
3 1761 06630400 7

Erik Knutz

1.50

Fortællende Digte.

Samlede af

H. H. Lefolii.

Anden, forøgede Udgave.

Forord.

Denne Bog fremtræder her i sin anden Udgave med den ændrede Skrivebrug, der er indført i flere af Landets lærde Skoler. Men for de Skolers Skyld, der helst ville være fri for Bøger med denne Skrivebrug, bemærkes, at det første Oplag med den saa kaldte almindelige Skrivebrug endnu ikke er udsolgt, saa at deres Disciple endnu hos Boghandleren ville kunne faa Exemplarer deraf.

Viborg Kathedralskole den 22de Juni 1869.

H. H. Lefolii.

Indhold.

De hellige tre Konger.

(N. F. S. Grundtvig.)

Dejlig er den Himmel blaa,
Lyst det er at se derpaa,
hvor de gyldne Stjerner blinke,
hvor de smile, hvor de vinke
os fra Jorden op til sig.

Kommer, smaa, og hører til!
Jeg for eder sjunge vil
om saa lys og mild en Stjerne;
jeg det ved, I høre gjerne;
Himlen hører eder til.

Det var midt i Julenat,
hver en Stjerne glimted mat;
men med et der blev at skue
en saa klar paa Himlens Bue
som en lille Stjernesol.

Langt herfra i Østerland
stod en gammel Stjernemand,
saa fra Taarnet vist paa Himlen,
saa det Lys i Stjernevrimlen,
blev i Sind saa barneglad.

Naar den Stjerne lys og blid
sig lod se ved Midnatstid,
var det Sagn fra gamle Dage,
at en Konge uden Mage
skulde fødes paa vor Jord.

Derfor blev i Østerland
nu saa glad den gamle Mand;
thi han vilde dog saa gjerne
se den lyse Kongestjerne,
før han lagdes i sin Grav.

Han gik til sin Konges Slot:
Kongen kjendte ham saa godt,
hørte og med Hjertens Glæde,
at det Lys var nu tilstede,
hvorom gamle Spaadom lød.

Han med Søn og Stjernemand
flux ud drog af Østerland
for den Konge at oplede,
for den Konge at tilbede,
som var født i samme Stund.

Klare Stjerne ledte dem
lige til Jerusalem.
Kongens Slot de gik at finde;
der var vel en Konge inde
men ej den, de ledte om.

Klare Stjerne hasted frem,
ledte dem til Bethlehem.
Over Hytten lav og lille
stod saa pluselig den stille,
straalede saa lyst og mildt.

Glade udi Sjæl og Sind
ginge de i Hytten ind.
Der var ingen Kongetrone,
der kun sad en fattig Kone,
vugged Barnet i sit Skjød.

Østerlands de vise Mænd
fandt dog Stjernen der igjen,
som de skued i det høje;
thi i Barnets milde Øje
funklende og klar den sad.

Den var dem et Tegn saa vist,
at de saa den sande Krist;
derfor nejed de sig glade,
ofrede paa gyldne Fade
Røgelse med søden Lugt.

Vil I smaa ej ogsaa gjerne
se den lyse, milde Stjerne,
for den Konge dybt jer neje,
som Guds Rige har i Eje,
og vil lukke jer derind?

Ser jer til den Himmel blaa
med de gyldne Stjerner paa!
Der den Stjerne ej I finde,
men den er dog vist derinde
over Jesu Kongestol.

Thi det Barn, som var paa Jord,
blevet er en Konge stor;
og han sidder nu deroppe
over alle Stjernetoppe
ved Gud Faders højre Haand.

Nejer eder kun, I smaa!
han fra Himlen ser derpaa.
Sender ham med Hjertens Glæde
Lov og Pris til høje Sæde!
det er Røgelse for ham.

Stjernen ledte vise Mænd
til nyfødte Konge hen;
I har og en saadan Stjerne;
og naar I den følge gjerne,
komme I til Jesus vist.

Denne Stjerne lys og mild,
som kan aldrig lede vild,
er hans Guddomsord det klare,
som han lod os aabenbare
til at lyse for vor Fod.

Kirsten Pils Kilde.

(A. Oehlenschläger.)

I gamle, længst forsvundne Tid
der var en dejlig Pige;
hun var saa god, hun var saa blid,
hun var saa from tillige.
Et Krucifix[1]) i Hytten stod;
for det hun altid knælte,
naar Maanen med sit Aftenblod
paa Krucifixet dvælte.

En Gang hun gik i tykke Skov
og fæstede sit Øje,
imens hun sang sin Frelsers Lov,
paa Stjernen i det høje;
da for hun vild paa spæde Fod,
og Tørsten hende plaged;
til sidst blev hun i Hu saa mod[2]),
hun græd og sig beklaged:

«Ak Gud! hvorledes kommer jeg
i Aften til min Hytte?
Jeg rent forfejlet har min Vej,
jeg kan ej Foden flytte.
Jeg er saa tørstig, og her er
ej aller mindste Draabe,
kun vilde Dyr og Spøgelser;
ak Gud! hvad kan jeg haabe?»

Og se! Hver den, som tror paa Gud,
den hjælper han i Nøden.
Hvor Taaren faldt, et Veld sprang ud
og lo i Aftenrøden.
Da drak hun af det klare Vand
og fulgte Bølgen rolig;
den ledte med sin Blomsterstrand
til Kirstens lille Bolig.

Sankt Kirsten hviler sødt i Blund
i Gravens Arme milde;
dog kommer hun hver Midnatsstund
og stirrer paa sin Kilde.
Som hendes Øje den er blaa,
som hendes Blik den blinker;
og naar vi gaa der ovenpaa[3]),
os liden Kirsten vinker.

---

[1]) et Billede af den korsfæstede Frelser. [2]) modfalden. [3]) oven paa den Bakke, ved hvis Fod Kilden springer ud; Kilden findes i en Skov, der kaldes Dyrehaven, en Mil Nord for Kjøbenhavn.

Fru Marthes Kilde.

(B. S. Ingemann.)

Fru Marthe sad paa Karise Gaard[1]),
hun var saa god og saa from;
var Vinteren streng, og den rige Mand haard,
til hende de fattige kom.

Den hungrige mætted hun af sin Haand,
den syge husvaled hun fro,
den fangne løste hun af sit Baand
og bad for Synderens Ro.

Men stor var Nøden i Danmarks Land,
trindt Svensken brændte og slog.
Fru Marthes Borg de tændte i Brand,
til Kirken den fromme hen drog.

I Taarnet boede hun Nat og Dag,
der ingen til hende kom,
kun Uglen sad under Kirketag
og saa paa den Frue saa from.

Og tryg hun boede i Herrens Hus,
til Fjenden maatte bort fly:
da gik hun tilbage til Borgens Grus
og lod den oprejse paa ny.

Da fandt den husvilde atter Ly,
da fandt den hungrige Brød;
men hver Mand græd i Karise By,
den Gang Fru Marthe var død.

Og der den Frue i Kisten laa
og smiled med blegen Kind,
da var der fast ingen Børn saa smaa,
de bares jo til hende ind.

Da Klokken klang paa den Jordefærdsdag,
og unge og gamle, de græd,
da var der ingen Gubbe saa svag,
han løfted jo Baaren med.

Og der de satte den Ligbør ned
og hviled paa Kirkesti,
da sprang der en Kilde paa samme Sted;
den ganger man end forbi.

Gud glæde evig den fromme Sjæl!
saa mange glædede hun;
tit den, som drak af Fru Marthes Veld,
blev karsk i den samme Stund.

End Taarnet staar med den dunkle Vraa,
hvor fordum Fru Marthe sad;
tit kommer en fremmed og ser derpaa
og hører det Sagn saa glad[2]).

---

[1]) ved Landsbyen Karise i Faxeherred paa Sæland mellem Kjøge og Præstø. [2]) oven over Korhvælvingen i Karise Kirke staar der et lavt Taarn med et rummeligt Kammer, som kaldes Fru Marthes Kammer.

Søren Kanne.

(St. St. Blicher.)

Det blæste en Storm udi Kattegat,
de Bølger, de ginge saa høje,
saa mangen stolt Sømand den samme Nat
for sidste Gang lukked sit Øje.

En liden Skude var og der iblandt,
fra Hornbek[1]) monne den komme;
ret aldrig mere til Havnen den vandt,
fordi at dens Tid nu var omme.

Den Skude blev ført af en Sømand god
af dem, der ej pleje at ryste;
thi først sig beviser det danske Mod,
naar Døden begynder at kryste.

Han kæmped, indtil han omsider drev
for Stormen et vergeløst Bytte.
Mod Dagningen stødte han paa et Rev
med sin faldefærdige Hytte.

Han haver kun med sig en liden Dreng:
i stærken Arm han ham griber:
«Her bliver nok redt os saa kold en Seng;
det hjælper slet inte, du piber.»

De Bølger, de bryde med stor Allarm,
og Skibet, det krenger og knager;
dog holder han Drengen i venstre Arm,
med højre i Vantet han tager.

Han ser sig saa langelig ind mod Land,
imellem var dyben Rende;
«Vi kan ikke naa den velsignede Strand,
hvis Hjælp os ej Himlen vil sende.»

Da kom der en Bonde til samme Sted,
han hedde saa Mænd Søren Kanne:
han siger til Faeren, som og var med:
«Det Skib er nok nær ved at strande.»

Saa springer han til sine Heste to,
de stode just tøjret paa Brinken:
han giver sig ikke ret længe Ro,
før han bliver færdig med Rinken[2]).

Den gamle, ham huer det ikke ret vel;
han hvovter[3]) med Haanden: «Hej Søren!
du drukner jo Øgene og dig selv:
det Skib er desuden forloren.»

Men Søren sprang op paa den nærmer Hest
og kaster et Øje til Faeren:
«I Fald jeg derude skal faa min Rest,
lad se, at I sørger for Karen!»

Saa hug han sit Hors med sin Træskohæl
og lod hende springe i Vandet;
den anden han dasked med Tøjrepæl;
saa maatte de begge fra Landet.

Men da han sig havde i Dybet sænkt
alt udi de fraadende Strømme,
ej skulde da noget Menneske tænkt,
han kunde til Vraget ud svømme.

Jo jo, se, der sidder han nok saa rank;
han synes paa Bølgen at ride;
men der kommer Ører og Hoved og Mank,
og nu er han ved Sejlerens Side.

«Hej Landsmand, sid op nu, hvis du vil med,
og hold saa din Dreng ved hans Trøje!»
Han sidder der alt, og igjen nu af Sted;
det var noget andet end pløje.

De Bølger, de brusede over dem brat;
de tvende holdt fast ved hinanden;
men se kun! nu har de jo Landet fat,
og frelste de springe paa Stranden.

Der kaste sig alle de trende paa Knæ
og takke vor Herre for Livet.
«Men kom,» siger Søren, «med mig nu i Læ!
se hisset! nu splintres jo Skibet.«

Men Drengen, han skjalv som i Blæsten et Siv,
og Skipperen slang sine Arme:
«Hvad skal vi nu give dig for vort Liv?»
— «Følge med mig og faa jer lidt Varme.»

Han plejed den Sømand med samt hans Pog,
det baade af Potte og Pande.
Og det var al den Betaling, han tog,
den fattige Mand Søren Kanne.

Saa skulle dog alle I danske Mænd
af Hjertet elske hinanden,
i Faren og Døden sig give hen
den ene med Lyst for den anden.

Saa skulle I fast staa hverandre bi,
I pløje nu Jord eller Bølge;
men mindst dog paa Kampens den blodige Sti
skal en bag en anden sig dølge.

Og Fynbo og Jyde og Sælandsfar,
til et Hus vi alle jo høre.
Gud Fader os alle i Troskab bevar
og alle til Enighed føre!

---

[1]) et Fiskerleje paa Nordostkysten af Sæland. [2]) med at slaa en Lykke paa Tøjret. [3]) vifter, vinker.

Tulte.

(Chr. Richardt.)

Tulte var en Høne
saa skjøn, saa skjøn af Krop,
sorte Fjer med søgrønt Stenk
og snehvid Hovedtop.

Naar et Æg hun havde lagt,
forkyndte hun det lydt;
alle maatte høre
det vigtige Nyt.

Æget var saa stort og rundt,
og Smagen underfuld,
Hviden som Silke,
og Blommen som Guld.

Fjernt paa Japan gav hun
sit første spæde Kluk,
der ovre var hun født,
men paa Sæland blev hun skruk.[1])

Paa en Pind af Bambus
hendes Moder havde siddet,
til hun blev en skjønne Dag
strangulert og spiddet.

Saadan er nu Landets Skik,
og Tulte var et Barn,
dog skjønt ung og ganske gul
ej ganske uerfaren.

Sejlklar laa i Havnen
den gode danske Brig,
vips var Tulte der om Bord,
til Sælands Ø hun gik,

Her kom hun i Gaarde,
og her blev hun sit Kjøns
Ære og Stolthed
blandt alle Egnens Høns.

Hanen var Kineser
og noget af en Laban.
bejled strax til Tulte,
fordi hun var fra Japan.

«Jeg er født der ovre,
hvor Palmerne gro;
vi er i Familie,
vi passe, vi to.

Rødøjet er hver anden Høne
af Længsel efter mig;
sig mig nu, om du vil hae mig,
ja eller nej.»

Tulte sagde Ingenting;
hun saa, han var en Laps,
hakked ham med Næb og Kløer,
det var saa besk en Snaps.

Alt hvad han gjorde Haneben
med dristige Sving,
alt hvad han bandte og galte,
det hjalp ham Ingenting.

Tulte gik saa ensom
i Pilenes Ly,
da klang fra det fjerne
et sødt Kykleky.

Det var ingen Kineser,
det hørte hun strax,
den Hane var nok
af en anden Slags.

Beskeden, fra en Møding
han sendte sine Suk;
Tulte blev saa underlig,
hun svarte med et Kluk.

Da viste sig den Riddersmand
med Sporer paa sin Hæl;
Tulte blev saa underlig,
hun kjendte sig ikke selv:

«Det var dog mærkværdigt,
saa han kunde gale;
sikken en Røst,
og sikken en Hale.»

Bryllup inden Aften,
det var en afgjort Sag;
Hanen stod paa et Ben
den hele lange Dag.

— Nu er Tulte Oldemoer,
og hver en artig Kylling
viser hende dyb Respekt
og kaglende Hylding.

Nu er Tulte Dronning,
og overalt hun agtes;
det maatte være Hungersnød,
om Tulte skulde slagtes.

[1]) hun vilde ruge.

Bjørnen som Rytter.

(H. V. Kaalund.)

En Bjørn en Gang gik ud paa Rov;
da traf den paa en Nordbak liden,
som tøjret stod bag ved en Skov,
thi det var just i Sommertiden.

Da Bjørnen nu var meget flov
og, skjønt et ærligt Skind for Resten,
ej kjendte Pligterne mod Næsten,
den mente, at den havde Lov
at tage for sig frit af Hesten
en lille Bid til Husbehov.

Og flux begyndte der en Jagen,
et Vædeløb, som gik i Ring
med slig en Fart omkring, omkring.
saa man vist aldrig har set Magen;
det kunde varet hele Dagen
og blevet dog til Ingenting.
Men Bjørnen gjorde snildt et Spring
til Siden, det forandred Sagen.
Thi Hesten, som var i Galop,
fik ikke Tid at holde op,
før Bjørnen med et vældigt Hop
alt sad den over Skrævs paa Bagen
med sin uhyre laadne Krop.

Af Raseri fik Hesten Kræfter;
den sprængte til, saa Tøjret brast,
og jog af Sted med Vindens Hast
den kjendte Vej ad Hjemmet efter.

Forbløffet holdt sig Bjørnen fast,
den havde aldrig lært at ride,
Ballancen var dens svage Side;
og uden Sadel, kjære Børn!

det kan I alle sagtens vide,
det var for meget for en Bjørn.

Dog var der ikke Tid til Dumpen,
thi lystig gik det hop hop hop
af Sted i susende Galop
igjennem Krattet, langs med Sumpen
og Bakke ned og Bakke op,
saa Bjørnen, der forstødte Gumpen
ved den forfærdelige Humpen
og ikke kunde raabe stop,
fandt Farten næsten mer end lumpen.
Den vilde hjem, den vilde ned,
den havde faaet nok af Spøgen
og fnyste over Maade vred.
Men da den skued Skorstensrøgen
og Byen og det aabne Led,
da svandt dens Bjørneværdighed,
da løb den Alting rundt i Panden,
og ud sprak Angstens kolde Sved,
ja den gik næsten fra Forstanden.

Nu skulde det sig netop hænde,
at Hestens Ejer Bonden stod
foran sin Gaard og kløved Brænde;
sin Nordbaks Løb han kunde kjende:
trap, trap, det var dens lette Fod.
Forundret monne han sig vende,
han saa og saa igjen og saa —

ja vist, der kom jo Hesten henne;
men hvem var Rytteren derpaa?

Eja, hvor maatte Bonden grine,
da Bjørnen først saa nær ham kom,
at han fik set dens sære Mine;
han lo, saa han fik Mavepine;
han lo og holdt sig paa sin Vom,
indtil han næsten tumled om;
dog var det bedste end tilbage.
Thi hør nu Løjer! Alle Dage
var Porten lukt for Bondens Hjem;
ikkun en Laage eller Lem,
hvorledes man det nu vil tage,
tillod den lille Hest at jage
der ind i Gaarden lige frem,
og denne Vej var ganske nem
for Hesten men for lav desværre
for den ubudne laadne Herre.

Maaske, hvis han med megen Hast
behændig havde Panden bukket
og siddet ret i Sadlen fast,
at han foruden Overlast
der ind i Gaarden kunde stukket.
Men Bamsen Øjnene kun lukked,
og lod staa til; om Gaardens Port
hvad eller og hans Bjørnehoved
var af det bedste Tømmer gjort,
derpaa var snart Forsøget vovet.

Det var et Skrald, det var et Brag,
som før ej hørtes nogensinde
paa denne Side Dommedag.
En Kat faldt ned fra Husets Tag
af Skræk, og Hønsene derinde,
som soled sig paa deres Pinde,
fløj op til Husets Dueslag
og dansed som for Hvirvelvinde.
Dog Porten holdt, og Huset stod;
men Bjørnen. som løb Panden
mod og drak den frygtelige Skalle,
var værst dog faren af dem alle,
thi han slap ej med Næseblod.

Han blev aldeles flad paa Snuden,
og Panden brast, skjønt den var tyk;
saa mistede han desforuden
det øverste af Hovedhuden,
som Bondekonen, hvem hint Tryk
mod Porten lokked hen til Ruden,
antog for Rytterens Paryk;
kort, Bjørnen dratted paa sin Ryg
og opgav Aanden med en Tuden,
som Lenkehunden selv fandt styg.

Af Bonden fik en Vinterfrakke,
en laaden Vams for Regn og Blæst,
se, derfor kunde han sin Hest,
sin raske lille Nordbak takke.

En Ven.

(Chr. Winther.)

Hvor Fensmark [1]) hæver sit Kirketelt
med den røde Top imod Sky
og smiler over til Gisselfeld
og til Vester Egede By

og ned til Mosen, hvor Tørvene gro,
til Broksø bag Skovens Hang,
i min Faders ydmyge Præstebo,
der mødtes vi første Gang.

Og begge to var vi ganske smaa,
men han var laaden og sort
og blind og kunde slet ikke gaa;
dog hans Barndom vared kun kort.

Thi da han fik Øjnene rigtig op
og Smag paa, hvad der var sundt,
da trivedes rask hans krøllede Krop,
og alt blev buget og rundt.

En Sløjkjole trængte han ikke til,
ved Fødselen var han alt svøbt;
og som han syntes ret from og snild,
saa blev han da Balder [2]) døbt.

Et ædelt Hjerte han bar i Bryst,
men kaad han var som en Laps;
at jage Lam var hans største Lyst,
det kosted ham mange Klaps.

Og skjønt han var ægte, ærlig dansk,
snart glubsk og snart igjen tam,
det første Tysk og det første Fransk
jeg lærte saa Mænd dog ved ham.

Thi Couche! ici! [3]) han maatte forstaa,
før et Stegeben blev ham undt;
med mægtig Stemme han svarede paa
Allons! was spricht der Hund? [4])

Og naar Vinden drev mine Skibe bort
for langt fra Bykjærets Rand,
hans lystred mit ængstlige Such! apporte [5])
og bar mig Eskadren i Land.

Vi leged lystig paa grønnen Eng,
naar Sommerluften var lun;
vi boltred os kjekt i den hvide Seng
opredt af Vinterens Dun.

Mer tryg end en Fyrste mellem sin Vagt
hos min sorte Drabant jeg gik;
hans Løverøst og hans Tænders Pragt
holdt alt i sømmelig Skik.

Saa blev vi da Venner i Liv og Død
med Frihed og Lighed i alt;
thi gav jeg ham ej af mit Smørrebrød,
saa forstod han at dele halvt.

Jeg kjender ej Letsind større end hans,
der hjalp hverken Børst eller Bank;
og Krukken gik da saa længe til Vands,
indtil den kom hjem uden Hank.

Det var ved Sorte Søs flade Bred,
min Fader og Moder, de sad;
selv strakte jeg mig i Græsset med
og boltred mig lystig og glad.

De fletted af Siv et Baand til ham,
at ikke den gale Krabat
skulde kyse Livet af flere Lam;
men se, om de fik ham fat!

Langt fra med logrende Svans stod han;
det var da ret, som han lo;
tit saadan en Hund har bedre Forstand
end mangen anden paa to.

Men da han den samme Aftenstund
ved Siden ad Bordet sad
og stirrende slikked sig om sin Mund
og gjorde Kunster for Mad,

da kom der en Smed med Lenken i Haand
og trak ham til Porten af Sted;
han hyled og sled i det stærke Baand,
og jeg, jeg hylede med.

Saa stod han der; jeg besøgte ham tit
og bragte ham Melk og Mad;
og stundum selv, naar det regnede lidt,
jeg krøb i hans Hus og sad.

Fra Hjemmet jeg drog. Lang Tid der gik,
jeg saa ej min Ungdoms Ven;
og da jeg ham atter for Øje fik,
han kjendte mig ikke igjen.

Saa kom han da bort til et fremmed Land,
hvor kun faa ret kjendte hans Sind,
hans Tapperhed og hans gode Forstand:
der blev han et useligt Skind.

Den lange Birthe med den skjæve Mund
og det hexeagtige Blik,
hun sparked med Træsko den fattige Hund,
i hvor han saa stod og gik.

Kom Husets smaa med en lekker Bid
all fra deres eget Fad,
saa jog hun ham væk med Nag og Nid
og aad saa selv hans Mad.

Hans sorte, krøllede Pels blev graa,
hans lystige Mod var brudt;
saa blev han mager, knap kunde han gaa,
saa syg, og saa blev han skudt.

---

1) en Landsby paa Sæland, et Par Mil Syd for Ringsted; en halv Mil Nordost derfor ligger Hovedgaarden Broksø; en Mils Vej Øst for Fensmark ligger Hovedgaarden Gisselfeld, og noget derfra Landsbyen Vester Egede. 2) den blide Gud i den oldnordiske Hedentro. 3) læg sig! kom hid! 4) rask! hvad siger Hunden? 5) søg! bring hid!

Dansen i Skoven.

(Chr. Winther.)

«Nu er der fejet og redt Seng,
og Davren er til Ende;
nu skal du, Povl! min lille Dreng!
til Skovs og hente Brænde.

Der ligger Is paa Sø og Eng,
derunder slumrer Voven,
og Ved har Stormen fældt i Fleng
for Fattigfolk i Skoven.

Den Vinter er saa haard og slem,
saa Sult og Nød os kue
i Rævens Hule, Bjørnens Hjem,
fattig Kones Stue.

Jeg haaber, du er ej forknyt,
men kjek du gaar og samler;
thi er du nu forsagt, saa hyt,
naar Trommeskindet ramler!

Og bringer du en dygtig Dragt,
saa stor som du kan bære,
da skal du, som jeg tit har sagt,
min egen Pusling være.»

Den lille med et Hop, et Greb
fik trukket ned fra Knagen
det halvt opslidte Hamper eb
og gav sig strax til Sagen.

Han knappede sin Kofte trang
og tog sin laadne Hue
og varmed Haanden nok en Gang
ved Arnens sjunkne Lue.

Flink gled han hen ad Byens Park
og fløjted med det samme,
saa sprang han lystig over Mark
og svandt bag Bøgens Stamme.

Ved hvert et Skridt den lille Fod
i dybe Løv han planter,
han klapper Kindens Rosenblod
med sine uldne Vanter.

Med flittig Haand, med Øjet glad
det tøre Kvas han sanker,
mens til sin Moer og Middagsmad
han sender sine Tanker.

Da rasler det bag Grøft og Grav,
da knaser det i Tjørnen;
med tunge Fjed i Luntetrav
fra Krattet kommer Bjørnen.

I strakte Løb det slunkne Skind
om Bugen slaar i Rynker;
den brummer hult; ved hvert et Trin
det brede Hoved synker.

Da visner Rosen paa hans Kind;
skjønt nok saa snild og tapper,
han ved ej ud, han ved ej ind,
og Hjertet heftig klapper.

Bleg springer han til næste Træ,
hans Fødder var ej sene,
og svinger sig ved Haand og Knæ
højt op paa tykke Grene.

Men Bamsen er en sikker Mand,
han klatrer som den bedste;
i høje Fristed snarlig han
den stakkels Povl vil gjeste.

Da rasler atter Gren og Krat,
og gjennem Løv og Buske
han ser Graaulven, den Krabat,
saa jevnt til Træet luske.

Af Øjet gnistrer blodig Brand,
sit Hyl den ej kan tvinge
og søger dybt sin sultne Tand
at slaa i Bjørnens Bringe.

Men med en vældig Ørevask
den gamle ham modtager,
i Skoven klang det tunge Dask.
og Ulvens Kindben knager.

Med glubske Hvinen for den ind,
som paa et Aadsel Ravnen;
og som med kjælent Vennesind
den styrted ham i Favnen.

Tæt Bjørnen med sin brede Lab
ham krysted til sit Hjerte,
mens Ulven gav ham Kys og Klap
langt fler, end han begjærte.

De sukkede, de nyste rødt,
de ejegode Venner,
og smilede saa honningsødt
med deres hvide Tænder.

De valsed rundt med Brøl og Støj
om Bøgetræets Rødder;
Smaakviste, Mos og Blade fløj
for deres rappe Fødder.

Pænt fejet blev den runde Plads,
hvor Dansen de opføred;
en sang Diskant, den anden Bas,
det var en Lyst at hør'et.

Duetten skingrede saa stygt
med Gjenlyd højt i Skoven;
men Gutten sad paa Grenen trygt
og titted ned fra oven.

Skjønt snart han gøs, og snart han lo,
var han dog glad i Grunden;
han vidste jo, han havde Ro,
mens de holdt Bal i Lunden.

Af Sangen mat, af Dansen varm,
af Kys og Favntag mætte
med brustne Blik de Arm i Arm
sank om til Døden trætte.

Ud strømmed Blod af begges Hals,
det fik en travrig Ende:
at dette var en usund Vals,
maa vel enhver bekjende.

Forsigtig ned fra Træet steg
den lille Purk paa Jorden;
han var lidt ræd, han var lidt bleg,
men snart han kom i Orden.

Han klapped Ulvens stride Skind:
«Du var min Ven i Nøden.
skjønt det nok aldrig faldt dig ind,
du stred for mig og Døden.»

Han rusked Bjørnens Øreflip:
«Saa nødig som du vilde,
saa gik du dog ad Stegen glip;
det var dog rigtig ilde.»

Han sankede sit Kvas paa ny
og fik det paa sin Nakke,
og vraltende han gik til By
alt over Eng og Bakke.

Højt Klokken klang i klare Luft,
saa glad han monne lytte;
der stod en liflig Køkkenduft
ud fra hans Moders Hytte.

Knap sad han der ved Melk og Grød,
var rent af Mindet svunden
Graaulvens Sang og Skræk og Nød
og Bjørnens Dans i Lunden.

Men Drengen var, da han blev stor,
en Grenader saa bister;
af Bjørnens Pels var Huens For,
af Ulvens hans Tornister.

Plejebarnet.

(C. Ploug.)

Det skumrede i Skoven, da Jægeren gik hjem,
og Stormen jog en Byge ad Himmelen frem
og tog i Skovens Toppe med vældige Rusk
og raslede og fløjtede i Hegn og i Busk.

Han nærmed sig alt Huset, da gjennem Stormens Hvin,
det tyktes ham, han hørte en Klage spæd og fin:
han gik da efter Lyden ind i det tætte Krat
og fandt et stakkels Raalam af Moderen forladt.

Af Angst og Kulde rysted dets lille spinkle Krop;
med sine klare Øjne det saa saa bønlig op,
at Hjertet maatte røres i hver, som havde et;
og Jægerens var strax til Barmhjertighed beredt.

Han tænkte paa den Pusling, der hjemme monne gaa
med lige klare Øjne, kun at de vare blaa.

om frysende og bange og hungrende ihjel
han skulde ligget ude i Skoven denne Kveld.

Og op han lofted Lammet, strog Regnen af dets Skind,
og hyllede det varlig i Frakkeskjødet ind
og bar det hen til Huset, hvor der var lunt og lyst,
og hvor Pasop lod høre sin vagtsomme Røst.

Det var et morsomt Møde, det første, kan I tro,
da Jægeren for hinanden præsenterede de to;
Pasop en Smule knurred ad den pibende Gjest
men maatte være artig, det tjente ham nok bedst.

Men Drengen, som kom ud og fik Døren skubbet op
blev anderledes glad end den mugne Pasop,
den Gang han saa den lille, forknytte Kammerat,
som flux blev ind i Høet i Foderløen sat.

Hos Jægeren blev Lammet den Vinter haard og lang
og mærked ej til Kulde og ej til Nød og Trang,
med Drengen om i Gaarden det snart fortrolig løb,
ved Siden ad Pasop snart det under Ovnen krøb.

Men da det saa blev Foraar, og Solen ret fik Magt
og klædte Mark og Skov igjen i lysegrøn Dragt,
saa havde Lammet voxet sig baade stærkt og stort,
og saa sprang det en Dag over Jægerhusets Port.

Og det kom ej tilbage. Det var ej dets Natur
at leve indelukket bag Hegn og bag Mur,

det maatte ud at tumle sig i den vilde Skov
og strejfe over Markerne alt paa sin lette Klov.

Men Dyret glemte ej i sin Friheds glade Rus
sin Fosterfader Jægeren og heller ej hans Hus;
naar det i Skoven saa ham, det kjendte ham igjen;
og naar han kaldte, kom det frimodig til ham hen.

Da Sommeren saa atter af Vinter blev fortrængt,
og Træernes Løvdragt laa hen ad Jorden slengt,
og Marken var brunlig, som havde været grøn.
sad Jægeren en Aften og staved med sin Søn.

Da banked det derude paa Jægerhusets Dør:
han synes, det er løjerligt, Pasop ikke gjøer,
og raaber ud: «Hvem kommer til Folk saa sent paa Dag?»
men hører intet Svar, kun de samme sagte Slag.

Rask aabner han da Døren ud til den mørke Skov.
Hvem, tror I, staar paa Trappen og banker med sin Klov?
Det gjør hans Plejebarn, nu en Buk med Takker paa;
og tror I vel, at Jægeren den lod derude staa?

Nej, han tog imod den som mod en gammel Ven,
og hver Vinter kom den og banked paa igjen.
Og da den for Krybskyttens Kugle faldt til sidst,
det var, som Jægerhuset en Fælle havde mist.

Torbisten og Fluen.

(Povl Møller.)

Torbisten kravler af mørken Hul
med fire Vinger saa prude;
de to, de vare som sorten Kul,
de to som Glar i en Rude.

Dem havde han pusset med megen Besked
alt med sin bageste Kralle.
At bejle til Fluen saa strunk han red,
den elsked han over alle.

Af Flødepotten søber saa net
den liden og vevre Flue:
saa flyver hun rundt omkring Spejlet let,
hovmodig ret som en Frue.

Torbisten sejler i Stuen ind
all paa sine fire Vinger;
han klapper den Flue ved liden Kind
og det med sin smudsige Finger:

«Skjøn Jomfru! imens I kvæder saa blødt
ret som Fiolernes Strenge,
gift eder med Bassen! det ganger saa sødt,
vi kunne da spille for Penge.»

Hun visker sin Kind med Fødderne smaa:
«Jeg takker for slig en Hæder;
Skarnagere passer jeg lidet paa,
de bære saa sværtede Klæder.

Du Skorstensfejer ej komme mig nær!
flyv til din Møding derude,
hvor Møget du roder paa Krys og Kvær
alt med din kullede Snude!

Jeg kysser Jomfruens Barm saa fin,
jeg danser paa Kongernes Næser,
jeg spiser Sukker og drikker Vin,
ad dig, du Staader! jeg blæser.»

Bejleren tabte for Hast sit Vejr,
han snurrer og summer og brummer;
den Spe han tog sig saa meget nær
og krøb udi Jorden af Kummer. —

Sommerfugl sidder paa Lilien prud
alt udi sin blommede Kjole;
da Fluen flyver i Haven ud,
hun vilde sit Ansigt sole.

Og da hun saa det pralende Dyr
i de rige, forgyldene Klæder,
da brød hendes Hjerte strax i Fyr,
en Elskovens Vise hun kvæder.

Den spraglede slog med Kaaben om Fod:
«Hvad tænker du, fattige Terne?
du Melkeraner! Jeg er for god
til at slikke med dig af en Kjerne.

Du søber som Katten Levning af Fad,
hvori de Skjæget mon væde;
dig følger hver Mands Foragt og Had,
de gjerne med Foden dig træde.

Jeg patter af det Alabasterbryst,
som Liliens Hjerte omhvælver;
god Rus af Draaben jeg drikker med Lyst,
som aarle paa Roserne skjælver.»

Fluen gik næsten fra sin Forstand,
hun maatte sig skamfuld liste:
«Nu faar jeg vist aldrig nogen Mand;
hvi tog jeg ej den Torbiste?»

Til Vinteren var hun en Jomfru graa,
som Alderen hæsselig rakked;
da kunde hun intet til Føden faa;
hen til Torbisten hun lakked.

Han ejed i Møding en Stue varm,
lunt sad han der inden Væge;
da sagde den Flue ussel og arm:
«Her er vel Plads til os begge?

Jeg elsker jer saare, den Tale er sand;
kan I jer Kjærlighed mindes?
Torbisten er en fornuftig Mand,
som saare sjelden forblindes.»

Han sagde: «I pakke jer fra min Dør!
eders Klæder ere saa pæne;
I husker jo nok, hvad I sagde mig før;
jeg gjør dem sgu vist urene.»

Guldharpen.

(Gammel Kæmpevise.)

Her Villemand og hans Mø saa pur,
(Strengen er af Guld)
de leged Guldtavl i hendes Bur[1]),
saa liflig leged han for sin Jomfru.

Og hver Gang Guldterningen randt omkring,
(Strengen er af Guld)
da randt der en Taare paa Jomfruens Kind.
Saa liflig leged han for sin Jomfru.

«Skjøn Jomfru! hvi er I saa sorrigfuld,
og monne I græde for røden Guld?

Hvad heller mon er det for Sadel og Hest;
hvad heller for mig, at jeg har eder fæst[2])?

— «Jeg græder slet ikke for Guld eller Hest;
ej heller jeg græder, for I mig har fæst.

Jeg græder alene for Blidebro,
der sank til Bunds mine Søstre to.»

— «I skal ikke græde for Blidebro;
I rider min Ganger med røde Guldsko.

Og alle mine Svende, de ride paa Rad,
de vogte eder vel for det kolde Bad.»

Den Jomfru, hun red over Blidebro,
da snubled hendes Ganger paa fire Guldsko.

Der gled hendes Ganger med femten Guldsøm,
og Jomfruen sank for den stridige Strøm.

Den Jomfru op rakte sin hvide Hand:
«Min ædelig Herre mig hjælpe til Land!»

Her Villemand taler til liden Smaadreng:
«Du hente mig Harpen med røde Guldstreng!»

Her Villemand gik sig for Strømmen at slaa,
saa mesterlig kunde Guldharpen han slaa.

Han leged med Lempe, han leged med List,
ej rørte sig Fuglen og Løvet paa Kvist.

Han leged med Styrke, han leged med Gny,
det gjælded[3]) i Bjerge, det runged i Sky.

Da revnede Barken paa Birk og paa Eg,
og Hornene sprang af det brølende Kvæg.

Og saa slog han Harpen til Bunds i Harm,
at ud blæste Kraften af Troldens Arm.

Herop maatte Trolden fra dyben Sø:
«Hold op med din Ringlen! her er din Mø.

Her er med hende hendes Søstre to;
du lade mig nu volde[4]) mit Vand i Ro!»

— «Velkommen den ene! velkommen de to!
men aldrig skal du volde Vandet i Ro.»

Her Villemand Sværdet ud drog fuldglad
og flakte saa Trolden hin arge midtad.

Han trøsted sin kjære og Søstrene to:
(Strengen er af Guld)
«I ræddes aldrig mer for Blidebro!»
Saa liflig leged han for sin Jomfru.

---

[1]) Bolig, Stue. [2]) trolovet. [3]) gjenlød. [4]) raade for, være Herre over.

Dalbybjørnen.

(Gammel Kæmpevise.)

Der gaar en Bjørn paa Dalby Hed,
og han er stærk, og han er fed,
og Øxen og Heste han lægger ned,
mens vi nære Fryden i Danmark.

De Bønder, de ere saa ilde ved,
at dem skal plage den Bjørn saa led.
Mens vi nære Fryden i Danmark.

De lægge op Raad og tænke paa,
hvor de skal Bugt med Bjornen faa.

Da lod de Svin paa Skoven gaa,
paa Lur hos dem en Vogter laa.

Men Bjornen kom fra Hi paa Stand
og fældte brat den Bondemand.

Da ridende kom en Hofmand fast;
han hørte, hvor Bondens Hjerte brast.

Og Bjørnen sagde: «Vel mødt, Hofmand!
Ej bort jeg løber men holder Stand.

Og har du Sværd og Spyd i Hand,
saa har jeg Kløer og Huggetand.»

Saa droges de i Dage to,
den trede gjorde de lige saa.

Den fjerde Dag, der Nat faldt paa,
den Hofmand under Bjornen laa.

«Du stolte Ridder! du ser det nu,
at Sejr over mig ej vinder du.

Thi født er jeg til Navnet stort,
min Stifmoder haver mig forgjort.

Et Baand er bundet her om min Hals,
det gjorde hun med Svig og Fals[1]).

Saa har jeg løbet i vilden Skov,
gjort stor Ulykke og saa Ulov[2]).

Men kan mit Jern du bryde af,
dit Liv du nyde for Hjælp, du gav!»

— «Ja, bede jeg vil for dig en Bøn:
dig hjælpe af Nød Marias Søn!

Han løse af dig det haarde Baand,
som vel det mægter hans højre Haand!»

Saa slog han Kors paa Kors i Hast,
tre Gange Kors, saa Baandet brast.

Og Bjørnen blev en Ridder bold,
sin Faders Land fik han i Vold.

Han gav den Hofmand brat i Løn
hans Søster fin, en Jomfru skjøn;
Stifmoder hans, hun sprang i Flint.
Mens vi nære Fryden i Danmark.

---

[1] Falskhed. [2] lovløs Færd, Vold.

Holger Danske og Skræderne.

(Povl Møller.)

Her Holger sad en Gang og drak
med nogle Skrædersvende,
saa Sveden af hans Pande sprak,
og han faldt over Ende.

Men Øllet glemtes heller ej
af alle Skræderhelte;
thi maatte de den samme Vej
og om paa Gulvet velte.

Nu var der just en ung Krabat,
en hel beskjenket Skræder;
han ogsaa sov den ganske Nat
paa Gulvets haarde Bræder.

Han Holger Danskes Hoved har
i Fingrene behænde
og mente, at en Pels det var,
som just han skulde vende.

Han mente, han paa Bordet sad,
paa Pelsen skulde flikke,
begyndte derfor sjæleglad
i Heltens Top at stikke.

Men Holger Danske føler nu,
at det i Nakken kriller,
hvorfore han med skamfuld Hu
sig udi Nakken piller.

Han tænkte: «Det er noget slemt;
jeg maa mig rigtig skamme;
jeg har mig dog i Morges kæmt
med gode, tætte Kamme.»

Han rødmed i den tavse Nat,
begyndte da at fange
og fik den arme Skræder fat
ved Benene de lange.

Og Helten i det mørke Hus
den arme Skræder trykker
med Neglen som en anden Lus,
saa han gik rent i Stykker.

Men da nu Markens Lilie vaad
af Dagens Fakkel klares,
de Svende se den grumme Daad
og raabe: «Gud bevares!»

De stamped da med liden Fod
og gav dem til at bande,
at Holger udi Mandebod
spandere skal en Kande.

Da svared Holger Danske lang:
«En Pot, den vil jeg give;
en Kande gav jeg ej engang
for ham at faa til Live.»

Da brændte hvert et Skræderblod
for Kamp med Holger Danske;
hver slengte for hans brede Fod
sin nye Randershandske.

Men Holger Danske tog dem op
og stak dem i sin Lomme
og lovede paa Høјens Top
med Sværd og Skjold at komme.

Da atter Markens Lilie vaad
af Dagens Fakkel klares,
al Verden saa en grusom Daad
og raabte: «Gud bevares!»

Her Holger maatte svarlig Tid
paa Skræderfolket vente,
de sad og skrev med megen Flid
paa deres Testamente;

de skulde slibe deres Sværd
og deres Støvler børste;
slet ingen syntes, det var værd
at komme som den første.

Til sidst de smukke Skrædermænd
til deres Naale tage,
den store Sax de hang ved Lænd
og ud i Marken drage.

Neden for Bjerget stille stod
en Smule hele Troppen;
der saa man Holger Danskes Fod,
hans Hoved laa paa Toppen.

Ham Tiden alt var bleven lang,
han havde længe sovet,
hans Skede laa i grønne Vang,
og Klingen bag hans Hoved.

En bitter Mavesopken fik
sig Hæren først den ganske,
derpaa man let og sagte gik
Nordvest om Holger Danske.

De vilde af Medlidenhed
i Søvne Helten døde;
thi da han ej saa meget led
som vaagen ved at bløde.

Men lange Holger, Heltes Pris,
han sov, saa fast han orked,[1])
hvorhos han just uheldigvis
med et ret djævels snorked.

Ved denne rædselsfulde Støj
blev Hæren saare bange
og flygted ned ad grønne Høj
paa Benene de lange.

De smukke, gode Skrædermænd
i denne store Hede
med Orden retirerte hen
i Holger Danskes Skede.

Omsider vaagner Helten op
og tager Balg[2]) og Klinge
og stiller sig paa Højen op,
hvor han skal Sværdet svinge.

De smukke Folk, i Skeden sad
bestedt i megen Vaade,
med Graad til Sankte Knud de bad
og folded Hænder baade.[3])

Da Holger Danske ingen saa,
han stikker Sværd i Balgen;
de ædle, som derinde laa,
dem stikker han i Talgen.

Men Sværdet ej kan finde Bund,
han stikker og han støder;
de hylede af Hjertens Grund
som hviden Gris, der bløder.

«Ha,» sagde han, «det er nok Mus,
som udi Balgen piber;»
og hurtig Staalets lange Hus
han udi Duppen griber.

Han rejser sig paa Taaen høj
og slynger til i Vrede,
og Folket langt af Skeden fløj
ud paa den vilde Hede.

Der laa de nu med brudne Ben
og sønderslidte Arme,
en knuste Ryggen paa en Sten,
en tabte sine Tarme,

en havde faaet hoven Bag,
en havde Foden vredet;
kort sagt, det hele Folkeslag
var ynkelig tilredet.

Derfor en Skræder jo endnu
og Skifting er det samme;
Holger har slaaet dem itu
og skjæve, krumme, lamme.

Thi hint ulykkelige Slag
har Folket ej forvundet;
man haver ej til denne Dag
en førlig Skræder fundet.

---

1) formaaede. 2) Skede. 3) begge.

Stærk Diderik og Holger Danske.

(Gammel Kæmpevise.)

Stærk Diderik bor i Berneland[1])
alt med sine atten Brødre,
og hver af dem haver Sønner tolv,
vel stærke Kæmper og vrede.
Men nu stander Striden før Norden[2]) under Jutland.

Søstre haver han femten,
og hver haver Sønner tolv,
den yngste, hun haver tretten,
de holde deres Liv saa fal.
Men nu stander Striden for Norden under Jutland.

De ginge frem for Bern at staa,
saa mange skjønne Kæmpekroppe;
det vil jeg for Sandingen sige,
de syntes[3]) over Bogetoppe.

«Nu have vi stridt al Verden igjennem,
og altid have vi vundet;
Kong Holger Danske af Danemark,
ham have vi end ikke fundet.[4])

Det have vi hørt sige af[5]) Holger Danske,
han bor i Nørre-Jutland,
han lader sig krone med røde Guld,
han vil aldrig være nogens Mand.[6])»

Sverting fik op en stor Staalstang,
og saa tog han til at true:
«Vel hundred af Kong Holgers Mænd
jeg vurder ikke ved en Flue[7]).»

«Hør du Sverting, du sorte Svend!
du vurde dem aldrig saa ringe!»
vi have hørt sige af Kong Holgers Mænd,
de er raske unge Drenge.[8])

Det svared han, højen Bermer Rise,
han kunde sit Mod ikke gjemme:
«I Morgen ville vi til Danemark,
om Kong Holger vil bie os hjemme.» [9])

De droge ud af Berneland
med atten Tusind Heste;
og de droge dem til Danemark ind,
Konning Holger vilde de gjeste.

Kong Diderik sendte Kong Holger Bud
og lod hannem saa tilbyde:
«Hvad heller viltu [10]) os i Marken møde,
eller du vilt os Skatten yde?»

Kong Holger, han blev i Huen [11]) vred,
slig Spot kunde han ikke lide:
«Du bed hannem møde paa sletten Hede!
Vi ville gjerne med ham stride.

Skatten ved dansk Mand intet af,
han plejer den selv at tage;
men ville I Skatten af os hente,
den skal eder ilde smage.»

Kong Holger lader kalde sine Kæmper til Raad,
han gav dem Sagen til Kjende:
«Stærk Diderik kommer ud i vort Land,
han vil os slet overvinde.»

Det da svared de Kæmper gode,
de vare ved saa frit et Mod:
«Komme de Berner i Danemark ind,
de komme ikke alle her ud.»

Saa hedde Kong Holgers Kæmper gode:
Svend Felding og Iver Blaa,
Helled Haagen og Vidrik Verlandsøn,
Ulver Jærn og Koller hin graa.

Stærk Diderik og Kong Holger Danske,
de mødtes paa sorten Hede;
det blev saa vældig en Sammengang
af stærke Kæmper og vrede.

De sloges i Dage, de sloges i tre,
ingen vilde den anden vige;
de ypped dem fuld stor en Strid,
det vil jeg for Sandingen sige.

De sloges tre Nætter og tre Dage,
der styrte[12]) saa mangen skjøn Mand;
Kong Holgers Mænd bleve alle ved Magt,
der fulde[13]) mange af Berneland.

Det mælte da højen Bermer Rise,
han var ikke glad i Sinde:
«Nu lever kun hundred af vore Mænd;
hvor skulde vi Striden vinde?»

Det da mælte stærk Diderik,
han saa sig op til Sky:
«Det er Tid, vi drage til Bern igjen;
her have vi ingen Ly.»

Stærk Diderik tog til baade[14]) sine Ben,
han løb over Bjerge og Dale;
Sverting, han traadte den samme Sti,
i hvor fast han før kunde prale.

Det mælte liden Ulver Jærn,
han holdt under grønnen Lide[15]):
«Fuld lidet tør de der rose af,
de vare i Danmark at stride.»

Den Tid de droge af Berneland,
de var vel atten Tusind Mænd;
der kom ikkun tilbage igjen
halvtredjesindetyve og fem.

Blodet, det rinder i striden Strøm,
over Mark og Hede det flød;
og Røgen stander i Himlen op,
at Solen blev blodig og rød.
Men nu stander Striden for Norden under Jutland.

---

[1]) Kong Diderik er i de nordiske Sagn en mægtig og overmodig tysk Konge, som er fjendsk imod Danmark; han siges at bo i Bern; men hvad det er for en By, der menes hermed, lader sig ikke afgjøre. [2]) mod Nord, Nord paa. [3]) saas. [4]) mødt. [5]) om. [6]) Undersaat (haandgangen Mand). [7]) vurderer, agter ikke saa højt som en Flue. [8]) kraftige karle. [9]) ikke rømme af Landet for os. [10]) vil du. [11]) i Ila, i Sind. [12]) styrtede. [13]) faldt. [14]) begge. [15]) Bakkeskraaning

Holger Danske og Kejser Karls Søn Karlot.

(B. S. Ingemann,)

Den danske Konge Gøtriks Søn Holger Danske blev i sin Barndom sendt som Gisel til den frankiske Kejser Karl og fulgte siden en Tid lang med ham i hans mange og svære Krige.

I. Løftet i Lejren.

Kejseren gav mig Borg og Len,
dertil stor Magt og Ære;
ej heller var jeg til Orlog sen:
jeg maatte hans Banner bære.

Brudt var Lombardens Pagt og Ed.
fjernt Mavrerkongen fnyste;
med Hæder Kejserens Ørne stred,
højt Roland i Kampen lyste.

Sejren omfløj min Bannerstang,
og Lykkens Fugl min Lanse.
Paa Borgen Dronningens Møer sang,
de smykked min Hjelm med Kranse.

Herrerne saa lidt skjævt i Løn,
naar Jomfrusang mig priste;
og mindst forlysted Kejserens Søn
den Hæder, han selv forliste.

Karlot var Kejserens Øjesten,
hans Sjæl var Glød og Flamme.
Mod Himlen knejste den unge Gren
fra Jordens højeste Stamme.

Blæste Roland ved Sejrens Fest,
blev Karlots Blik hel vilde;
naar Prinsen sad paa sin Faders Hest,
ham Verden tyktes for lille.

Kejseren gav jeg glad mit Ord,
det Ord blev svært at holde;
ung Karlots Liv trygt Verge jeg svor,
til Holgers Lemmer blev kolde.

Karlots Moder en Dag jeg saa,
hun vinked bleg fra Svalen;
Prinsen for i sin Rustning blaa
med Hæren igjennem Dalen.

Dejlig blinked i Staalets Glans
den Helt med Jomfrulemmer,
for Rolands og Holger Danskes Krans
selv Verdenskronen han glemmer.

Karlot i Slaget vildt frem for,
sit Liv han agted føje;
den Ven, der hjalp ham, Døden han svor;
han blødte med Lyn i Øje.

Lidet jeg ænsed Drengens Harm,
jeg sejred mod hans Villie,
jeg vristed ham ud af Dødens Arm,
han blegned alt som en Lilie.

Sværdet han greb fra Jorden brat,
dets Lyn mig for mod Panden;
i Pant jeg havde min Ære sat,
jeg boded med Skjolderanden.

Aldrig udholdt jeg værre Dyst,
jeg stod som Marmorstøtte,
mig Pladerne sprang fra Skulder og Bryst,
en Stund fuldstille jeg blødte.

Længe jeg husked den dyre Ed,
jeg kold hvert Saar lod brænde;
til sidst blev Holger Danske dog vred,
og brat havde Tvisten Ende.

Aldrig saa jeg en værre Dag,
mit Liv jeg vilde værne;
men aldrig slog jeg et værre Slag,
paa Jorden flod Karlots Hjerne.

---

2. Holgers Anger.

Tit jeg stod, hvor Kæmper blødte,
dem jeg vog i frejdig Dyst;
brustne Øjnes Blik mig mødte,
let dog aanded Holgers Bryst.
Tungt jeg drog fra Brystet Aanden
med ung Karlots Lig ved Fod;
hvor mig Sværdet sank af Haanden,
brændte mig hint unge Blod.

Dag blev Nat for Holgers Øje,
Syn og Tanke mig forgik;
kun et Glimt jeg mindes nøje,
det var Karlots sidste Blik.
Ned i Muld jeg stirred længe,
og mit Hoved sank mod Jord;
Maanen skinned over Enge,
op fra Karlots Blod jeg for.

I min Sjæl der skreg en Stemme,
Holgers Bryst den søndersled,
aldrig jeg dens Gru kan glemme:
Holger Danske brød sin Ed.
Med det svære Ord paa Hjerte
løfted jeg den faldne Helt,
Sønnens Lig jeg bar med Smerte
til den store Faders Telt.

Der blev Sorg i Kejserlejren,
bleg den høje Hersker stod;
Sønnen lagde jeg med Sejren
og mit Hoved for hans Fod.
Der var Kval og Harm at skue
i den store Kejsers Blik;
Døden saa jeg i dets Lue,
tavs til Fængslets Grav jeg gik.

3. Rolands Forbøn.

Roland var Holger Danskes Ven;
han naaede knap til min Skulder,
Frankernes mindste Ungersvend
var rappest i Kampens Bulder.

Lystig han sang i Kejserens Hær,
ret aldrig jeg saa hans Lige;
Dyrendal hed hans lange Sværd,
det frelste Kejserens Rige.

Hver Gang Roland Dyrendal svang,
de stærkeste Kæmper blødte;
Dødsbud for tusind Øren klang,
naar Roland i Hornet stødte.

Olivant hed hans gyldne Horn,
det blæste han med stor Gammen.
Mænd han mejed, som Bønder Korn;
og Hære blæste han sammen.

Roland frem for Kejseren sprang,
om Hornet klirred hans Handske,
Dyrendal haardt mod Flisen klang:
«Jeg borger for Holger Danske.»

Roland mæled et Ord fuldtro,
han vilde mig frelst i Nøden;
brat han tav dog hel lidet fro,
i Kejserens Blik laa Døden.

Dommen ud for fra Kejserens Mund,
fast værre blev Holgers Trængsel;
den var Dødsens, der nævned en Stund
mit Navn, mit Liv og mit Fængsel.

— — —

4. Holger i Hungerstaarnet.

Jeg svelted i Taarnet, det skorted paa Brød,
dog Hunger var mig den mindste Nød;
mit danske Blod mig til Kinden for,
alt for jeg glemte mit Ridderord;
med Harme jeg dybt i min Tunge bed,
alt for jeg glemte hin dyre Ed;
mod sorten Muld jeg mit Øje vendte,
ung Karlots Blod paa mit Hoved brændte.

En Dag fornam jeg en myndig Røst:
«Op løft dit Hoved og vær fuldtrøst!
Paa Jorden var ingen Mand saa stor,
han brød jo Løftet, sin Gud han svor.
Slog Verden ej selv Guds Søn ihjel,
og frelst hun blev dog alligevel.»
Mod sorten Muld jeg dog Øjet vendte,
end Karlots Blod paa mit Hoved brændte

Og atter talte hin stærke Røst:
«Op løft dit Hoved og vær fuldtrøst!
Se her staar Ærkebispen, din Ven;
den Ed, du brød, jeg heler igjen.

Jeg lover dig Fred fra Paven i Rom,
hvad Blod der saa paa dit Hoved kom.»
Mod sorten Muld jeg dog Øjet vendte,
end Karlots Blod paa mit Hoved brændte.

Da mæled Bispen for tredie Gang:
«Din Bod dog vorder fuldstreng og lang;
tre Aar ej Holger Danske skal le
og hverken Sol eller Maane se;
al Verden skal tro dig af Hunger død,
naar Karlots Moder sender dig Brød.»
Fra sorten Muld jeg mit Øje vendte;
det var mig, som Blodet mindre brændte.

Men Taaren brændte paa Holgers Kind,
mig rørte hin sorgslagne Moders Sind:
den høje Frue, hvis Søn jeg slog,
fra Dødens Grube min Sjæl op drog.
Fuldkarsk jeg greb, i mit Fangebaand,
det Brød, der kom fra Dronningens Haand.
For Vand hun gav mig god Vin til Drikke,
om Sol og Maane spurgte jeg ikke.

---

5. Den fangne Holger i Spanieland.

I Modgang lo jeg vel mangen Gang,
og tit jeg sang i Elende;
men aldrig jeg lo, ej heller jeg sang
tre samfulde Aar til Ende.

Mig Bispen førte lig Bjørn i Bur
i Londom med Kejserlejren;
og jeg sad stille bag sorten Mur,
naar Hæren stormed til Sejren.

I Verden var Holger Danske glemt,
fast død var Æren med Navnet.
Ved Ebro gik det Kejseren slemt,
mod Mavren blev Dansken savnet.

«Var Nordens Vildbas saa sandt ej død,»
saa klang det fra Bispens Tunge,
«fuldvist han hjalp os af denne Nød
og lod nu sin Glavind runge.»

Brat Kejseren blev som en kalket Mur,
men Roland nikked hel kløgtig:
«En levende Bjørn her sidder i Bur,
han tykkes mig fuldt saa dygtig.

Vil Morbroder høre mit Raad i Dag,
vi løse hin stærke Fange;
og komme vi ej med Sejr fra Slag,
jeg selv vil i Buret gange.»

Paa Roland stirred Kejseren vist,
han kunde hver Sjæl udgranske:
«Saa sandt mig hjælpe hin rige Krist,
den Bjørn er dog Holger Danske.

Men har han døjet saa lang en Bod,
og er han ej død af Hunger,
sin Krop han bærer vel knap paa Fod,
og mægtig hans Sværd ej runger.

Men var han en fuldtagen Mand endnu,
og gav jeg ham fri med Ære,
til Hevn vel før staar Danskerens Hu
end til mit Banner at bære.»

— «Den Karl er endnu hel vel ved Magt,»
fra Bispens Tunge lød Svaret;
«dog til han har svoret os trofast Pagt,
han sidder fuldtvel forvaret.»

De gik til Taarnet, hvor Holger sad;
de tinged med mig om Pagten;
da sparked jeg Muren ud fuldglad,
dertil min Fod havde Magten.

De studsed alle, som saa derpaa;
de kjendte mig før ej ganske;
de mente, det var de Mure graa,
der fængslede Holger Danske;

min Villie kun var mit Fangebur,
min Synd kun vilde jeg sone;
fri gik jeg ud af den sprængte Mur,
fri svor jeg for Kejserens Trone.

---

6. Kampen med Mavrerne.

Jeg red mellem Roland og Bispen med Lyst,
med Mavrerne holdt vi vældelig Dyst;
Pamplonas Mure vi styrted i Grus,
med Bulder vi kom i Gerona i Hus.

Vi tog Barcelona med Fakler i Haand,
vi tæmmed de mavriske Tigre med Baand;
men før Saragossa sin Port os oplod,
tre Dage vi farved Ebro med Blod.

Vi kæmped ved Floden tre Nætter i Rad,
og Kejseren saa det, han nikked fuldglad;
hvor Olivant skingred, og Dyrendal klang,
med Roland jeg først over Murene sprang.

Brifort hed min Ganger, den sprang som en Hjort;
Kurtain hed mit Slagsværd, fordi det var kort,
min Ganger var langstrakt, men stakket mit Sværd;
derfor gik jeg Fjenden et Skridt mere nær.

Min Hingst bar ej Rytter, mens jeg laa i Bast;
glad fløj han med Holger, hvor Skjoldene brast.
Mit Sværd var forrustet, det sang ved mit Greb,
paa Mavrernes Pander fuldblankt jeg det sleb.

Min Arm havde hvilet tre Somre i Baand,
tre Døgn kom ej Banner og Sværd af min Haand.
Mit Navn var forstummet; nu fik det god Klang,
hvor Mavrerne peb, og hvor Frankerne sang.

Den doende Jarl.

(Schaldemose.)

Jarlen ligger paa Sotteseng;
Kæmpe var han saa bold;
Bjørnen den stærke han vog som Dreng,
fængsled som Mand paa Kampens Eng
Sejren med Glavind og Skjold.

Jarlen ligger i Hu saa mod [1]),
Tænder skærer han gram;
tit blandt lynende Sværd han stod,
aldrig i Kampen dog randt hans Blod,
Valhal [2]) er lukket for ham.

Sønnen byder han for sig staa:
«Drage du, Alf, dit Sværd!
Hæl, [3]) hun lurer i skumle Vraa,
ej skal den gustne Hex mig faa,
Kæmpen er Valhal værd.»

Ynglingen blegner ved Jarlens Ord:
«Hjælpe mig Balder [4]) og Frej [5])!
kjær som dig har jeg ingen paa Jord,
gyseligt dog er Fadermord;
Fader! jeg myrder dig ej.»

Broderen byder han for sig staa:
«Drage du, Orm, dit Sværd!

Hæl, hun lurer i skumle Vraa,
ej skal den gustne Hex mig faa,
Kæmpen er Valhal værd.»

Broderen blegner ved Jarlens Ord:
«Hjælpe mig Balder og Frej!
kjær som dig har jeg ingen paa Jord,
gyseligt dog er Brodermord;
Broder! jeg myrder dig ej.»

Jarlen fortvivlet Hænderne vred.
Døren fløj op, saa det klang;
ind i Salen en Kæmpe skred,
Kaaben var blaa, og Hatten bred,
enøjet var han og lang.

Frem han træder for Jarlen hvid:
«Mærke du, Jarl, mit Ord!
Mine Frender du slog i Strid,
kommen er Hevnens blodige Tid,
Mord kun sones ved Mord.»

Glad fra Lejet Jarlen op sprang
let som i Ungdommens Tid;
Sværdet med øvet Haand han svang,
vældig igjennem Salen klang
Braget af Heltenes Strid.

Solen daled, og Solen steg,
faste som Fjelde de stod;

men da tredie Dagen veg,
lakked ad Ende den grusomme Leg,
strømmede Jarlens Blod.

Og den fremmede talte saa:
«Gjemme du, Jarl, dit Sværd!
Jeg er Odin; din Nød jeg saa;
ej skal den gustne Hex dig faa,
Kæmpen er Valhal værd.»

---

1) sørgmodig. 2) I Valhal modtog efter den oldnordiske Hedentro Odin de Kæmper, der faldt i Kamp; der skulde de hver Dag forlyste sig med Kamp. 3) Hæl, Skyggerigets Dronning, modtog efter Døden dem, der døde Straadød. 4) Blidhedens og Godhedens Gud. 5) Fredens og Frugtbarhedens Gud.

Gefion og Gylfe.

(Henrik Hertz.)

Hun stod i Gylfes[1]) Haller
med høje Miner
og kvad, mens Kongen henrykt
lytted derpaa.

«O Gefion, Asers[2]) Afkom!»
saa talte Kongen,
«med rige Gaver kom du
hen til min Hal;

med Sangens rige Gaver
du kom til Gylfe
og med din Harpes klare,
hellige Klang.

Hvad giver Gylfe Konning
til dig som Gjengjæld?
En Ring af Guld hint røde
rækker han dig.»

Og Gefion greb i Harpen
med muntert Hjerte:
«En Ring af Guld hint røde
raader jeg selv.

Med Land og Jord, o Gylfe,
min Sang du lønne!
med Øxne stærke lad mig
pløje det fra!»

Og Gylfe gik fra Højsal
med Hofmænd gode
og undred, der han skued
Øxnenes Gang.

Fra Ploven trængte Jernet
til Jordens Midtpunkt;
en bred og bundløs Fure
viste dets Vej.

Fra dybe Kilder Vandet
før ind i Furen,

hvor som et blaaligt Belte
Voverne gik.

Og Stykket, der var pløjet
fra Gylfes Rige,
trak Øxnene med Vælde
langt over Land

og skød det ud i Søen,
hvor nu det ligger
af Guder rigt begavet,
Gefions Ø[3]).

Men Gefion stod paa Øen
med høje Miner,
med Sang i Skyen bød hun
Drotten farvel.

---

[1]) Konge i Sverig. [2]) et fælles Navn for de hedenske Nordboers Guder. [3]) Sæland.

Kong Skjolds Hylding.

(N. F. S. Grundtvig.)

I gamle Dage det var en Gang,
at danske Folk var i Kongetrang;
de gode græd, og de onde lo;
hvor ingen hegner, kun Torne gro.

Da kom en Snekke for fulde Sejl
med Løvehoved og Hjertespejl,
med Guld og Vaaben og Stads om Bord
men ikke en Sjæl ved Mast og Ror.

Der var dog Liv, for en lille Dreng
alene laa i den store Seng.
En Neg var bunden med Ax og Straa,
den hvilte Drengen sit Hoved paa.

Og hvor han sov, baade spæd og spag,
der vajed over et Kongeflag,
saa liliehvidt og saa rosenrødt,
som kun hos Freja*) paa Kinden mødt.

Hvor det i Landet blev hørt og spurgt,
det tyktes alle et Jærtegn stort;
de hvisked: «Barnet er Odins Søn,
til Hjælp os skikket fra ham i Løn.»

De satte Negen da paa sin Rod,
hvor Danedrotten, han ellers stod;
saa tog de store den lille op
og kjønt ham satte i Axetop.

Da nyt man spurgte med Vaabengny,
og højt det gjalded i vilden Sky:
«Hil dig, vor Konning! bliv stærk og bold,
saa Skjalde sjunge om Danmarks Skjold!»

*) efter den nordiske Hedentro Kjærlighedsgudinden.

Kong Frode og Gubben.

(Schack Staffeldt.)

Kong Frode højt ved Gilde sad,
Kong Frode djerv og snild,
ved gammel Mjød og Skjaldekvad
han blev saa huld og mild:

«Nu siger frem, I Danemænd,
nu siger uden Blu,
hvo tede sig min bedste Ven
med kjek og snedig Hu?

Og den, som mest har gavnet mig,
det sværger jeg ved Thor,
af dette Horn skal læske sig
her øverst ved mit Bord.»

Flux mange Kæmper traadte nær
og priste deres Daad;
en talte om sit hvasse Sværd,
en om sit snilde Raad;

og Lejreborgen rundt gjenklang
af Mod og Snedighed,
og Kongen fra sit Sæde sprang,
saa glad han blev derved.

Da saa han, at en Gubbe sad
helt nederst ved hans Bord

og ikke mod, ej heller glad
ej mælede et Ord.

Hans Brynie bar mangt et Skaar
af fordums Hug og Stød,
lig Vandfalds Skum hans hvide Haar
ned paa hans Rustning flød.

«Og er du, Gubbe, uden Daad,
saa gak, hvorfra du kom,
saa gak og end i Kvindegraad
din usle Alderdom!»

— «Ej Skendsel blegede mit Haar,
thi Retsind var mit Navn,
og ej jeg for min Konge staar
foruden Daad og Gavn.

Da Gullands Fylkekonge sig
mindst ventede sin Død,
mod ham, din Gjest, du øved Svig
og ham at dræbe bød.

Men jeg til Højbords satte ham
og lod i Fred ham gaa,
at Fredegod ej Men og Skam
af Manddrab monne faa.»

— «Nej, ikke er du uden Daad.
Kom hid, kom hid! thi den,
som styrer Kongens onde Raad,
er Kongens bedste Ven.»

Tre Stykker af Jyllands Rimkrønike.

(N. F. S. Grundtvig.)

I. Folke.

Den danske Konge Vermund den vise eller den vitre, hvis Kongsgaard var Jellingegaard ved Vejle, havde sat Frovin til Statholder i Sønder-Jylland. Men denne blev overfalden og fældet af den svenske Konge Adils. Da satte Vermund Frovins Sønner Kette og Vigge til Statholdere i Sønder-Jylland. Men Adils kom igjen, og Kette sendte sin Bannermester Folke med Budskab derom til Kong Vermund.

Kong Vermund sad ved breden Bord
med Venner og med Helte,
og der kom Bud med snare Ord
om flux at spænde Belte;
der Folke stod for Kongens Bord
og mæled rene, danske Ord
om Fejde og Bedrifter:

«Kong Adils stander i vort Land,»
saa brat den Høvding taler,
«og han har Folk som Smuld og Sand,
han pukker og han praler;
men Ordet gaar saa vidt om Land:
«Nu har vi Frovins Banemand;
op, op, I Ungersvende!»

Og fra hver ægte Ungersvend
det klinger højt paa Hede:
«Ja, vel var det, han kom igjen;
nu skal vi Ulven bede; [1])

sid I kun sæl[2]), o Konning god!
thi drikke vi ej Ulvens Blod,
han eders dog skal miste.»

Kong Vermund skued Ojets Lyn
og hørte Læbens Torden:
for Sagnet denne Gang gik Syn
i Kongehal i Norden.
Og som det braged under Sky,
saa lyned lyst det over By,
og det var Fryd at skue.

«Hil! sæt dig, Kæmpe, ned paa Benk!»
saa klang nu Kongetalen,
«og kvæg dig lidt med Brød og Skjenk
til Vandringen paa Valen[3]);
til Kæmpen lyder Hnikars[4]) Ord:
«Du ved det ej ved Davrebord,
hvor Nadveren dig bydes.»

— «Nej, Tak for Bud, o Konning bold!
ej Mod jeg har paa Sæde,
nu Kæmpegang med Sværd og Skjold
er al min Lyst og Glæde;
dog ej jeg vrager Kæmpeskik,
thi rækker mig en Læskedrik,
alt som jeg staar paa Gløde!»

— «Den skalt du faa, du Kæmpe huld,»
Kong Vermund glad det meldte,
«og Bægeret af røden Guld,

det gjemme du i Belte;
og brug det for den hule Haand,
naar som forsmegte vil din Aand
alt i den stærke Brynde[5])!

Det var den jydske Høvedsmand,
han stod alt som paa Gløde,
saa tog han Bægeret paa Stand,
det Kar af Guldet røde;
men før han drak, et Kæmpeord
han falde lod for Kongens Bord,
som ej er at forgjette.[6])

«Det lover jeg i Kæmpelag
alt med min danske Tunge,
at før jeg flygte skal i Dag,
hvor hvasse Sværde sjunge,
jeg tømme skal af eget Blod
en Skaal saa fin, o Konning god!
som I mig her iskjenker!»

Her Folke red, alt som til Brud
en Bejler hardt mon stunde;
Kong Vermund med sin Hird saa prud
kom efter, som de kunde;
og før sig Svensken saa omkring,
han saa saa bold en Kæmpering
om Danerkongens Mærke.[7])

De Sværde gol, og Pile sang,
og Hjelmen faldt af Sæde,

og Staalet brast, og Blodet sprang,
og Heden, den fik Væde,
og Jyden stod, og Jyden laa,
som før og siden tit man saa,
omringet men af døde.

Det gik saa fort og dog saa sent
alt under Od og Egge,
at mangen Svensker glemte rent
den Vej fra Val til Snekke,
hvor Folke sad med Heltemod
og drak af Hjelm sit eget Blod
som Vin af Kongens Bæger.

Ja Folke sad paa Kongevej
alt som en Helt til Skue;
for Kongeblik det dulgtes ej,
hvi Folke sad paa Tue.
Gid ingensinde lukkes maa,
før sligt et Underverk det saa,
en Danerkonges Øje!

Kong Vermund kom og stod og saa
og tog saa lydt til Orde:
«Alvorlig ment, kan jeg forstaa,
var Løftet, som du gjorde.»
Det svared Folke brat igjen:
«Er det saa nyt hos Danemænd
at holde Tro og Love?»

---

[1]) jage. [2]) lykkelig, glad. [3]) Kamppladsen. [4]) Odin. [5]) Hede, Kampens Hede. [6]) forglemme. [7]) Banner.

2. Kette og Vigge.

Kong Adils sad ved breden Bord
alt i de høje Sale,
tog Munden fuld af Vin og Ord,
det var hans Vis at prale;
med Folke og med Flugt han tav
men raabte: «Jeg har lagt i Grav
Frovin, den stolte Kæmpe.»

Det Kongeord ved breden Bord
alt fra de høje Lofte
ud fløj saa fort og vidt i Nord
som før og siden ofte;
det fløj alt over Fjeld og Hav,
det ringed over Frovins Grav
og i hans Sønners Øren.

Det klang saa højt, det klang saa tit,
og altid klang det værre;
det Broderpar, jeg siger frit,
var hver saa bold en Herre.
Nu lukkes om en liden Stund
de Øren eller og den Mund,
det kan man sagtens vide.

De Brødre stod i Svealund,
og Adils var tilstede;
og Kette steg af Hjertens Grund,
saa Hjelmen sprang, fra Sæde;

og Blodet sprang af Hjelmestol,
men Kongen fnøs, og Sværdet gol,
og Kette maatte knæle.

Her Vigge stod i Lunde-Læ
med Sværd ved Lænd til rede;
og der hans Broder sank i Knæ,
da for det selv af Skede;
det fløj i Haand, til Hjælp det for,
og Adils sank saa bleg til Jord,
og Kette sprang i Vejret.

Saa droge de til Frovins Grav
med Hovedet i Belte;
og aldrig mer det praled af,
at Adils Frovin fældte;
men der det faldt i Sveaskov,
de brød den danske Kæmpelov,
thi to om en de vare.

Det saa den liden Fugl i Lund
og sang alt, hvad den vidste;
og flux det lød fra Mund til Mund,
hvad Fuglen sang paa Kviste,
to Daner brød i Sveaskov
den runde Kreds og Kæmpelov;
det var saa tungt at høre.

3. Uffe hin spage.

Da Kong Vermund blev gammel, blev han blind; og hans eneste Søn Uffe talte aldrig, saa man antog ham baade for stum og dum. Derfor sendte Saxerkongen Bud til Kong Vermund og forlangte, at han skulde aftræde ham sit Rige. Da begyndte Uffe at tale og sagde, Saxerkongen kunde møde ham til Tvekamp, og han kunde tage sin bedste Stridsmand med; thi Uffe vilde aftvætte Skammen fra den Tid, da der havde været to danske om en Fjende.

Kong Vermund sad paa Jellinggaard
saa blind paa gamle Dage,
og Tysken bod ham bange Kaar,
og Uffe hed den spage;
dog Tungebaand for Kindhest sprang,
og Uffe fik sin Mund paa Gang,
gav rene Ord for Penge.

Ej saa Kong Vermund Øjets Lyn
men hørte Læbens Torden,
og Sagnet altid gaar for Syn
i Kongehal i Norden;
naar hult det brager under Sky,
det lyner vist og over By;
det vidste Vermund vitre.

Saa grov i Hast han op igjen
sit Kæmpesværd af Jorde
og gav det til den Ungersvend,
dog[1]) neppe han det turde;
det godt nok er at raabe hov,
men dermed gaar dog ingen Plov,
det vidste Vermund vitre.

Kong Vermund sad paa Ejderbro
han sad med Liv i Hænde;
og faldt den ene for de to,
da havde Livet Ende;
thi Uffe stod paa Holmen der
alt med det rustne Jydesværd
mod tyske Kæmper tvende.

Kong Vermund sad paa Ejderbro
saa tæt ved aabne Bølge;
og faldt den ene for de to,
han vilde brat ham følge;
han vilde paa den Vove kold
hen svømme til sin Fader Skjold
med Danmarks tomme Krone.

O Danemark! o Fædreland!
o da var Nød paa Færde;
din Vette[2]) sad paa Gravens Rand
og under hvasse Sværde;
din Vej til Pris, sortladne Hav!
sig aabned som en Kæmpegrav
alt for den hvide Gubbe.

Kong Vermund sad paa Ejderbro
og hørte Sværde sjunge;
han hørte, der var Stemmer to
og af den tyske Tunge;

de sang for Lig, det hørte han,
og gamle, blinde Kongemand
sig helded over Bølge.

Han tænkte paa den Askekrog,
hvor Uffe sad der hjemme;
han frygted, at det Kæmpesprog
var dog kun Dvergestemme[3];
han vidste ej, at Helten bold
kun Pletten lod af Daneskjold
med tyske Klinger skure.

Kong Vermund paa sin Kvidestol
nu hørte noget runge
og kjendte, det var Skrep, som gol
alt med sin danske Tunge.
«Hvor ramte nu i Herrefærd
mit gode, danske Kongesværd?»
saa spurgte brat den gamle.

Ham meldte Svend med lystig Hu:
«Det ved jeg ej saa lige;
at Tyskeren gik rent itu,
er alt, hvad jeg kan sige.»
Og Vermund flytted sig paa Stand
til Sæde ind fra Bølgerand,
han Sagn for Syn lod gange.

Saa stod de Kongesønner to
i Kredsen nu alene,

og Sværdet gol, og Daner lo,
thi Uffe, han stod ene;
ja Dansken stod, den Saxer laa,
han maatte bag af Dansen gaa,
thi han faldt ud af Turen.

End Vermund Sagn for Syn lod gaa
og rejste sig fra Sæde;
og hvad kun times Kæmper faa,
den Gubbe græd af Glæde.
Ja, Kæmpesorg og Taarefryd
det altid var en Skjoldungdyd
og Danishedens Mærke.

---

[1] skjønt. [2] Væsen, Skytsaand. [3] Ekko, Tale uden Liv og Sandhed.

Frodes Drapa.

(A. Oehlenschläger.)

I. Frode paa Vifils Ø.

Den danske Konge Halvdan blev overfalden og dræbt af sin Broder Frode ved Nattetid; men hans Sønner Hroar og Helge blev reddede af deres Fosterfader og bragte ud til en lille Ø, hvor der kun boede en gammel Mand ved Navn Vifil, som tog imod Børnene og beholdt dem hos sig.

Kong Frode staar paa Lejregaard,
han gav sin Broder Ulivssaar,
det var stor Ynk og Smerte;
ung Halvdan ligger krum paa Skjold
med Staalet i sit Hjerte.

«Nu er jeg Drot i Danmarks Land;
og den, som snart mig bringe kan
de unge Brodersønner,
med Ringen af hin røden Guld
den Kæmpe jeg belønner.»

Der søges Dag, der søges Nat,
i Mark, paa Sø, i Skov og Krat,
man kan dem ikke finde.
De sidder i det Jordehus,
i Mulden dybest inde.

Dankonning lader Bud ud gaa
til Hexen hist i Hyttens Vraa,
som svagt for Stormen luner.
Hun grunder paa det hvide Sand
og skriver sine Runer:

«Hvis Brodersønnerne skal dø,
du søge maa paa Vifils Ø
med Flid og ufortrøden;
han var Kong Halvdans gode Mand,
han svor ham Tro i Døden.»

Dankonning drog fra Lejrelund,
han sejler ud en Morgenstund
fra Issefjordens Kyster.
Havfruen svømmer ved hans Skib
med sine hvide Bryster.

Den gamle Vifil staar paa Toft
med breden Hat, i hviden Koft,
med Haanden over Brynet;
han bliver Kongesnekken var
og gyser over Synet:

«Nu iler, Pilte! som en Vind
i Busken ind, i Skoven ind;
lad Jorden eder dække!
jeg skuer hist med spændte Sejl
den begbestrøgne Snekke.

Den løber som en Drage styg
med høje Vinger paa sin Ryg
fra Sjølunds dybe Fjorder.
Den tørster efter Kongeblod,
den bringer eders Morder.»

Ung Helge river gram og vred
en smekker Gren fra Pilen ned:
«O kunde jeg ham standse!
o var jeg Mand, som jeg er Gut,
og var min Kjep en Lanse!»

Da gamle Vifil Bonde ler:
«At du est Halvdans Søn, jeg ser;
du vilt ej længe blunde;
snart voxer op den liden Ulv
med hvassen Tand i Munde.

I skal ej dennesinde dø;
og naar jeg raaber Hop og Hø —
I kjende mine Hunde; —
saa iler til det Jordehus!
I her forraades kunde.»

Kong Frode stiger ud paa Strand;
da lægger sig om Øens Rand
en tyk og sælsom Taage;
for blomstrende Skjoldungeblod
de gode Alfer vaage.

De muntre Drenge lege hist
i Skoven med den Blomsterkvist;
de vil dem ikke skjule.
Mildt vifter Morgenluftens Pust
i deres Lokker gule.

«Og hør du Vifil Bonde nu!
jeg mener, du est falsk i Hu,
at Piltene du gjemmer?» —
«Hej», raabte Vifil, «Hop og Hø!»
han hørte deres Stemmer.

Da smutte begge Drenge bort,
lig Skovens kongelige Hjort
for Pilen, som vil døde:
«Der kommer vel en Gang den Tid,
at vi kan Faren møde.»

— «Hvad raabte du paa Hø og Hop?
Paa Stejlen fletter jeg din Krop;
vilt du dem Faren dempe?» —
Da svared Vifil djervt og stolt,
thi Vifil var en Kæmpe:

«Her Konning! Øen er ej stor;
lad søge, hvis du mig ej tror,
bag Dysser, Træer og Stubbe!
Men hør dog nu et Alvorsord
af en bedaget Gubbe!

Din Broder lumskelig du slog;
men, hvis du med hans Sønner vog*)
ved Odin i Valhalle,
du mistede to Fjender smaa
og fik til Fjender alle.»

Kong Frode smiler stolt med Spot:
«Din sølvgraa Tinding klæder godt,
jeg vil dig Livet skjenke.
Du ved, at Børn og gamle Folk
kan sige, hvad de tænke.»

— «Og kan jeg sige, hvad jeg vil,
vel Konning, hør opmærksom til!
jeg svær ved Halvdans Fane,
her synger dig din Svanesang
den sølverhvide Svane.»

De Sendebud for Kongen staa:
«Vi monne rundt om Øen gaa
men fandt kun Ravn og Hejre.»
Da steg Kong Frode paa sit Skib
og drog igjen til Lejre.

---

*) dræbte.

---

2. Sævar Jarl og Fru Signelil.

Fra Vifils Ø begav Drengene sig til Sævar Jarl, som var gift med deres Søster Signe.

Jarl Sævar sidder paa Sæland;
han var saa gjæv en Helt,
med sine Snekker han befor
det stor' og lille Belt.

De maatte vel ham skatte
paa Skibets vaade Vej;
de flyede ham, som Silden flyr
den frygtelige Haj.

Hans Slot stod hist paa Bakken,
der var hans Tidsfordriv.
Den bedste Skat i Borgen var
ung Signelil hans Viv.

Hun blussede som Freja[1])
med lange, gule Haar
saa smekker, stor og yndig
og end kun atten Aar.

Men Hros og Helges Søster
græd tit, naar Sævar sov:
«Min Fader er uhevnet dræbt,
de Brødre Dødens Rov.»

Den gamle Vifil Bonde
frem kalder Helg og Hro:
«Her er ej Fred for eder mer,
I unge Konger to!

Til Sævar Jarl I drage,
han er en mæglig Maag[2]);
han bedre jer optugte kan
end Bonden i sin Krog.»

En Aften sidder ung Signe
med sorrigfulde Sind,
forgjæves klapper Sævar Jarl
den runde Rosenkind.

Forgjæves lægger Sævar
sit Hoved i Signes Skjød,
hun tænker paa sin Faders
og paa de Brødres Død.

Da banker det paa Døren brat,
og tvende Gutter smaa
ind i Tusmørket træde
med laadne Kofter paa.

«Hvem er I, Drenge?» — «Hyrder.»
— «Hvad kan I vogte?» — «Faar,

men ogsaa Ulven dræbe
enhver af os forstaar.» —

«Man kan ej eders Aasyn se
for Hætter og for Skind.» —
«Vi er Kulsvierdrenge,
vi bære Sod paa Kind.»

— «Gaar ned da til mit Borgeled!
der er et Faarehus;
der skal I æde Skoften
og drikke Vand af Krus.»

— «Naar Tjenesten er liden,
er ikke Lønnen stor;
giv os lidt Sul til Brødet,
du ædle Jarl i Nord!»

— «En Kjende Sul til Brødet,
det faar I, om I maa;
gaar nu til Faarestien ned,
at hvile jer paa Straa.»

---

1) efter den nordiske Hedentro Kjærlighedsgudinden. 2) Svoger.

---

3. Julerejsen.

Ukjendte af alle levede Drengene i mer end to Aar hos Jarl Sævar, indtil Kong Frode bød ham til Gjest.

Kong Frode sidder ved Juletid;
af Sne var Skoven saa glimrehvid.
Han sender Bud til de Jarler snilde,
de skulde drage til Julegilde.

Han lader paa Benk de Bolstre lægge
og stoppe med Mos de Bjelkevæge;
paa Gulvet sættes med Øl en Tønde;
nu monne den Rus vel snart begynde.
Jarl Sævar og hans stolte Frue,
de skulde drage til Julestue;
hun var vel svøbt i Skarlagenklæde,
med Bjørneskindet var dækt den Slæde.
De Gutter stande ved Ledet og fryse
alt i den paltuge*) Bondekyse:
«Og maatte vi ride med paa Føllet,
vi smagte vel lidt af Juleøllet.»
De ledte fra Stalden den unge Fole:
«Hel daarlig kun er vor Højtidskjole.»
De sprunge paa Folen ubehænde,
de monne hinanden Ryggen vende;
saa rede de med til Kongesalen,
en holdt i Manken, og en i Halen.
De sang paa Vejen for ej at fryse.
Ung Hroar tabte sin Gjedekyse;
Fru Signelil skued de Lokker gule,
hun kunde saa lidet Graaden skjule;
hun kjendte Hroar, saa langt var Haaret,
kun Trællen var ham i Klæderne skaaret. —
«Min Ilustru, hvi dine Øjne rinde?»
— «Jeg kan ej taale de Østenvinde.
Men vender, I Drenge! nu tilbage
og mindes vel eders unge Dage!»

— «Og frygt kun ikke, vor ædelig Frue!
vi bære Blus i den Julestue;
de Blus skal lyse saa højt i Landet,
vel tyve Mil de skal ses fra Vandet.
Vi skylde Kong Frode Bødelpenge,
fordi han lod os vor Fader hænge.»

*) pjaltet.

4. Julegildet.

Saaledes kom begge Halvdans Sønner med til Frodes Gilde, hvor de løb omkring i Hallen.

Kong Frode sidder i gylden Kjol,
han lod ind bære den Tryllestol.
Den gamle Hex, i Skoven var,
til Julegildet paa Baar man bar.
Der aldrig fejredes nogen Fest,
hvor ej Alrune var Kongens Gjest.

Troldkonen sidder med sølvgraat Haar,
som hende lige til Jorden naar.
Kong Frode drikker med Jarler i Ring,
han lod Guldhornene gaa omkring:
«Og sig os nu, du Kvinde saa graa,
hvad Skjæbne monne du Helten spaa?»

Alrune drikker af sorten Horn,
deri hun blander et Edderkorn.
Da ryster hun stærkt paa hvert et Lem,
af Panden svede Draaberne frem.

Hun gisper og stønner saa bleg og hvid,
da galer Hanen ved Midnatstid.

«Og hør, Her Konge, jeg siger for sand,
det smaa det store vel fælde kan;
jeg sad igaar paa min Egerod;
da steg en rødhaaret Mand af Flod
med Stang i sin Haand, med et søgrønt Skjæg
og Kinden hvid som en kalket Væg.

Han tog mig ud paa Marken. Jeg saa,
en styrtet Hest som et Aadsel laa;
ej Blod af Gangerens Indvold flød,
den fandt for Fluernes Braad sin Død.
Han sang: «Tit velter Tuen et Læs,
tit strander Skibet paa mindste Nes.»

Den Tid du fældte Kong Halvdan, Drot!
da dræbte du ikke din Fjende godt.
Hvo Ukrud luger, min Herre god!
maa luge det op med Trevl og Rod:
hvis ej, da breder fra Gjærdets Rand
sig snart den saftige Løvetand

og voxer saa vildt med skarpe Saft
og blomstrer gyldent i første Kraft
og truer dig med sine Dun saa rund;
thi jager dem bort din blæsende Mund,
betyder det, Konning! at du skal dø.
Det sværger Alrune — ved Hop og ved Hø.»

Kong Frode grunder saa mørk i Sind;
da nærmer sig Signe med Rosenkind
og ser paa Kvinden saa bønlig blid
og stryger en Ring af Fingeren hvid;
den glider ned i Alrunes Skjød
og glimter med en Karfunkel saa rød.

Saa snart Alrune Karfunklen ser,
hun anderledes til Sinds sig ter
og siger: «Frode, min Konning, ak,
hvad vil I agte paa Kærlingesnak?
I stole paa eders Glavind trygt
og ængstes ej af en Nidingefrygt!»

Da blusser Frode med skummelt Mod:
«Hex! dine Lemmer skal svede Blod.
Paa Pinebenken jeg strækker dig;
jeg ser det vel, du forraader mig.» —
«Nej,» raabte Hexen, «Her Konning, o!
forvar dig! vogt dig for Helg og Hro!»

— «Hvor er de?» — «Strenge Her Konning! her,
i Trælleflokken ved Skjenken der;
de rede herhid paa det unge Føl,
de kom at skjenke dit Graverøl*).» —
«Ha, griber dem, griber dem!» Kongen skreg.
Da blev liden Signe Kinden saa bleg.

Men ud ad Døren som højt til Hest
de fløj som Løvetands Dun for Blæst.

De løb til Skoven, hvor tykkest den var;
to Spader paa Skuldrene med de bar,
dem reve de Trællene nys af Haand,
hver svang sin Spade som lette Vaand.

«Kom,» raabte Helge, «kom Hro, kom her!
kom, hjælp at grave ved dette Kjær!
Her gjemte vor Fader sin Krone rød,
fordi han frygted den lumske Død.
Os har han sagt, hvor Kronerne laa;
kun du og jeg kan dem atter faa.»

Da grove de Drenge med megen Flid
alt i den stjernede Midnatstid.
Ung Helge finder den største Ring,
han gjør af Glæde saa højt et Spring.
Ung Hroar finder den Krone klar,
som Dronning Sigrid, hans Moder, bar.

«Kom nu, min Broder, og vær ej sen,
lad os bestige den Kongesten!»
Til gamle Ting de Pilte hen gaa,
der sætte de begge Kronerne paa.
I Gjedeskinds Kofter, med guldgule Haar,
med Kroner af Guld de Pilte staar.

Konning Frode drager ad Skoven frem
med brændende Blus; da skuer man dem;
paa Kongestenen og Arm i Arm
foragte de Morderens vilde Harm.

De Fakler lue med røden Glans,
og funkle paa Kongernes gyldne Krans.

Og Folket kjender bag Bøg og Tjørn
de Kroner paa Skjoldungens ægte Børn.
De kjende Faderens, Moderens Træk
og vende sig mod den Morder frek.
Da flygter Frode til skumle Slot,
men Helge kaares med Hro til Drot.

*) Gravøl, Begravelsesgilde.

---

5. Frodes Død.

Kong Frode flygter.
Med Blus og Lygter
i dunkle Skov
man ham forfølger;
ej Løvet dølger
det visse Rov.
Man ser hans Kaabe
bag Grenen rød,
og alle raabe
paa Frodes Død.

Ham Knæet vakler.
Med lyse Fakler
gaar Helge først;
paa Mord han skriger
som vilden Tiger
med blodig Tørst:

«I Lejregader
skal Gildet staa;
vor dræbte Fader
sin Hevn skal faa.»

Og alle følge,
som Havets Bølge
den stærke Storm;
de Kæmper gode
højt kalde Frode
en Midgaardsorm.[1])
Sig Helge fryder
med kranset Skaft,
og Mængden lyder
den nye Kraft.

Men dybt i Lunden
har Frode funden
sin Gudegaard
af Bjelker bygget
og vel beskygget;
thi Asken staar
ved Offerstenen
ved Guders Sal
og strækker Grenen
saa høj og sval.

Der han tilbeder
og sværger Eder

en Havets Kvind,
den skjønne Huldre
med runde Skuldre,
med Rosenkind,
som hist i Sivet
blandt Blomster bor
og Underlivet
som Slange snor.

Men Odin skuer
ved Hlidskjalvs[2]) Luer
til Krat og Tjørn;
snart han opdager,
at man bedrager
Skjoldungens Børn.
Han Flodens Dronning
med Rædsel slaar,
og Helge Konning
for Taarnet staar

og kaster Flammen
i Askestammen,
og alt er Blus;
højt Bjelken knager,
og Tjæren brager
i tørre Mos.
Kong Frode viger
til Taarnets Rand,
men Ilden stiger
saa højt som han.

Han raaber: «Naade!»
de Hænder baade[3])
mod Himlen slaar.
Men Helge svarer:
«Nu du erfarer,
hvad Hevn formaar.
Højt Halvdan svæver
i Skyen rød;
hans Skygge kræver
sin Morders Død.»

Da Kalken svinder
af Frodes Kinder,
han blusser vild,
han skriger og synker,
og ingen ynker
ham i hans Ild.
Kong Helge viger
i kolde Nat;
men Flammen stiger
og slukkes brat.

---

[1]) I den oldnordiske Hedentro en uhyre Snog, som omslyngede hele Jorden og til sidst skulde træde op i Kampen mod Guderne. [2]) Odins Højsæde, hvorfra han skuer over Alverden. [3]) begge.

Danevirke.

(L. Kok.)

Danmark, dejligst Vang og Vænge,
lukt med Bølgen blaa,
hvor de vakre, voxne Drenge
kan i Leding gaa
mod de tyske, Slaver, Vender,
hvor man dem paa Tog hen sender!
En Ting fattes ved den Have,
Ledet er af Lave.

Belt og Sund lod Gud ind hegne
Daners Liv og Lyst,
Bølgen alle vide Vegne
værner om vor Kyst;
ingen Sejler, som vil vinde,
tør paa Danmark gaa i blinde;
fik i Stand vi Vangeledet,
da var Marken fredet.

Melfarsund[1]) os Fyn beskytter,
tryg staar Møns Klint,
ind til Gedsør ingen Rytter
ride skal for svindt,
Guldborgsund for Laaland gjenner,
Øresund er Sælands Tjener;
saa har hver sit gode Lukke,
end maa Jylland sukke.

Holster, Vagrer, Lyneborger
som en farlig Flod
gjør os Jylland mange Sorger,
tørster for vort Blod;
lægges af maa slig Uvane,
Skam det er at lade rane
fra vor Mark den mindste Tue;
Pil vi har og Bue.

Det var Ord af Dronning Thyre,
ret kaldt Danebod,
Kvinden, som ved Danmarks Styre[2])
sad med Mandemod:
«Kom, lad Gabet os til lukke,
saa vi ej os lade pukke!
rose skal da af sit Bytte
ingen Løbeskytte.

Fra Moradset Vest ved Strande
til Møsund ved Sli
skal en mægtig Vold op stande,
som gjør snever Sti;
med Forlov! skal Tysken sige,
vil han ind i Danmarks Rige;
ingen skal igjennem fare
der med stjaalne Vare.»

At des bedre drives kunde
Verket med Besked,

Dronningen fra grønne Lunde
satte der sig ned;
Borg og Bur hun sig lod bygge
klogelig i Voldens Skygge;
rart[3]) sig noget ret vil føje
under fremmed Øje.

Efter Ønske voxte Volden,
Danevirke kaldt,
som har mangen Tørning holden,
før den slet forfaldt;
«Ledet», sagde Dronning Thyre,
«hængt vi har; Gud Vangen hyre[4]),
saa dem selv det maa fortryde,
som vil Freden bryde!»

Den Gang Danmark var at ligne
ved en hegnet Vang.-
End vil Gud det dog velsigne
i dets Nød og Trang,
vil end lade trives Knegte,
der skal frisk mod Tysken fegte,
og om Danebod tør tale,
vakte op af Dvale.

Anm. Ovenstaaende sidste Vers passer bedre til Forholdene, som de have været siden 1864, end det oprindelige, som lyder saaledes:

Danemark vi nu kan ligne
ved en hegnet Vang;

rigelig den Gud velsigne
i al Nød og Trang!
gid som Korn op voxe Knegte,
der vil frisk for Marken fegte,
føre Danebod paa Tale,
naar hun er i Dvale!

---

[1]) Lille Belt ved Middelfart. [2]) Ror [3]) sjelden. [4]) vogte.

Knud den store.

(Oehlenschläger.)

Kong Knud sad stor og mægtig paa sin Trone,
en Herre drabelig og stærk som huld.
Den danske, britiske, den norske Krone
var smeltet sammen i hans Krones Guld.
Højt i hans høje Sal klang Harpens Tone;
thi Skjaldens Barm var af hans Idræt fuld.
I Kirken selv lød Hymner til hans Ære;
thi han udbredte Jesu sande Lære.

Men Knud sad tavs og tankefuld i Sind,
ej blussed Læben som hans Purpurklæde;
sørgmodelig han støtted Haand til Kind,
og ingen Del han tog i Hoffets Glæde.

De svundne Dages Idræt faldt ham ind;
da monne bitre Taarer Øjet væde.
«Ak,» sukked han, «min Gud! kan du forgjette
min Synd? kan du mit Regnebræt udslette?

Min Ungdom svandt i Stolthed og Foragt;
kjek frem jeg gik, ak! nu jeg modløs græder.
For at forstærke min den stolte Magt
forbandt jeg mig med Edrik[1]) den Forræder.
Den djerve Ulf i Kirken blev ombragt[2]),
hans røde Blod end Altertavlen væder.
Ej blot med Sværdet, tit med mørke Renker
jeg vandred frem. Nu det mit Hjerte krænker.

Men oftest dog med Manddom og med Sværd
min raske Ungdom blot sit Verk begyndte;
at vorde Danmarks gamle Krone værd,
det var den Tanke dog, som frem mig skyndte;
og derfor stormed jeg i Herrefærd,
og derfor Heltens Syssel, Kamp, jeg yndte.
Da aabned sig mit Hjerte for din Stemme.
Ak, hulde Jesus! kan du alt forglemme?»

Som Kongen nu saaledes trøstløs sad
med blege Kinder og med Graad i Øjet,
mens hen ad Benken i den lange Rad
Guldhornet gik, og hver Mand var fornøjet,
da tren en Skjald for Kongen frem og kvad:
«Min Herre! hvor er den som du ophøjet?

du tvang det stolte Nords udstrakte Lande,
ustraffet ingen tør dit Bud modstande.»

Taalmodig uden Harme hørte Knud
paa denne daarlige, forvovne Tale.
Hvad Skjalden kvad, det raabtes snarlig ud
af hver en Ridder i de blanke Sale.
Da blev den gyldne Stol paa Kongens Bud
ført ned fra Borgen gjennem grønne Dale
til hviden Strand, hvor stolt og langsomt Vandet
højt skylled sine Bølger op paa Landet.

Derpaa han lod med stenbesatte Baand
den tunge Glavind ved sit Belte spænde;
med Kronen paa, med Sceptret i sin Haand
han monne sine Fjed mod Havet vende.
Hvad Tanke der besjælte Kongens Aand,
nysgjerrig nu hver Hofmand ønskte kjende;
men Kongen tav og vandred med sit Følge
i Purpurkaaben mod den hvide Bølge

og satte sig saa i det gyldne Sæde
blandt runde Stene paa det bløde Sand,
ej hvor bestandig Bølgens Brud mon væde
det ramme Tang med sit skumklædte Vand;
ej heller der, hvor ej den kunde træde
paa den for fjerne, den for høje Strand;
men der, hvor Pilen med sit Hoved hængte,
hvor nu og da kun Bølgen op sig slengte.

Der Kongen sad og talte saa til Havet:
«Det Land, jeg sidder paa, tilhører mig;
med dig, o Sø! min Vælde blev begavet;
thi lyd din Herre, ej du nærme dig!
din Bølge kræver jeg saaledes avet,
at til min Fod den aldrig vover sig.
Thi jeg behersker Nordens stolte Lande;
ustraffet ingen tør mit Bud modstande.»

Men som sædvanlig gik den stille Bølge,
sin vante Vej den end bestandig tog,
af sin Natur den intet mon fordølge,
det ene Bølgeslag det andet jog;
med otte kom den niende i Følge,
der stærk og svanger op paa Kongen slog;
ej til hans Fødder blot den op sig trængte,
hans Scepter og hans Krone den besprengte.

Da rejste Kongen sig, saa til hver Side
og brød med Taarer højt saaledes ud:
«I Sandhed, hver en Kristen burde vide,
at der er ingen mægtig uden Gud;
han grunded Jorden, han lod Havet glide
i evig Vexel ved sit stærke Bud;
han ene mægter Jord og Hav at tvinge,
mod hans er al min Vælde saare ringe.»

Med disse Ord han af sin Krone spændte
af Guld og Ædelstene tung og svar;

derpaa han sine Fjed fra Havet vendte
og ydmygt Kronen hen i Kirken bar.
Der knælte han og hver sin Synd bekjendte,
mens Angerstaaren trilled hed og klar.
Paa den korsfæstede i Martyrkviden
han Kronen satte, bar den aldrig siden.

---

[1]) Edrik Streons Forræderi havde Knud fornemmelig at takke for, at han vandt England. [2]) I Hidsighed lod Knud sin Svoger Ulf Jarl myrde i Roskilde Domkirke.

Dronning Dagmars Hjemførelse.

(Gammel Kæmpevise.)

Kong Valdemar og Her Strange,
de sad over breden Bord,
og de begyndte at tale
saa mangt et Gammens Ord.
Der sejler Her Strange med Dronning Dagmar.

«Hør du, Her Strange, hvad jeg siger dig;
mens Fuglene, de sjunge,
du fare skal til Bohmerland
og hente min Brud den unge».
Der sejler Her Strange med Dronning Dagmar.

Det meldte Her Strange Ebbesøn,
saa snildelig mon han svare:
«Og skal jeg rejse til Bøhmerland,
hvo skal da med mig fare?»

— «Du tage med dig unge Her Limbek
og saa Her Oluf Lykke,
du tage hin rige Her Peder Glob
og flere efter dit Tykke!»

Det var ungen Her Strange,
han gik ud til den Strand;
Kong Valdemar selv ham fulgte
med mangen velbyrdig Mand.

Saa sejled de over salten Sø,
de sejled i Ugerne try[1]);
det første, de kunde se Bøhmerland,
de vare i Huen saa fri[2]).

De kasted Anker og strøge Sejl,
de hasted op i Land,
saa faver da var den Herrefærd,
Her Strange fremmerste Mand.

«Hil sidde I, Konge af Bøhmerland!
I er en Fyrste med Ære;
Kong Volmer af Danmark sender eder Bud
om eders Datter hin kjære».

Kongen, han ganger i Højeloft
og raader med Dronning sin:
«Her ere de Herrer fra Danemark,
vil bede om Datter min.»

— «Og er det Kong Volmer af Danemark,
vil han vor Datter have,
vi give ham hende, den ædle Mand,
og dertil dyrebar Gave.»

De slog over hende den Silke blaa,
fulgte hende i Salen ind:
«Her maa I se den Frøken selv
udi Tugt og Sæder fin.»

Saa bare de ind det Tavlebord
med Tavl af Guld det rene,
Her Strange skulde lege[3]) med Frøkenen selv
og tale med hende alene.

Det tredie Tavl, de sammen drog,
alt som det skulde være,
Her Strange, han vandt den Jomfru god
til Kongens Haand med Ære.

Der blev Silke paa Jorden bredt,
de fulgte den Frøken til Strande,
hun bød sine kjære Forældre farvel,
saa lagde de ud fra Lande.

Og det var Frøken Dagmar blid,
hun kom ved Manø til Land;
og det var Kongen af Danemark,
han kasted sin Ganger paa Strand.

«I sige mig, Her Strange Ebbesøn,
før vi komme nærmere Land,
hvo er den dristige Snarensvend,
som rider paa hviden Sand?»

— «I være velkommen, Jomfru Dagmar,
tal sagte, i hvor det gaar!
det er Kong Volmer af Danemark,
som trende Riger aar[1]).»

— «Skam faa du, Strange! jeg siger dig,
saa groft da har du løjet;
er det Kong Volmer af Danemark,
da er han jo enøjet.»

— «Forstaa mig ret, min skjønne Jomfru!
han er en Orlogsmand,
han haver vundet til Danemark
igjen alt Nordenelvs Land.

Om nogen derpaa har fattet Mod
at prøve saa Lykkespil,
er han en Fyrste af ædelt Blod,
han maa og sætte til.»

Saa drak de deres Bryllup
udi saa god en Stund,
de elsked og hinanden
ret udaf Hjertens Grund.

Det glædtes ved baade store og smaa,
den fatlige med den rige,
dog glædtes Bonde og Borger mest,
det baaded dem tillige.

Hun kom uden Tynge, hun kom med Fred,
hun kom goden Bonde til Lise;
har Danmark altid slig Blomst i Bed,
man skulde den ære og prise.
Der sejler Her Strange med Dronning Dagmar.

---

[1] tre. [2] frejdig, fro. [3] spille. [4] ejer.

Dronning Dagmars Død.

(Gammel Kæmpevise.)

Dronning Dagmar ligger i Ribe syg,
til Ringsted er hun i Vente;
de bedste Fruer, i Danmark er,
dem lader hun til sig hente.
Udi Ringsted hviler Dronning Dagmar.

— «Den første Bøn, I beder mig om,
den under jeg eder saa gjerne;
men jeg tager ej liden Kirsten til Viv
eller nogen Verdsens Terne.»

— «Vil ikke I tage liden Kirsten
eller nogen Verdsens Terne,
saa farer I dog til Portugal
alt efter saa besk en Verne[8]).

Min ædle Herre! nu har jeg talt,
vil mer af mig I vide?
der sidde Guds Engle i Himmerig,
de maa fast efter mig lide[9]).

Nu er det Tid, jeg farer herfra;
jeg maa ikke længer dvæle;
Himmerigs Klokker, de ringe for mig,
mig længes til fromme Sjæle».
Udi Ringsted hviler Dronning Dagmar.

---

[1]) Evangeliebogen. [2]) forsinke. [3]) vaander. [4]) imod, i Møde. [5]) klage. [6]) Besvær. [7]) behøver. [8]) Bregne. [9]) længes.

Dronning Bengjærd.

(Gammel Kæmpevise.)

Aarle om Morgenen langt før Dag
Fru Bengjærd, hun krævede Morgengav:

«I give mig, kjære Herre, Samsø
og en Guldkrone af hver en Mø!»
Ve da vorde hende, Bengjærd!

Og Kongen, han svared Bengjærd saa:
«Lidt mindre, Frue! I bede maa;
der er saa mangen ærlig Mø,
haver neppe det tøre Brød».
Ve da vorde hende, Bengjærd!

— «Min kjære Herre, saa lad det gaa!
men Fruer Skarlagen ej bære maa;
og det er min stærke Bøn dernæst,
I lade ej Bondesøn ride god Hest!»

— «Hvad Fruer kan evne at kjøbe til sig,
det maa de vel ogsaa slide for mig;
kan Bondesøn Hest at føde formaa,
ham unisundt er hans Abildgraa.»

— «Min kjære Herre, saa lad det gaa!
men lad vore Lande med Lenker beslaa,
saa uden at tolde ud eller ind
der kommer ingen, Mand eller Kvind!»

— «Hvor skulde vi faa saa meget Jern
for Land og for Vand at gjøre Værn?
Min kjære Dronning! I fare i Mag,
eller I faar i Danmark ingen god Dag.»

— «I Ribe vi tage vort Vinterlag,
der Smedeverk alt er saa smal en Sag;
der smede vi Lenker med Nøgel og Laas,
om end det maa skorte paa Hjul og Plovaas.

De Bønder skal føre os Kul og Ved,
og Borgerne skal betale vor Smed.
Min kjære Herre, I følge mit Raad!
det er eder selv til Gavn og Baad[1].»

— «Min Fader var Dankonning for mig,
han havde og Konge til Fader for sig,
og Føden de fik uden sligt Paafund,
og Borger og Bonde gik ej til Grund.»

— «Min kjære Herre, tør Bonden mer ved[2])
end Vændredøre og Flagreled[3])?
og hvad skal Bonden med mer i Bo.
undtagen to Øxen og en Ko?»

Dankonning, han var saa meget træt,
han lagde sig ned at hvile ret;
det første da Søvnen faldt ham paa,
hannem tyktes Dagmar for sig staa.

«Den beske Blomme I tog i Favn,
som jeg eder spaaede, til lidet Gavn;
men drager i Leding I ud i Aar,
ej Bengjærd blive i Kongens Gaard!

Om hendes Raad I vil agte paa,
det Barnet i Vuggen begræde maa;
I tage hende med, mit Raad det er;
selv skal I kjende, det baader jer».

Den Herre lader byde over alt sit Land
i Leding at fare hver tiende Mand;
«Min kjære Frue! I er det værd,
at I skal friste[4]) med os den Færd.»

Den første Pil, der i Leding blev skudt,
af den blev Bengjærds Hjerte brudt;
man hørte ingen, paa noget Sted
for Bengjærd sørged, ej heller græd.

Og nu ligger Bengjærd i sorten Jord,
endnu haver Bonden Oxe i Gaard,
og nu ligger Bengjærd i sorten Muld,
og Danemænd er deres Konge huld.

Og nu ligger Bengjærd i evig Uro,
endnu haver Bonden baade Hest og Ko;
saa ilde hørt er Fru Bengjærds Navn,
for hun var ikke paa menig Mands Gavn.
Ve da vorde hende, Bengjærd!

---

[1]) Baade, Gavn. [2]) tør ved ɔ: behøver. [3]) Dør og Led af Vidier. [4]) vove, udholde.

De tvende Kirketaarne.

(A. Oehlenschläger.)

Det var sig Her Asker Ryg,
hannem lyster i Leding at gange;
først træder han i den Kirke liden
at høre de Ottesange.[1])

Murene var af det gule Ler,
og Taget det sorte Straa;
det var sig Her Asker Ryg,
misnøjet han saa derpaa.

Det var sig Her Asker Ryg,
sit Hoved maatte han bøje;
Loftet, det var saa saare lavt,
og Kæmperne vare saa høje.

Vægen var baade muggen og grøn,
den havde saa dyb en Revne;
Tiden æder med skarpen Tand,
saa lidet monne hun levne.

Fort hun gnaver med skarpen Tand,
dertil hun haver stor Drift;
alt da voxte den liden Smaablomst
udi den Kirkerift.

Alt da snoede den grønne Humle
sig ad den Kirkeside.
Storken sidder udi Redet strunk,
og ser hun ud saa vide.

«Og hør du, kjære Fru Inge!
du est en Kvinde saa pur;
ej sømmer det sig at bede til Gud
i sligt brøstfældigt Skur.

Vinden blæser udi Kirken ind,
og Regnen ned mon dryppe.
Kristus er stegen til Himmelens Sal,
han nøjes ej mer med en Krybbe.

Hør du, aller kjæreste Hustru min!
jeg siger dig det for sand;
op skalt du bygge Kirken af ny,
mens jeg er dragen af Land.

Taget du dække med røde Tegl,
af Sten du føre den Mur;
ned da skalt du rive saa brat
det uselig Kirkeskur.

Tage du saa mit Skarlagenskind[2]),
af Fløjl det vel maa være;
alt til et Alterklæde skjønt
du snildelig saa det skære.»

Det var sig Fru Inge,
hun svared sin Husbond med Ære:
«Som I siger, min ædelig Herre!
saa bør det vel sig være.»

— «Hør du, kjære Fru Inge!
Gud haver velsignet dit Liv;
føder du mig en Søn saa bold,
da est du en Daneviv.

Føder du mig saa bold en Søn,
da gjør du mig Tankerne glade;
føder du mig en Dotter skjøn,
jeg vil hende ikke hade.

Hør du, kjære Fru Inge!
du est en Kvinde velbaarn;
føder du mig en Søn saa bold,
da bygge du Kirken et Taarn!

Føder du mig en Dotterlil,
da sætte du kun et Spir!
Ridderen knejser saa strunk og stolt,
men for Kvinden er Ydmyghed Sir.»

Det var sig Her Asker Ryg,
han beder sadle sin Hest,
saa rider han i det Ledingstog
som til en Brudefest.

Tredive vare hans Svende
og alle med Brynier ny;
hvor han stedtes i Kampen hen,
de Fjender brat monne fly.

Det stod hen udi Uger,
ja vel udi Maaneder ni;
det var sig Her Asker Ryg,
han sejred i alle di.

Det var sig den gjævelig Helt,
hannem lyster nu hjem at fare;
Hjelmene var af hin røde Guld,
hannem fulgte saa favr en Skare.

Der han drog igjennem den Skov,
da fulgte ham tredive Svende;
der han kom til Finnesløvlille[3]),
da red den Herre alene.

Solen skinner om Morgenen rod,
og Røgen falder paa Græs;
det var sig Her Asker Ryg,
han spored saa vel sin Hest.

Satte den Herre Guldkringlen
dybt udi sin Gangers Side;
det vil jeg for Sanningen sige,
hans Tanker løbe saa vide.

Over den gule Hvedemark
der knejser en Bakke grøn,
bag ved ligger Finnesløvlil,
en By vel stor og skjøn.

Det var sig Her Asker Ryg,
han bad vel ved vor Frue:
«Give det Gud i Himmerig,
at jeg et Taarn maatte skue!»

Det var sig Her Asker Ryg,
saa listelig da han lo;
der han kom paa den grønne Brink,
han skued de Taarne to.

Over den Kirke stoltelig
de knejsed i Luften blaa;
Lerken sang i den Hvedemark,
mens Solen skinte derpaa.

Tak have stolten Fru Inge!
hun var en Daneviv;
hun skjenkte sin Husbond Sønner to
til Gammen og Tidsfordriv.

Den første af de Sønner to,
den kaldte han Esbern Snare;
han blev saa stærk som den vilde Bas
og mere snel end en Hare.

Den anden kaldte han Axel,
han blev en Biskop from;
han brugte sit gode danske Sværd,
som Paven sin Stav i Rom.

Faldet er nu det ene Taarn,
og Krattet voxer af Grus;
Axel og Esbern Snare,
de taarne det danske Hus.

Mosset dækker den gamle Sten
alt over den sorte Jord;
Axel og Esbern Snare,
de hæve sig højt i Nord.

Styrte vil snart det andet Taarn
alt i den Kirkeby;
Axel og Esbern Snare,
de knejser i evigt Ry.

Krist signe den ædelig Danekvinde!
hun hviler for Altret i Kirke;
hun satte tvende mægtige Taarne
paa Danemarks Danevirke.

Hil være den Kæmpe, som sejerrig
hjem drager med stolten Skare
og finder i Vuggen Tvillinger to
som Axel og Esbern Snare!

---

[1]) Morgenmesse; det gamle Ord Otte, som udtales Ote, betyder tidlig Morgenstund før Dagningen. [2]) Skarlagens Kaabe. [3]) en By paa Sæland mellem Ringsted og Sorø.

Magnus og Knud Lavard.

Erik Ejegods Søn Knud Lavard indlagde sig under Kong Nielses Regering stor Berømmelse ved sine Heltegjerninger; desuden vandt han hele Folkets Hengivenhed ved sin Venlighed og Mildhed. Derover blev Kongens Søn Magnus misundelig og frygtede før, at Knud skulde blive en farlig Medbejler for ham til den danske Krone.

I.

(C. Hauch.)

Her Magnus, han stirrer i Vinternatten ud:
«Krist give, jeg maa svale min Hevn paa Hertug Knud!»

Et Lønbrev han skriver saa tankefuld med Sned:
«Du møde mig i Harrestad[1]), der vil vi tales ved.»

Her Magnus, han spænder sin Glavind ved Lænd:
«Ham hilse Danmarks Piger, mig følge Danmarks Mænd.»

Her Magnus, han rider med Kæmper ved sin Side:
«Nu vil vi bede[2]) Hjorten og se, hvor den mon lide.»

Og da de kom til Harrestad, hvor Skovens Fugle bo,
da mødte de Knud Hertug; saa listelig de lo:

«Nu sige du, min Frende, hvad ej du sagde før,
hvo Guldkronen fanger, naar Danerkongen dør!

Og hør, min unge Frende! du synes mig saa bleg;
nu vil vi skifte Riget ved Sværdenes Leg.»

— «Jeg beder jer ved Gud, ved hver Helgen under Ø,
I lade først mig skrifte, saa vil jeg gjerne dø.»

— «Nu skal du ikke skrifte, du lade skal dit Liv,
det har jeg svoret højt ved den himmelske Viv.»

De jernklædte Kæmper op løfted deres Spær,
saa vog[3]) de den Herre ved Fuldmaanens Skjær.

Da sprang der frem en Kilde, den sank igjen i Hav;
det var de danskes Taarer, der flød ved Heltens Grav.

O Danmark! paa Renker du aldrig dig forstod;
det har du til betalt med dit favreste Blod.

2.

(N. F. S. Grundtvig.)

I Haraldsted[1]) sad Hertug Knud
i Julefestens Dage;
ved Aften tren i Sal et Bud
og talede saa fage:
«I høre mig nu, Hertug Knud!
I komme flux i Skoven ud!
Kong Magnus eder bier.»

Og det var Eriks djerve Søn,
saa brat han sprang fra Borde;
men Ingeborg ham drog i Løn,
og saa tog hun til Orde:
«I ride ej, min Herre god!
thi vist det gjælder eders Blod;
Kong Magnus vil jer svige.» —

— «Ej er jeg som en Kvinde ræd,
og Magnus er min Frende,»
saa talte han. Men Kvinden græd
og bad i stor Elende:
«O, drag ej denne onde Færd,
men tænk paa Fostret, som jeg bær
for eder under Hjerte»!

Han klapped hende under Kind
og sagde: «Vær ej bange!»
Men der hun saa ham stolt i Sind
hel vaabenløs at gange,
med Graad og Suk da gik hun hen
og spændte Sværdet ved hans Lænd,
bad ham med Gud at fare.

Og det var hellig Hertug Knud
og Sivard, Saxlands Sanger,
de rede flux af Byen ud
alt paa den rappe Ganger.
Men der de rede hen ad Sne,
Fru Ingeborg, hun tyktes se
om Knud et Jordelagen.

Og der de komme ud fra By,
tog Sivard til at kvæde;
saa sørgelig det klang i Sky,
at Knud, han maatte græde;
om Grimhilds Svig var lagt det Kvad,

der hun til laved blodigt Bad
for sine Brødre baade.[4])

«Hel fager er den gamle Sang,»
saa mæled Knud med blide,
«men alt for ynkelig den klang
dog her ved Nattetide.»
Saa hug han Sporen i sin Hest
og red, alt som han kunde bedst,
sit Dødningridt til Skoven.

Fru Ingeborg saa enlig sad
i Salen med stor Kvide,
og inderlig til Gud hun bad,
de Taarer flød saa stride.
Men der det var ved Midienat,
da banked det paa Døren brat,
dog[5]) ingen var derude.

I Blod og Bryst en Rædsel for
og stemmed hendes Aande;
som uden Liv hun sank til Jord
udi sin store Vaande.
Og det var i den samme Stund,
da dræbtes Knud i mørke Lund
af Magnus og hans Svende.

Saa myrded de den Herre from;
det Gud tilstæde vilde.

Til Vidne om hans Helligdom
ud sprang saa klar en Kilde.
Men hver en Stjerne flygter ræd
fra mørke Skov, fra Haraldsted,
hvor Magnus slog sin Frende.

---

[1]) Harrestad eller Haraldsted, en Bondeby paa Sæland mellem Ringsted og Roskilde. [2]) jage. [3]) vejede, fældede. [4]) Efter en gammel Kæmpevise lokkede Fru Grimhild paa Hven begge sine Brødre til sig og ombragte dem. [5]) endskjønt.

Marsk Stigs Døtre.

(B. S. Ingemann.)

Medens Stig Andersen Hvide som Rigens Marsk førte Krig for Kong Erik Glipping i Sverig, bragte Kongen Fordervelse over hans Hustru og Hus. Efter sin Hjemkomst forbandt Stig sig med en Mængde andre misfornøjede, og de sammensvorne overfaldt Kongen og myrdede ham. Derefter maatte Kongemorderne som fredløse Mænd fly ud af Landet, men de fandt Tilhold hos den norske Konge Erik Præstehader og hjemsøgte i flere Aar de danske Kyster med Overfald og Plyndring.

Marsk Stig havde blodige Daad fuldbragt,
som aldrig vil gange af Minde;
han havde sin Herre og Konning undsagt
og dræbt sin Lyksaligheds Fjende;
nu var han vandret til Fædres Hjem
for Gud at lægge sit Regnskab frem;
to Døtre bleve tilbage,
de maatte af Danmark drage.

De havde ej Fader, ej Moder mer,
de havde ej Ven eller Frende;
sørgmodig de paa hinanden ser:
«Hvorhen skal vi arme os vende?
Mon nogen os huser i fremmede Land?»
Og saa tog den ældste den yngste ved Hand;
paa Kind runde Taarerne stride,
de drog ud i Verden den vide.

Saa ginge de Piger til Sveriges Land,
de græd og sørged saa saare.
Kong Byrge, han var saa haard en Mand,
han rørtes ej ved deres Taare:
«Marsk Stig haver fældet min Frende kjær;
hvorlunde komme hans Børn nu her?
Tænk aldrig Husly at finde,
hvor Eriks Venner er inde!»

— «Hvad kunne vi for Konning Eriks Død,
vi arme, uskyldige Piger?
Forladt vi flygte og søge vort Brød
i fremmede Lande og Riger;
men ingen os huser i fremmede Land.»
Og saa tog den ældste den yngste ved Hand.
paa Kind runde Taarerne stride,
de gik ud i Verden saa vide.

Som Maager fly over vildene Strand
og hvile paa skaldede Stene,

saa gik de Piger til Klippernes Land
den Normannakonning at tjene.
Og Kongen ser paa de Piger smaa:
«To vænere Møer jeg aldrig saa;
I kan dog ej brygge og bage
med Hænder saa hvide, saa svage.»

— «Nej, væve vi kunne i Rør og i Lad
og spinde dig Guldet hint røde;
men aldrig bliver vort Hjerte glad,
siden Fader og Moder os døde;
i Danemark er vi baaren og fød,
Marsk Stig vor Fader er bleg i Død;
men vi fælde Taarer saa stride
og gaa udi Verden den vide.»

Og Kongen dem klapped paa blegen Kind;
han bad dem ej sørge, ej græde;
han monne dem klæde i Skarlagenskind*)
og i Fruerstuen ind lede:
«Jeg kjendte jer Fader, den Danemand;
han var en Herre til Mund og til Hand;
velkomne hans Børn mig ere;
nu jeg eders Fader vil være.»

Tavs sad de Piger ved Væverlist
og vov med Guldet hint røde
først Jomfru Maria og Jesus Krist
og Fader og Moder, som døde;

saa vov de Hjort, saa vov de Hind,
saa vov de dem selv med hviden Kind,
saa vov de med Fingre snare
Guds hellige Engleskare.

Og der de havde det Verk fuldbragt,
da var deres Sorrig forvunden;
men Øjet tindred saa blegt, saa svagt,
som Lampen mod Morgenstunden.
Den ældste trykte den yngste i Hand;
og ginge de til hint bedre Land,
hvor Uskylds Taarer de stride
af tørres af Engle blide.

*) Skarlagens Kaabe.

Niels Ebbesøn.

(N. F. S. Grundtvig.)

Ved Kong Kristoffer den andens Død var næsten hele Danmarks Rige pantsat til forskjellige, mest tyske Stormænd, som derpaa mishandlede Landet under et syv Aars Mellemrige; de værste var den holstenske Grev Gert, som havde Jylland i sin Magt, og Kong Kristoffers Halvbroder, Grev Johan af Kiel, som besad Skaane og det meste af Øerne.

Om Danemarks Kvide der lød en Sang
saa sørgelig;
der var ingen Konning i Danevang
men Borgerkrig;

Dansken var fredløs i Skov og paa Hede,
Herrer vi havde af Himmelens Vrede,
for Tyskerne reves om Danmark.

Det voldte en Konning saa svigefuld
som Skum paa Vand;
det voldte to Grever af Jettekuld
i Holsterland;
mange om Skylden, og flere om Skaden,
Fjenden paa Borgen, og Falskhed paa Gaden,
da Tyskerne reves om Danmark.

Grev Gert var en Kæmpe, en Hals fuldhaard
som Staal og Jern,
og Krigsmænd der strømmede til hans Gaard
fra nær og fjern;
Alting han voved for lidet at vinde,
spared som Nelden ej Ven eller Fjende,
og Tyskerne reves om Danmark.

Grev Hans var en Kræmmer, holdt Hus i Kiel
med Høg og Hund;
han kaldtes den milde, for evigt Smil
var om hans Mund;
Ræven i Skove, og Ulve paa Hede;
Herrer vi havde af Himmelens Vrede,
da Tyskerne reves om Danmark.

Niels Ebbesøn var sig en Riddersmand
paa Nørreris[1]);

og aldrig forstummer i Hedeland
den Herres Pris;
han tog af Dage den kuldede Greve;
fri vilde han enten dø eller leve,
da Tyskerne reves om Danmark.

Den kuldede Greve drog op i Nør
i Herrefærd;
han rykkede frem, som han plejed før,
med Ild og Sværd;
Jyderne alle fra Randers til Ribe
danse han bød efter Holsternes Pibe,
for Tyskerne reves om Danmark.

«Niels Ebbesøn!» sagde Grev Gert paa Jydsk,
«din Frist er kort;
vil ikke i Galgen du lære Tysk,
saa pak dig bort!
Skam skal du faa med Her Bugge paa Halden[2]),
hvor mange Heste I saa har paa Stalden;
for nu raader Tysken i Danmark.»

Niels Ebbesøn svared et Ord i Hast:
«Hæng Tyv og Skjelm!
men hæng ingen Ridder, før Sværdet brast
med Skjold og Hjelm!
Vogt dig for, hvem du til Fredløshed dømmer!
Langt ej fra Børn og fra Hustru jeg rømmer,
mens Tyskerne rives om Danmark.»

Med Tyskere vrede i Tusindtal,
i Kammen kry,
den kuldede Greve drog ind med Bral
i Randers By;
ilde han trued, og værre det tegned,
Kvinderne bæved, og Børnene blegned,
for Tyskerne reves om Danmark.

Niels Ebbesøn for da i Harnisk brat
for Landefred;
han gjestede Greven en Foraarsnat,
og Sværdet bed;
fri vilde han enten dø eller leve,
Livet han tog af den kuldede Greve,
da Tyskerne reves om Danmark.

Sig hevned de Holster ved Skanderborg,
der faldt vor Helt;
og sunget der blev om Jyllands Sorg
ved Sund og Belt;
aldrig hans Minde dog lægges i Mulde;
han stod i Spidsen for Jyderne hulde,
da Tyskerne reves om Danmark.

Forgangne er siden fem Hundred Aar
i Lyst og Nød;
end Danebrog vajer, og Danmark staar
i Aften rød. —

Kappes nu, alle Smaafugle i Lunden!
Nu er til Sang om Niels Ebbesøn Stunden.
Lad Tyskerne græde for Danmark!

---

[1]) antages at have ligget enten to smaa Mile Nordvest for Aarhus i Foldby Sogn eller rimeligere tre Mile Nordost for Viborg i Boum Sogn.
[2]) Niels Bugge paa Herregaarden Hald ved Viborg.

Ridder Kalv.

(Chr. Winther.)

Kong Volmer stod i Halle
og delte Borg og Land
til sine Hovmænd alle,
det bedste som han kan.
Hel naadig Drotten bøjer
sit Hoved al den Stund,
mens Skjelmeri og Løjer
ret spiller om hans Mund.

Han gav dem hver et Stykke
og lagde Skjemt dertil;
de priste deres Lykke
og takked ham med Smil.
Den nordre Stump af Landet
han gav til Eske Brok;
han sagde: «Kryb i Sandet!
da har du Husly nok.

Hvor Ræv og Ulv skal bygge
der trives sjelden Gaas;
og derfor skal I rykke
hver i sin egen Baas.
Men liden Morten Due,
flyv kjønt til Aalholm[1]) op,
sid der paa grønne Tue
og byg i Bøgens Top!

Hvor skal vi Galten sætte?
I Krogen[2]) kan han bo.
I hedder Høg med Rette,
I har saa hvas en Klo;
Søhanerne I gribe
ud fra det sikre Nes!
Til Kalv jeg giver Ribe,
der kan han gaa paa Græs.»

Men Ridder Kalv blev arrig,
han smasked med sin Mund:
«Den Mundfuld, den var karrig;
Guds Død! er jeg en Hund?»
Han daskede paa Sværdet,
som slingred ved hans Laar:
«Jeg springer over Gjærdet
og til de tyske gaar.»

Han svang sig paa sin Fole
og lod ad Holsten staa,

den hele Rideskole
maa Horset gjennemgaa.
Der meldte sig den gjæve
i Vredens vilde Rus:
«Hvad synes I, Her Greve!
om mig og Riberhus?»

Grev Gerhard fra sit Sæde
sig rejste da paa Stand,
han tog med Hjertens Glæde
imod den danske Mand;
han gav ham tvende Slotte[3]),
dertil det røde Guld,
saa Ridderen vel maatte
ham vorde tro og huld.

Men Vreden svandt, og Anger
tog Hus udi hans Bryst;
hans Falk og Hest og Sanger
var ham ej mer til Lyst.
Med Rynker over Panden
han sidder tavs og tør;
det Randersøl i Kanden,
det glider ej som før.

Kong Volmer sad i Halle
en Kveld paa Koldinghus
med sine Hovmænd alle
og tømte gyldne Krus;

da skraaler højt Drabanten,
som foran Salen staar:
«Nu kommer, saa min Santen!
Her Ridder Kalv i Gaard.»

Ind traadte han i Salen
med hjerteknuste Blik;
hel dirrende var Talen;
mer krøb han, end han gik;
han nejed sig med Smerte
og kyssed Kongens Slæb,
han var saa flov om Hjerte,
og han var bleg om Næb:

«Her Konge, vær mig naadig!
min Daad, den var jo frek,
og jeg var alt for graadig,
derfor løb jeg jo væk;
men jeg har ikke sovet
i Holsten, skal I se;
jeg bringer næst mit Hoved
jer stolte Slotte tre.»

Sit Ansigt Drotten bøjer
og tier al den Stund,
mens Skjelmeri og Løjer
sig kruser om hans Mund.
Han rakte Fredspokalen
ham med sin egen Haand;

saa tren han frem i Salen
og trak paa Smilebaand:

«Og hør, I Hovmænd kjære,
hvad jeg nu sige vil!
Den Kalv er, paa min Ære!
dog værd at lægge til.
Som Kalv han løb fra Baasen,
men som en mægtig Ko
han hjemad satte Kaasen
med stærke Kalve to.»

---

[1]) paa Laaland. [2]) Kronborg. [3]) Gram og Møgeltønder; det var nemlig i Virkeligheden ikke den holstenske Grev Gerhard, Ridder Kalv gik aver til, men den slesvigske Hertug Klavs. Senere blev Kalv for øvrig Forræder paa ny.

Morten Luther.

(N. F. S. Grundtvig.)

I Wittenberg i Saxenland,
der er en Grav til Skue,
der hviler sig en from Guds Mand
alt under Kirkebue.
Hvad her han hed, det ved enhver,
som har sin Gud og Bibel kjær;
men hvad han hedder nu hos Gud,
skal Engle for os sjunge ud,
naar vi med ham forsamles.

Han lukked op den Bibelbog,
som var saa fast forseglet;
han saa, paa Herrens Syner klog,
Guds Herlighed i Spejlet;
han laante Biblen Folkets Maal,
han trodsed Band og Staal og Baal;
og hvad der stred mod Herrens Ord,
det sank paa Baal, det sank i Jord;
thi Herrens Ord har Kræfter.

Trods List og Vold, trods Band og Baal
gik Ordet vidt om Lande;
det talte Folkets Tungemaal
alt op til nørre Strande;
det lød ved Donavs Kildeveld,
det højt gjenlød fra Dovrefjeld,
ved Bloksbjerg og ved Hekla klang
det liflig sødt i Kirkesang;
da var det Lyst at leve.

Der han gik hjem, den fromme Mand,
til Fader i det høje,
da sørged Kristne vidt om Land
med Suk, med Graad i Øje;
han fulgtes til sit Hvilested
af læge og af lærde med;
ja, mangen Ridder gjæv og bold
med Taarer salvede sit Skjold,
men Herrens Ord dem trøsted.

Morten Borup.

(St. St. Blicher.)

Morten Borup var en Bondesøn og blev født omtrent 1446; i sit 25de Aar tiggede han sig ind i Aarhus Latinskole og sendtes 10 Aar senere derfra til Kjøbenhavns Universitet. Her blev han Magister 1486 og senere paa en Rejse i Udlandet i Køln Doktor i Theologien. Rektor var han fra 1491, og til sidst blev han Præst ved Domkirken i Aarhus og døde 1526.

I Skanderborrig Enge
alt ved den blanke Sø,
der gaa de Piger og Drenge
at slaa og rive Hø.

Og i de Knøses Række
en trasker langt æbag;
han kan ej Skaaret strække
med sine tunge Drag.

Og medens alle de andre
begynde paa for igjen,
han monne alene vandre
saa sent imod Enden hen.

Naar Skaaret han færdigt haver,
han stryger ikke sin Le;
han staar og falder i Staver,
til Jorden han stift monne se.

Med Svobeskaft saa krumpen
den Foged efter ham for:
«Hvad skaer din dovne Kumpen?
hvi staar du her og glor?»

— «Saa Mænd da, strenge Her Foged!
jeg stod og grunded oppaa
den Blomstervrimmel saa broget,
hvor den kan komme fraa.

Paa alle de favre Blommer
jeg ganger nu her og slaar;
de falde hver evige Sommer
og rejses igjen hver Vaar.

Jeg staar nu just her og grunder
og kan dog ikke forstaa
det mægtige, store Guds Under
udi disse mindste Straa.»

— «Da skal jeg din Slubbert lære
at tænke, naar du skal slaa;
jeg skal din Ryg vel hære[1]),
den bliver baade brun og blaa.»

Den Foged løfter sin Svøbe,
men Knosen kaster sin Le,
han giver sig til at løbe,
og hin monne efter ham se.

Og medens han staar og gaber
og tænker: «Hvor mon han vil hen?»
han Morten af Sigte taber;
de ses ret aldrig igjen.

———

Og Øster paa udi Landet,
højt over Bølgernes Sus,
imellem Kirken og Vandet,
der staar det latinske Hus.

Der sidder paa sit Katheder
blandt Peblingers skjælvende Flok
Monarken, som Rektor hedder,
med Bog og med Ris og med Stok

Der sidder nederst af alle
paa Benken med Ryg til Væg
en Pebling, de Morten mon kalde;
han haver saa dygtigt et Skjæg.

I Kappe og sorte Klæder
han passer flittig sin Bog;
han over Peer Lolle[2]) sveder,
den fire og tyve Aars Pog.

Og det er den samme Morten,
som førre ved Høleen krøb,
som udi Trøjen og Skjorten
fra Engen og Fogeden løb.

Som fremad Tiden mon lakke,
herefter vel en Snes Aar,
det Hus oppaa Skolebakke
en anden Rektor faar.

Magister og Doktor mon være
den Rektor højlærd og from,
han med stor Hæder og Ære
fra Køln i Tyskland kom.

Han trænger ikke til Stokken,
ej heller til Ferle og Ris;
saa vel regerer han Flokken
men alt paa en anden Vis.

Han kun de gjenstridige bøjer,
de blysomme giver han Mod,
han Skjemt til Alvorlighed føjer,
han er baade streng og god.

Han giver dem Visdoms Kjerne,
men Skallen knækker han selv;
thi gaa de til Skolen saa gjerne,
som til Havet iler en Elv.

Han Oldtids store Bedrifter
udtolker med Ild og med Kraft,
og af de gamle Skrifter
uddrager den søde Saft.

Han lærer dem ej alene
udaf den prentede Bog,
i Mark og blandt løvrige Grene
han fører den muntre Pog.

Der lærer han ham at tyde
Naturens klassiske Stil
og Livet at bruge og nyde
og glatte dets Rynker med Smil.

Thi er det slet intet Under,
den Skole kommer i Ry
og fanger saa mange Kunder,
de knap kunne rummes i By;

ej heller, at deden ud ganger
saa mangen en dygtig Student,
for hvilken vort Fodeland fanger
stor Ære hel vel fortjent; —

at ud ifra Skolebakke
den gjæve Hans Tavson for,
som paa Papismens Nakke
først traadte her oppe i Nord.

Og vil jeg blot tælle blandt flere
ham, Schønning[3]) og gode Hans Friis[4]),
hvis Navne skal stedse florere,
mens Lærdom og Dyd er i Pris.

Opdrog saa den Skolemester —
hans Minde ret aldrig forgaar —
Rektorer, Bisper og Præster
i samfulde tredive Aar.

Og det er den selv samme Morten,
som førre pløjed og trask
og maatte saa danse paa Porten
for Fogdens slemme Krabask.

Og det er den selv samme Bonde,
vi før udi Engen saa
paa Græs og Blomster at grunde
isteden for dem at slaa.

Begav det sig nu om Tider,
fra Wittenberg der opsteg
hint Lys, for hvilket omsider
det romerske Mørke bort veg.

Da nu hin saksiske Morten
den Manddoms Idræt bedrev
og fæsted paa Kirkeporten
mod Paven sit Fejdebrev,

da flytter den danske fra Skolen
til Kirken — den staar der endnu —
og drager i Præstekjolen
alt med saa glædelig Hu.

Han tjener sin Gud i det høje
derinde et Aar eller to,
til mæt af Dage og Møje
han gaar til den evige Ro.

De lagde en Sten paa Graven;
paa den var udhugget at se
isteden for Kjolen og Kraven
en Ferle, et Ris og en Le.

Det Mærke er længst ud slettet,
og Stenen er borte med;
men aldrig vorder forgjettet
den saliges Hvilested.

Imellem Kirken og Skolen,
der sover den trofaste Svend,
til Dommedags-Morgensolen
ham vækker til Livet igjen.

---

[1]) revse. [2]) Peer Lolle samlede (omtrent i det 14de Aarhundrede) de danske Ordsprog og oversatte dem paa Latin; hans Bog brugtes en Tid lang som Skolebog. [3]) Jakob Schjønning var en af Lutherdommens ivrigste Lærere i Danmark og blev den første protestantiske Biskop i Viborg. [4]) Hans Jespersen Friis var Kong Kristian den tredies Kansler og en ivrig Kæmper for Lutherdommen.

Kristian Barnekov.

(B. S. Ingemann,)

Imedens Kong Kristian den fjerde i Vinteren 1611 til 12 herjede Vester Gotland, hvor han brændte Skara, for Gustav Adolfs Fætter Hertug Johan og den svenske Feltmarskalk Jesper Kruus frem paa samme Maade i Halland og brændte Varbjerg. Paa Tilbagetoget, hvor Kong Kristian blandt flere danske Riddersmænd ledsagedes af Kristian Barnekov til Vidskøfle Gaard i Skaane, kom det den 3die Marts 1612 uventet til en Kamp mellem Danskerne og Svenskerne paa Skellinge Hede ved Falkenbjerg i Halland, hvor mange danske faldt, og Kongen til sidst maatte fly.

Her Barnekov tumled sin danske Hest;
det flammed i Vestgotland;
han fulgte fjerde Kong Kristian
med Sejer fra Skaras Brand.

Sneskyen fnugged i Vinterkveld.
Med Hingsten Her Barnekov stred;
hans Hingst viste Vej til Skaane,
men Kongen mod Varbjerg red.

Og Kongen lo til Her Barnekov:
«Straf ikke jer gode Hest!
til Vidskøfle Borg og jer Frue
ved Vejen han aller bedst.»

— «Jeg drømte vel selv om Vidskøfle Borg,»
Her Barnekov rødmed bag Hat,
«men lysvaagne Vejviserøjne
behøver Dankongen i Nat.»

Sten Rosensparre forsked om Spor,
Frands Rantzov hel sneblind lo;
fem Hundrede Mand dem fulgte,
og de var alle fuldtro.

Men fire Uger var Sadlen spændt,
og Mundskjæget stivned af Frost,
Hestene tygged paa Lyngstilk,
og Bark var Mændenes Kost.

Blandt Kløfter snublede skoløs Hest,
dog lystigt var Danskens Mod;
Dankongen fløjted paa Vejen,
og Lykken tyktes fuldgod.

Ismarken føg med Driver af Sne,
fra Bjerg løb Vedslædens Spor.
Red de paa Skellinge Bymark,
i Fjendehærs Gab de for.

Med Oberst Kruus staar Hertug Johan
i Lejr ved Skellinge By;
nu glimte Landsbyens Praaser;
paa Mark det blinker med Gny.

Brat Hingstene spidsed Øren og fnøs,
Her Barnekov peged mod Vang:
«Er det svenske Lunter, hist blinke,
blier Vejen til Varbjerg trang.»

Og Svensken var det. Op Kongen slog:
«I Slagstorm, Danemænd, frem!»
Det blev en ulige Fegtning,
tre danske kæmped mod fem.

Bøsserne knalded, og Lanserne klang,
frem lyned Kongen i Damp;
halvtredie Hundrede danske
blev Lig i den Fremfartskamp.

Sten Rosensparre laa knust blandt Spær,
Frands Rantzov ved Hestens Sko;
over Lig og splintrede Lanser
hos Kongen red Barnekov tro.

Brat styrted Kongens Ganger for Skud;
Her Barnekov var ej sen,
Dankongen gav han sin Skimmel,
selv sprang han paa højen Sten:

«Kongen min Hest, og Fjenden mit Liv,
og Gud min Sjæl,« var hans Ord.
Her Barnekov faldt paa Stenen,
Dankongen mod Varbjerg for.

Tilbage for Fjenden, Kong Kristian frem,
men Barnekovs Sjæl fra Jord.
Hans Blod paa Skellinge Stenen
besegled hans Troskabsord.

Her Sinklar.

(Edv. Storm.)

Under Krigen mellem Danmark og Sverig 1612 havde Svenskerne lejet en Trop Skotter. Oberst Sinklar skulde føre dem til den svenske Hær i Vester Gotland. Han vilde lægge Vejen derhen igjennem Norge men naaede ikke længer end til Gudbrandsdalen.

Her Sinklar drog over salten Hav,
til Norrig hans Kurs monne stande;
blandt Gudbrands Klipper han fandt sin Grav,
der vanked saa blodig en Pande.

Her Sinklar drog over Bølgen blaa
for svenske Penge at stride;
hjælpe dig Gud! du visselig maa
i Græsset for Nordmanden bide.

Maanen skinner om Natten bleg,
de Vover saa sagtelig trille;
en Havfru op af Vandet steg,
hun spaaede Her Sinklar ilde;

«Vend om, vend om, du skotske Mand!
det gjælder dit Liv saa fage[1]);
kommer du til Norrig, jeg siger for sand,
ret aldrig du kommer tilbage.»

— «Led er din Sang, du giftige Trold!
altidens du spaar om Ulykker;
fanger jeg dig en Gang i Vold,
jeg lader dig hugge i Stykker.»

Han sejled i Dage, han sejled i tre
med alt sit hyrede[2]) Følge;
den fjerde Morgen han Norrig mon se,
jeg vil det ikke fordølge.

Ved Romsdals Kyster han styred til Land
erklærende sig for en Fjende;
ham fulgte fjorten Hundrede Mand,
som alle havde ondt i Sinde.

De skjendte og brændte, hvor de drog frem;
al Folkeret monne de krenke,
Oldingens Afmagt rørte ej dem,
de spotted den grædende Enke;

Barnet blev dræbt i Moderens Skjød,
saa mildelig det end smiled.
Men Rygtet om denne Jammer og Nød
til Kjernen af Landet iled.

Bavnen lyste, og Budstikken løb
fra Grande[3]) til nærmeste Grande;
Dalens Sønner i Skjul ej krøb,
det maatte Her Sinklar sande:

«Soldaten er ude paa Kongens Tog,
vi maa selv Landet forsvare;
forbandet være det Nidingsdrog,
som nu sit Blod vil spare!»

De Bønder af Vaage, Læsø og Lom
med skarpe Øxer paa Nakke
i Bredebøjgd tilsammen kom;
med Skotten vilde de snakke.

Tæt under Lide[4]) der løber en Sti,
som man monne Kringen kalde;
Lovgen skynder sig der forbi,
i den skal Fjenderne falde.

Riflen hænger ej mer paa Væg,
hist sigter graahærdede Skytte;
Nøkken[5]) op løfter sit vaade Skjæg
og venter med Længsel sit Bytte.

Det første Skud Her Sinklar gjaldt,
han brøled og opgav sin Aande;
hver Skotte raabte, da Obersten faldt:
«Gud fri os af denne Vaande!»

— «Frem, Bønder! frem, I norske Mænd!
slaar ned, slaar ned for Fode!» —
Da ønsked sig Skotten hjem igjen,
han var ej ret lystig til Mode.

Med døde Kroppe blev Kringen strøet,
de Ravne fik nok at æde;
det Ungdomsblod, som her ud flød,
de skotske Piger begræde.

Ej nogen levende Sjæl kom hjem,
som kunde sin Landsmand fortælle,
hvor farligt det er at besøge dem,
der bo blandt Norriges Fjelde.

End knejser en Støtte paa samme Sted,
som Norges Uvenner mon true;
ve hver en Nordmand, som ej bliver hed,
saa tit hans Øjne den skue!

---

1) snart. 2) lejede. 3) Nabo. 4) Bjergsiden. 5) efter den norske Overtro et Væsen, der lever i Elve og Søer.

Slaget paa Kolberg Hede.

(Fr. Chr. Sibbern.)

Den 1ste Juli 1644 mødte Kong Kristian den fjerde den svenske Flaade paa Kolberg Hede under Femern.

Svenskernes Flaade farer om Kyst
for Stæder og Lande at vinde;
stande vil der en drabelig Dyst,
Kong Kristian snart dem vil finde.

I Østersøen der er et Vand,
man kalder det Kolberger Hede,
aldrig did kommer den danske Mand,
at Barmen jo svulmer af Glæde.

Aldrig did kommer den danske Mand,
at Barmen jo svulmer saa saare,
at jo dybt ned i det salte Vand
der rinder en Glædestaare.

Aldrig did stunder hen hans Sind,
at det ham jo brænder i Barmen,
at Blodet jo stiger i hans Kind,
og Senerne strammes i Armen.

Skibe fyrretyve og sex der laa,
de laa der saa stovte og stolte;
med fyrretyve did Kongen mon gaa;
da dansed de hede Bolte.

I mange Timer de kæmpe haardt,
men Kampen end lige vejer;
Solen bedækkes af Skyen sort,
og Gubben faar end ingen Sejer.

Vender han da til Gud sin Hu,
saa inderlig monne han bede:
«Hellig Trefoldighed! ville dog du
mit Folk af Faren ud rede!

Hjælpe du dog mit uskyldige Folk,
du lade det Sejer nyde!
tag du derfor mit Liv og Blod!
jeg vil det gjerne udgyde.»

Da farer en Kugle mod højen Mast,
de Splinter, de springe saa høje;
da rammer en Splint flux Gubben saa fast
og knuser hans ene Øje.

Konningen styrter paa Dækket hen,
og alle Mand staar forfærdet.
Da rejser han strax sig op igjen
og griber atter til Sværdet:

«Kæmper kun djervelig fort, mine Mænd!
end Herren mit Liv monne spare.»
Da ile de atter til Kampen hen
og agte slet ingen Fare.

Kongen viger ikke fra Sted,
for Øjet han holder et Klæde;
og alle Mand optændes derved
og brænde af Harm og af Vrede.

De haardelig kæmpe med dobbelt godt Mod,
slet ingen mon ville sig spare,
da Kongen selv har udøst sit Blod
med dennem i denne Fare.

Da maatte de fjendtlige Skibe fly,
saa brat de af Legen sig skynde;
da svinder i Vest den sorte Sky,
og Aftnen end klar monne skinne.

Vel lider Gubben af mangt et Saar,
og slukt er hans ene Øje;
dog stille Fryd hans Hjerte slaar,
han takker Gud i det høje.

I Østersøen der er et Vand,
man kalder det Kolberger Hede;
aldrig did kommer den danske Mand,
at Barmen jo svulmer af Glæde.

Aldrig did kommer den danske Mand,
at Barmen jo svulmer saa saare,
at jo dybt ned i det salte Vand
der rinder en Glædestaare.

Aldrig did stunder hen hans Sind,
at det ham jo brænder i Barmen,
at Blodet jo stiger i hans Kind,
og Senerne strammes i Armen.

De danske og deres Konge.

(H. Chr. Andersen.)

Den 21de Avgust 1658 begyndte den svenske Konge Karl Gustav Belejringen af Kjøbenhavn, og den 11te Februar 1659 vilde han sætte Kronen paa sit Verk ved en almindelig Storm.

Alt rejser Vintren sit hvide Telt,
med Is ligger lille og store Belt;
men Danmark stoler paa Herren.

Se, Svensken ligger for Kjøbenhavn,
han stoler saa trygt paa sin Magt, sit Navn;
men Danmark stoler paa Herren.

I Byen hersker den bitre Nød,
saa haardt den alt trues af Hungersdød;
men Danmark stoler paa Herren.

Den hele Forstad er lagt i Grus,
højt Flammerne hvirvle fra Herrens Hus.
Men Danmark stoler paa Herren.

Den danske Konge paa Volden staar,
de gloende Kugler omkring ham slaar;
men Danmark stoler paa Herren.

Alt ejer Fjenden den hele Ø,
men Frederik svor i sin Rede at dø;
og Danmark stoler paa Herren.

Enhver vil stride trods Kjøn og Stand,
hver Mand er en Helt, hver Kvinde en Mand,
og Danmark stoler paa Herren.

Sin Ligskjorte drager nu Svensken paa,
som Dødningeskarer i Sneen de gaa,
men Danmark stoler paa Herren.

De levende Snemænd storme paa Stand,
men Kvinden dem smelter med sydende Vand;
trygt Danmark stoler paa Herren.

De svenske storme med Larm og Skrig
men synke i Sneen som blodige Lig,
thi Danmark stoler paa Herren.

Snart Lovsangen toner som Hjertets Tolk,
og Kongen knæler med alt sit Folk;
for Sejren takke de Herren.

Kort Adeler.

(B. S. Ingemann.)

Nordmanden Kort Sivertsen Adeler gik i Aaret 1642 i Republiken Venedigs Tjeneste og udføite mange tapre Bedrifter i Søkrigen mod Tyrkerne.

Kort Adeler var sig en Helt saa stærk,
hans Ry for saa vide om Lande,
han øved saa mangt et Kæmpeverk
alt ved de fremmede Strande.

I Myklegaard[1]) hørtes hans Navn med Skræk,
de Tyrker kun lidet ham hued;
han slog saa mange med Sværdet kjek,
fem Tusind med Lenker han kued.

Ved Tenedos[2]) toned hans Sejerssang,
mens enlige Snekke han bøded;
da kom Her Ibrahim stærk og lang,
af Harme den Muselmand gløded.

Med tusind Mand han mod Helten for,
ham tyktes Sejren alt vunden;
paa søndrede Snekke de sprang om Bord
og raabte paa Kristenhunden.

Paa Dækket der øves saa haard en Færd,
saa mangen Kristenhelt bløder;
Kort Adeler svinger sit gode Sværd,
han flux den Muselmand møder.

Her Ibrahim efter hans Hoved slog,
men det vilde Helten ej slippe;
med højre Arm han det Hug modtog;
men nu vilde Styrken ham glippe.

Med venstre Haand tog han Sværdet fat,
og nu for han ikke med Lempe;
paa Dækket der faldt et Hoved saa brat,
det tabte den tyrkiske Kæmpe.

Nu faldt hver Muselmands Sværd og Mod,
som Dyr de lode sig binde.
Fra Tenedos sejled den Kæmpe god
med Sejr for flyvende Vinde.

Kort Adeler frem for sin Konge stod,
ej Heltens Hæder var ringe;
et Banner han lagde for Kongens Fod
og Ibrahims vældige Klinge.

Nu ligger Helten i sorten Muld,
han kløver ej flere Pander;
men Danmark gjemmer end tro som Guld
hans Navn, hans Sværd og hans Banner.

[1]) Konstantinopel. [2]) en Ø ved Vestkysten af Lille Asien, tæt ved Indløbet til Dardanelstrædet.

Eleonore Ulfeld.

(Chr. Wilster.)

Kong Kristian den fjerdes Datter Eleonore Kirstine blev i sit 16de Aar gift med Korfits Ulfeld. Medens denne senere maatte vanke landflygtig om uden for sit Fædreland, blev hans Hustru holdt i Fængsel i Kjøbenhavn i 22 Aar. Da fik hun Friheden igjen og blev forlenet med Maribo Kloster paa Laaland, hvor hun tilbragte de sidste tolv Aar af sit Liv. I Aaret 1697 fuldendte hun her sin Levnetsbeskrivelse og døde 77 Aar gammel 1698.

Tungt Kongedatrens Taare flød
bag Fængslets skumle Mure,
og Alder, Kulde, Sult og Nød
skar Pandens dybe Fure.
Her Korfits og hans Sønner gaa
Verden om saa vide,
og intet Frendeøje saa
Kong Kristians Datter lide.

Og Tiden krøb med Sneglefjed,
den løber ej for Klage;
hun tænkte paa sin Herlighed
og paa de svundne Dage.

Tit lod hun Lampen utændt staa
og grubled helst i Mørke;
thi alt som Natten, den faldt paa,
vandt Tanken Lys og Styrke.

Ja Lampen tit ud slukte hun
den harske Tran at spare,
til Slutteren ved Morgenstund
hun falbød den som Vare;
og hendes List var ej omsonst,
han Kjøbet ej forsmaaede:
saa fik hun til Baldyrekunst
en Naal og Silketraade.

Til Arbejd nu den hvilte Haand
hun flittig overlader;
det styrked Kvindens høje Aand,
hun tænkte paa sin Fader;
naar fordum hun ved Arbejd sad,
det husked hun saa nøje,
da kyssed han sit Barn saa glad,
da funkled Heltens Øje.

Nu sad hun der med stille Sind,
og Sorgen sig formilded,
trak Naalen ud, stak Naalen ind
og sysled med et Billed;
men da hun brød den sidste Traad,
hun Øjet mildt oplader

og stirrer paa sin Fangedaad
og — ser sin elskte Fader

og kyssede den Fader god, —
fromt Tanken sig forvilded,
som Fader hos sin Datter stod,
som levede hans Billed,
som havde Læben mangt et Ord
til hendes Trøst at sige,
som vendte Øjet sig fra Jord
mod Gud i Himmerige.

En Sjælefryd var dette Syn,
hvert Træk stod der saa nøje,
den brede Pande, tykke Bryn,
det stolte, lyse Øje,
og Hagekløft med Smilebaand
saa sanddru var fremstillet;
og det var hendes Datterhaand,
som danned Kristians Billed.

Med sene Skridt hen randt den Tid
bag kolde, skumle Mure;
den tynde Lok saa sølverhvid
svagt skjulte Pandens Fure.
Saa gik vel tre og tyve Aar;
da aabnes hendes Fængsel,
den gamle Fange atter staar
som fri i Verdens Trængsel.

Forundret Øjet hun op slaar,
slukt var dets fordums Flammer;
saa langt som Væg fra Vægen staar
i Fangeburets Kammer,
saa langt kun hendes Syn kan naa;
men gjennem Taagens Mørke
klart Aanden i det fjerne saa
sin Trøst og Mod og Styrke.

Fra Fængselsdør til Klostervraa
den matte Fod hun vender,
og Trøstens Ord at læse staa
i, hvad hun selv bekjender:
«Min Husbond holdt jeg tro min Ed
i Nød og svar Elende;
den Viv, hvis Sjæl er Kjærlighed,
hun faar en salig Ende.»

Matrosen.

(Chr. Winther.)

I Aaret 1807 havde den franske Kejser Napoleon den første lagt en Plan til fuldstændig at ødelægge sin forhadte Modstander England. Til den Ende vilde han bringe alle andre Sømagter i Evropa til at forene sig med ham. Blandt disse var ogsaa Danmark. Men dette havde den engelske Regering faaet Nys om, og den sendte strax en stor Flaade med Landgangstropper til Sæland. Da Danmark ikke godvillig vilde udlevere sin Flaade til Englænderne, for at de kunde tage den i Forvaring, til Krigen var endt, blev Tropperne satte i Land. Derefter blev Kjøbenhavn bombarderet i tre Nætter, den 2den—5te September, indtil Staden om-

sider overgav sig. Den 21de Oktober sejlede den engelske Flaade atter bort men førte alle de Krigsskibe af den danske Flaade bort med sig, som den havde forefundet i Havnen i Kjøbenhavn.

Ved Toldboden steg en Matros i Land,
hans Haar, de vare saa hvide,
han havde ej set sin Fædrestrand
i mange Herrens Tide.

Han havde ej set, at Byen faldt
for engelske Blus og Brande;
ham Skæbnen havde fra Hjemmet kaldt
langt bort til fremmede Lande.

Der stod han da med Haanden i Barm
og Øjet saa mørkt i Vrede
og stirrede med vemodig Harm
paa den tomme Svanerede.

Da tørrer han sig om Skjæget brat,
mens Taaren paa Kinden brænder;
han knuger den gamle, begede Hat
imellem de sitrende Hænder:

«Hvor er I henne, store og smaa,
I Havets stærke Svaner,
som smykkede her i Dammen laa
med Danebrogs røde Faner?

Søger I end den gamle Færd
paa fjerne, fjendtlige Kyster?
Viser I Fjenden, hvor stolt I bær
de egeplankede Bryster?

Nej, I har glemt den gamle Sang,
de danske jublende Toner;
nu stemmer I op den Sejersklang,
der tordner fra Brittens Kanoner.

Vel har jeg tømt saa mangen Skaal
men ingen besk som den sidste;
den var iskjenket til bredfuldt Maal;
nu vil mit Hjerte briste.

Naar snart, Kammerater! mit gamle Skrog
jeg i sidste Havn skal fortøje,
I svøbe en Flig af Danebrog
omkring min snevre Køje!

Naar da den store Baadsmandsmat
paa Dækket kalder de døde,
da skal jeg ogsaa være parat
til Mønstring hisset at møde.

Og Chefen selv, kan I tro mig, Børn!
mig beder frem for sig træde:
»Naa, er du der, din gamle Ørn?
gak ind til din Herres Glæde!»

«Saa faar jeg Lov at gaa agter ud
til Chefens Kahyt den høje;
der møder jeg Vessel, Juel og Rud*)
og ham med det ene Øje.»

Saa talte han og lagde sig træt;
de troede, han faldt i Tanker;
da var han død; hans Død var let;
hans Hoved laa paa et Anker.

---

*) Otto Rud var en af de dristigste danske Søhelte i Syvaarskrigen med Sverig 1563—70.

Willemoes.

(N. F. S. Grundtvig.)

Peder Willemoes blev født i Assens den 11te Maj 1783. I Søslaget paa Kjøbenhavns Red den 2den April 1801 førte han som Sekundløjtnant et flydende Batteri, hvormed han tilføjede Fjenden stor Skade. Sex Aar senere bortførte Englænderne den danske Flaade, men Linieskibet Prinds Kristian laa imidlertid i en norsk Havn og blev saaledes reddet. Senere kom det tilbage til Danmark og gik den 21de Marts 1808 ud fra Helsingørs Red om ad Store Belt; Willemoes var om Bord derpaa. Men Dagen efter blev det ved Sælands Rev angrebet af fem engelske Krigsskibe, to Linieskibe og tre Fregatter. Efter et haardnakket Forsvar, hvorved begge de engelske Linieskibe saa sig nødte til at trække sig ud af Kampen, var Prinds Kristian selv blevet saa ilde tilredt, at det maatte sættes paa Grund og opbrændtes den paafølgende Nat. I dette Slag faldt Willemoes. Han blev begraven paa Kirkegaarden i Oddens Sogn, og paa hans Grav staar en Marmorsten med nedenstaaende Indskrift af samme Forfatter som det efterfølgende Digt.

De Snekker mødtes om Nat paa Hav,
og Luften begyndte at gløde,
de leged alt over den aabne Grav,
og Bølgerne gjordes saa røde.

Her er jeg sat til en Bavtasten
at vidne for Slægter i Norden,
danske de vare, hvis møre Ben
under mig smuldre i Jorden;

danske af Tunge, af Æt og af Id;
thi skal de nævnes i løbende Tid
Fædrenes værdige Sønner.

Kommer hid, I Piger smaa!
Strengen vil jeg røre;
Taarer skal i Øjet staa,
naar min Sang I høre;
om saa bold en Ungersvend,
alle fagre Pigers Ven,
sørgelig jeg sjunger.

Vaaren er nu kommen nær,
Dagene sig længe;
Vaaren har I Piger kjær,
Blomster gro i Enge;
dog I skal i sene Aar
mindes, at I saa en Vaar
med bedrøvet Øje.

Ak, thi før sig op af Jord
Blomsten kunde trænge,
falmede en Blomst i Nord,
som skal mindes længe;
Willemoes var Blomstens Navn,
og ej glemmes tunge Savn
midt i Blomsterflokken.

Han var Dreng men stod som Mand,
medens I var spæde;

slaa og slaa for Fædreland
var den unges Glæde;
Strømmen gaar mod Kjøbenhavn,
Kongedyb er Strømmens Navn,
der blev Helten viet.

Drengen voxte op til Mand;
barnlig dog i Sinde
maatte han paa Sø og Land
alle Hjerter vinde;
Sømænd bare ham paa Haand,
og den fagre Lilievaand
gav ham sin at kysse.

Gjerne han paa Haand og Mund
hende kysse vilde,
lod sig og en liden Stund
vel i Snarer hilde;
men han var og blev en Mand,
kjek han drog til fremmed Land
Manddoms Verk at øve.

Selsomt i hans Aand det lød:
«Hører du, det døner?
Danemark er stedt i Nød,
kalder sine Sønner;»
og som gamle Danmarks Søn
fløj han mod det høje Døn
Fædreland at verge.

Ak! den gjæve kom og saa
Fædrelandet bløde;
hvor de stolte Snekker laa,
var saa tomt og øde;
disse Snekker var hans Hjem,
han op voxte mellem dem,
stred i deres Skygge.

Dertil var fra Hedenold
hid til sidste Dage
disse Snekker Danmarks Vold,
Vold foruden Mage;
Sorg og Harm i Heltens Sind
maatte da vel gange ind,
følge ham til Graven.

Vinter led, og Isen brast; —
over sølvblaa Vande
Kristian med sin høje Mast
lod fra Norrig stande;
Helten stod saa rørt i Sind,
store Taarer faldt paa Kind,
der han Snekken skued.

«Kjære Snekke, hilset vær!»
saa tog han til Orde;
«sømmelig et vist din Færd
med de høje Borde;
ak! men det er Hjertesorg,

at kun af den stolte Borg
staar et enligt Kammer.

Høje Magter, I, som slog
Danemark med Jammer,
lad mig til min Afgang dog
bo i dette Kammer!
men skal ogsaa det forgaa,
lad mig først da Bane faa
paa dets røde Tilje!»

Snekken sejled under Ø,
Kæmper var om Borde;
Vikinger laa trindt paa Sø,
dog den sejle turde.
Vikinger sig flokked brat,
lejred sig i dunkle Nat
om den prude Snekke.

Hist i Nord gaar Odden ud
mellem høje Bølger;
der blev Døn af stærke Skud,
Kristian ej sig dølger;
men som gamle Kristian
staar han fast paa danske Strand,
skjønt hans Blod ud rinder.

Bretlands Viking! har du Mod
til med mig at sande,

at du maatte give Bod
til de danske Vande,
Bod til gamle Danebrog,
som du nys uhejset tog
med saa ringe Møje?

Snart ej mere saas dit Flag,
om for dine Skibe,
hvad du gav for Kristians Vrag,
Prisen skulde blive;
ringe blev paa Hav din Ros,
om du fandt en Willemoes
paa hvert Skib, du borded.

Willemoes! du maatte gaa
andet Hjem at finde;
Taarer i vort Øje staa,
men de tør ej rinde;
ak! thi vilde vi, at du
skulde vanke her endnu,
Kristian overleve?

Herren var det, som til sig
kaldte Livets Flammer;
ved hans Tempel til dit Lig
lave vi et Kammer;
over dine Kæmpeben
rejse vi en Bavtasten,
give Stenen Mæle.

Hører det, I Piger smaa!
I maa ikke græde;
men naar over Eng I gaa
mellem Vaarens spæde,
binder da af dem en Krans,
parrer Blomsterne med Sans
til den faldnes Ære!

Hvis det rørte Hjertes Sang
Hjertet røre kunde,
sjunger den da mangen Gang
i de stille Lunde;
sjunger den ved breden Strand,
naar hen over hviden Sand
Voven sagte triller!

Dragonhesten.

(Chr. Richardt.)

«Hvad er det for en Hestehud
paa Portvægen der?» —
Det er min gamle brune,
ja han var meget værd.

Det var saa gjæv en Ganger
som nogen i Danmarks Land,
Kong Fredriks egen Paradør
var ej bedre i Stand.

Og Alting forstod han
paa et Haar, paa en Prik;
ret som han var et Menneskesbarn,
var al hans Gang og Skik.

Jeg husker nok ved Kolding,*)
da Tysken dundred løs;
vi skulde dække Retræten;
det peb, saa det gøs.

Med Fjendens Husarer
det mylred overalt;
tre af vore tog de;
den fjerde, han faldt.

De vinked allerede,
jeg skulde give tabt;
da kjendte jeg min brune,
hvor godt han var skabt.

Jeg hug med min Pallask,
han hug med sin Hov,
vi spurgte hverken Per
eller Povl om Forlov.

Skummende fløj han fremad
paa rap og sikker Fod;
jeg rørte ham ikke;
hvad det gjaldt, han forstod.

Havde han ikke baaret mig
den Dag til Frederis,
saa laa jeg under Græsset;
den Ting er nu vis.

Nu var han stiv og aflægs,
hans bedste Kraft var brudt;
det bedste ham kunde times,
det var et Skud Krudt.

Jeg bandt ham ved Gjærdet,
og Bøssen var i Stand;
havde det været en Prøjser,
jeg skulde ramt min Mand.

Men da jeg skulde sigte,
saa løb det for mig rundt;
Haanden min, den rysted,
som havde jeg for noget ondt.

Det var, som han spurgte:
«Har du glemt Kolding Vej?»
Havde I set hans Øjne,
I havde selv sagt nej.

Saa kom han da paa Stalden
en Maaned eller to;
jeg blødte ham Skoften,
lod ham gumle i Ro.

Men ej han orked Fodret,
det var en Ynk at se;
nu maatte han skydes,
nu maatte det ske.

Jeg gik efter Bøssen,
han vrinsked efter mig;
jeg ved ej, jeg har gaaet
nogen tungere Vej.

Saa skulde det da være,
som Pligten mig bød;
Kuglen var i Løbet,
men — brune var død.

Der laa han træt og mødig
med alle fire frem;
jeg negter det ikke,
jeg holdt Øjet paa Klem.

Jeg tænker nu, vor Herre
det hele har kjendt;
at jeg skulde døde min bedste Ven,
det har han ikke nænt.

---

*) d. 23de April 1849.

General Rye.

(Chr. K. F. Molbech.)

Da de danske aabnede Krigen i det andet Aar af den slesvigske Treaarskrig, havde de beredt sig tre Tilflugtssteder langs den jydske Halvøs Østkyst, nemlig Als, Frederits og Halvøen Helgenes Øst for Aarhus. De maatte benytte dem alle, medens Forbundstropperne trængte frem paa Halvøen. Nordmanden General Olaf Rye fik det Hverv at føre sin Afdeling til Helgenes. Derfra gik han senere til Fyn og anførte den højre Fløj af den danske Hær ved Udfaldet fra Frederits mod de slesvigholstenske Oprøreres Belejringskorps den 6te Juli 1849.

Det mylred over Kongeaa,
det glimted, og det knalded;
det var, som om den sidste Slaa
fra Danmarks Dør var faldet.
De halve danske gik til Als,
til Frederits de halve.
«Nu», tænkte Fjenden, «er tilfals
de jydske Mænd som Kalve.»

Og Trommen gik, og Hornet klang
fra Kolding op til Vejle;
«Først tage vi den jydske Vang,
og saa til Fyn vi sejle.»
Men foran Vejle By en Flok
af danske Mænd tog Stade;
de var kun faa, men de var nok,
thi det var Ryes Brigade.

Og Tysken kom med smaat og stort
i Nattens Mulm forborgen.

Men Rye stod foran Byens Port
og bød ham først god Morgen.
Og Fjenden drog mod Aarhus hen.
Men knap kom han til Staden,
saa fik han Lov at slaas igjen,
thi Rye stod midt i Gaden.

Da lyned Klingen hvas og vred,
og Kuglerne fløj snare.
Men den Gang det mod Aften led,
sankede Rye sin Skare:
«Nu maa vi ende Striden, Mænd!
og se, vi kan os bjerge;
thi vi skal andre Steder hen
for Danmarks Land at verge.»

Saa drog han bort om Natten tyst,
men det skal ingen klage;
som Sværdet drages af et Bryst,
saadan drog Rye tilbage.
Ved Helgenes gik han om Bord;
«Hvor er han?» spurgte Fjenden.
Men Bølgen glatted ud hans Spor,
og tavs var Nordenvinden.

Det var ved aarle Morgengry,
før Sol gik op af Havet,
hin Dag, da Danmarks Sol paa ny
steg frem, som var begravet;

det var, mens Natten endnu hang
paa Himlens vestre Side;
hvor Rye var bleven af den Gang,
fik Fjenderne at vide.

Ved Frederits blev holdt et Slag,
hult lød Kanonens Torden,
Krudtrøgen drev i tætte Lag
som Skyer over Fjorden.
Det rysted i den stærke Jord,
da Skanserne fik Mæle;
men hver en Gang de talte, for
til Himlen mange Sjæle.

Det var den tapre Olaf Rye,
han saa sig om fra Tue;
han fryded sig ved Kampens Gny,
hans Sjæl var Ild og Lue.
«Jeg tænkte nok, der kom den Dag»,
saa hørte man ham sige,
«da vi kan give Slag for Slag;
nu, Børn! maa ingen vige.»

Og fremad over Sten og Stok
gik det mod Skansens Volde,
men fremmest af den hele Flok
løb Olaf Rye den bolde.
Og Flammer lyste, Kugler sang;
da faldt den første Række.

Men over dem de andre sprang,
og de var lige kjekke.

Det glimted atter over Vang,
de næste sank for Slaget.
Men for det lyste tredie Gang,
blev Treldeskansen taget.
Fra Volden saa de raske Mænd
med Stolthed over Valen;
paa en Gang lød et Raab igjen:
«Men hvor er Generalen?»

I Hornet blev der hurtig stødt,
de spurgte, og de ledte;
da fandt de ham, hvor Græsset blødt
sig over Jorden bredte.
Der laa han, som han hvilte tit
midt under Stridens Larmen;
der laa han, som han slumred blidt,
ramt af et Skud i Barmen.

Det skarpe Helteblik var slukt,
hans Haand laa tungt paa Brystet,
men Munden smilte rolig, smukt
og sagde tavs: «Vær trøstet!»
De løfted ham fra Sejrens Jord,
de bar ham bort med Smerte;
hans kjekke Sjæl i Himlen bor,
hans Navn i Danmarks Hjerte.

Her Helgesens Vise.

(C. Ploug.)

Efter at de slesvigholstenske Oprørere var slagne ved Idsted den 25de Juli og ved Missunde den 12te September 1850, belejrede de Frederiksstad i den slesvigske Marsk. Men Nordmanden Oberst Helgesen ledede Forsvaret og tvang Angriberne til at drage bort, efter at de havde gjort fire Forsøg paa at storme Byen.

Her Willisen agler sig ud paa Visit
i tidlige Morgenstunde.
Endnu har han taget sin Ros paa Kredit,
ved Idsted han hented sin Middagsmad frit,
og Nadver han fik ved Missunde.
Nu gaar det mod Vest;
han vil være Gjest
i Frederiksstad, om han kunde.

Her Helgesen vaager for Frederiks By
i tidlige Morgenstunde;
da rejser af Taagen sig Tyskernes Gny,
og Bomberne hvisle og plaske fra Sky,
men rolig han vandrer sin Runde:
«Nu, Børn, paa jer Plads!
at Fjenden tilpas
den Davre kan faa, vi ham unde.»

Her Willisen kommer med Spil og med Sang,
han vilde som sagt til Gilde.
For ikke at gjøre sig Vejen for lang
paa Diger og Dæmninger lystig han sprang,

og heller ej kom han for silde;
thi Jyderne bød
paa Bankekjød,
som Tyskerne fandt, smagte ilde.

Her Willisen skjendte og trued og svor,
men Jyden ej veg en Tomme.
Da mindtes Her Willisen Wallenstejns Ord:
«Ja! hængte den Stad mellem Himmel og Jord,
den i mine Hænder skal komme.»
Men han og hans Hær
var dog lige nær,
da hele sex Døgn vare omme.

Her Helgesen stander bag Digernes Rand
alt hos sine haarde Svende;
til Væg har de Klæg, og til Gulv har de Vand,
og bag dem staar Byen i knitrende Brand
og huser kun Nød og Elende;
men de holde ud
i Luer og Slud
og tænke, det faar vel en Ende.

Her Helgesen stander bag Digernes Ly
i sildige Aftenstunde,
da Luen oplyste den mørknende Sky,
og Tyskerne stormed og stormed paa ny
men Døden for Skanserne funde;
da Mand imod Mand
fem Timer holdt Stand,
til Tyskerne mer ikke kunde.

Her Willisen synes, det kan være nok,
og skynder sig hjem at drage;
bag efter ham følger hans hullede Flok,
den ene til Vogns, den anden ved Stok,
men prale han maa:
«Den Stad lod jeg staa,
for det var ej værd den at tage.»

Her Helgesen sidder i Frederiks By
blandt Stumperne, som er tilbage;
men vide om Landene flyver hans Ry:
«Hvor tit end vi lærte de tyske at fly,
Her Helgesens Daad har ej Mage.
Den skal ikke dø
paa Danemarks Ø
men leve i Sagn og i Sage».

Bidronningen og Fuglekongen.

(N. F. S. Grundtvig.)

Bien, hun er kun en lille Fugl
til ene med Ørn at strides;
Bier dog gjerne gjør alle et,
men Ørne, de rivs og bides.
— De smaa skal man ikke foragte.

Bien, hun lever af Blomsterdug,
hun virker saa Vox og Honning;
Ørnen, han lever af Rov og Ran
og brasker som Fuglekonning.
— De smaa skal man ikke foragte.

Ørnen forleden lod Bud ud gaa
(han havde nok Svin paa Skoven):
«Hele Bikuben skal veltes om;
saa faar den sit Lys fra oven».

Bien, hun bad da saa mindelig:
«Det ikke os gaa saa ilde!
Kuben kan ikke paa Hovedet staa,
og alle vi blev husvilde».

Ørnen, han vil dog sin Krig have frem;
han ænser ej, hvad de bede;
skrige han gjør kun: «Maaske jeg selv
vil bygge deri min Rede».

Bien gjenmæler i Ydmyghed:
«I Luften du est jo Konning,
kan ikke bygge saa lavt paa Jord
og virker ej Vox og Honning».

Ørnen, han blev da, som han var gal,
slog ned med sin Slagtermine;
Ørnen, han har baade Næb og Kløer,
og Bien kun Braad hin fine.

Ørnen, han drikker ej Dug men Blod,
han regner det ej at bløde;
Bien i Krig har saa bange Kaar,
hun stikker sig selv til Døde.

Ørnen, han basker med Vingen kry,
han glemmer og ej at hugge;
under hans Bug hænger Bi ved Bi,
hans Øjne de og til lukke.

Alle Smaafugle i Mark og Skov
og alle Smaablomster i Enge
ryste som Espe og undres paa,
at Krigen kan vare saa længe.

Blodet dog rinder, som Gud, han vil;
sig vendêr og Bladet derefter;
stort er og fældet i Verden før
af smaa, vel forenede Kræfter.

Danmark! jeg ligner dig ved en Bi,
Bidronning med Kongelykke;
alle Smaablomster, de bede med mig,
Gud give, du Ørnen maa trykke.
— De smaa skal man ikke foragte.

Abrahams Prøvelse.

(N. F. S. Grundtvig.)

Der kom et Bud fra Himmerig
til Herrens Ven paa Jorden:
«Et Offer skal du bringe mig
paa Bjergene mod Norden;
det er din elskelige Søn;
for jeg er selv din store Løn.»
Saa prøver Gud de fromme.

Det Budskab var et Tordenslag
for Abraham i Mamre.
Dog brød han op, før det blev Dag,
af Sted til høje Hamre
at gjøre, som den Herre bød,
der raader over Liv og Død.
Saa prøver Gud de fromme.

I Dage to han rejste saa,
som Støv ej færdes gjerne;
den tredie de Bjerge graa
han skimted i det fjerne,
bad Trælle vente, til han kom,
og gik med Isak englefrom.

Han selv bar Ild og Offerkniv,
og Isak Tørrebrænde;
da blev vel angest for sit Liv
den frommeste blandt Svende.

Dog længe paa den Dødningfærd
de fulgtes ad og tied kvær.

Men efter mangt et modigt Fjed
dog Ungersvenden stammed:
«Min Fader! vi har Ild og Ved,
men hvor er Offerlammet?» —
«For Lammet, Søn!» var Heltens Ord,
«vel sørger han, i Himlen bor.»

Nu stille gik det af igjen,
til Bjerget var besteget.
Og da den gamle kom derhen,
hvor Herren havde peget,
da bygte han et Alter brat
at ofre der sit Hjertes Skat.

I Lave nu laa Ved til Baal,
og bunden laa den spage;
i Faderhaand det skarpe Staal
ham spaaede Død saa fage*);
hans Liv da hængte i et Haar;
dog snart to Hundred blev hans Aar.

Guds Engel raable: «Abraham,
alt nok med Frygt og Fare!
Du vilde trods al Sorg og Skam
din eneste ej spare.
Men spar ham nu, den Ungersvend!
ja! rør ham ej, du Herrens Ven!»

Paa Tempelbjergets Aase dog
et Offer var berammet;
i alle Maader til det slog,
Gud sørged selv for Lammet;
et Væderlam i næste Torn
blev hængende ved krumme Horn.

Det ofred Abraham nu brat
med Tak af Hjertens Fylde
til ham, som trods den skumle Nat
vil Bjergene forgylde,
hvis Vink op kalder Sol fra Hav,
hvis Røst op rejser Lig fra Grav.
Saa prøver Gud de fromme.

Saa prøved Gud i Himmerig
sin Ven den sært udkaarne,
for selv han vilde virkelig
opofre sin enbaarne
i Støvets Dragt af Isaks Æt
for mange smaa til Børneret,
til Arv i Himmerige.

---

*) snart.

Den gamle Simeon.

(C. I. Brandt.)

Der ganger Sagn saa vidt om Land
i Syden og i Norden
alt om en from, retfærdig Mand
i Herrens Stad paa Jorden;
han gik i Herrens Ledebaand,
og med ham var den hellig Aand;
han bied paa Guds Time.

At se Guds Krist var Simeon
al Hjertens Lyst og Længsel;
ham svared mild den hellig Aand
og trøsted ham i Trængsel:
«Dig vides[1]) Bøn, som den er bedt;
naar du Guds salvede har set,
i Fred du heden[2]) fare!»

De Dage sent med Nætter randt,
han længedes saa saare;
han sukkede, naar Aaret svandt:
«Den kommer vel ad Aare.»
I Sorg og Strid, i Ventetid
blev Haarets Krone sølverhvid,
han bied paa Guds Time.

Da slog hans Stund; og glad blev han,
hans Ventetid var omme;

han vidste ikke selv hvordan
men troede dog, den fromme.
Thi han fornam en Røst fra Gud,
som sender dem sit visse Bud,
der bie paa hans Time.

Som Aanden hvisked ham i Løn,
han gik til Helligdommen;
der kom Maria med sin Søn,
nu var Guds Time kommen.
De Fattigfolk fra Bethlehem,
de bare Bud fra Englehjem,
de kom med Fredens Duer.

Den gamle rakte Hænder frem,
det brændte ham i Barmen;
med Takkerøst han mødte dem
og tog Guds Søn paa Armen:
«Nu har jeg, Gud! din Frelse set;
Besøget hos dit Folk er sket;
lad nu i Fred mig fare!»

Der stod den gamle Simeon,
det var en Fryd at skue,
med Seerblik og Spaadoms Aand
og saa mod Himlens Bue.
Han havde biet paa Guds Kald,
nu gik han ind i Glædens Hal,
hans Haab blev ej beskæmmet.

Vær stille, Hjerte! bi paa Gud!
hans Time nok skal komme;
da sender han dig Englebud,
din Ventetid er omme;
da glemmer du, at den var lang;
da bliver og dit Suk til Sang
om Freden, som dig favner.

---

[1]) ydes, tilstaas. [2]) herfra.

Espen.

(B. S. Ingemann.)

Hvad hvisker saa lønlig i Midnattens Stund
fra Espens de bævende Blade?
hvad sjunger den sorgfuld i ensomme Lund,
naar Fuldmaanens Straaler den bade?

Det toner som Vindpust i Guldharpens Streng,
det toner som Dødningesukke,
Smaablomsten det hører i duftende Eng
og maa sig med Taarer til lukke.

O sig mig, du arme! hvi bæver du saa?
hvad maa du saa ængstelig nynne?
kan Anger og Sorg til dit Hjerte og naa?
kan Skovens Indvaaner og synde?

«Ja visselig!» sukker den bævende Røst,
«din Slægt ej alene er falden;
du trænger ej ene til Naade og Trøst,
er ene til Frelsen ej kalden.

Jeg ogsaa den salige Stemme har hørt,
som Jorden med Himlen forsoned;
men Stormen har mig fra min Salighed ført,
forgjæves mig Freden omtoned.

Ved Kedron jeg standed hovmodig og saa
Forbarmerens straalende Øje;
hvert Træ sig ned bøjed, hvorhen han mon gaa;
jeg vilde mit Hoved ej bøje.

Jeg knejsed mod Sky, mens selv Lilien ned hang,
og Rosen sig nejed i Støvet;
jeg strøede ej Blad paa den helliges Gang,
jeg rørte ej Grenen, ej Løvet.

Da toned et Suk fra den saliges Bryst;
jeg skjalv, og hint Suk blev min Dommer:
«Hver Vaar skal du grønnes,» lød Frelserens Røst,
«men bæve du maa, til jeg kommer.»

Og nu maa jeg bæve ved Nat og ved Dag,
har aldrig et Øjeblik Hvile,
maa ængstelig sukke med Anger og Nag,
mens alle Smaablomster kan smile.

Og bæve jeg skal til den yderste Dag,
til atter jeg Frelseren skuer;
først da kan jeg glemme min Dom og mit Nag,
naar Verden i Flammer op luer.»

Saa hvisker den dømte i Midnattens Stund;
det toner som Dødningesukke;
Smaablomsten det hører i ensomme Lund
og maa sig med Taarer til lukke.

Vor Herres Renter.

(C. I. Brandt.)

«Vor Hytte nu er lun og net
i Ly af Lindeblade,
omkranset af den lille Plet,
jeg dyrker med min Spade;
vor Uld er blød, og rask din Rok,
vor Ko gier Melk i Spande:
mig tykkes, vi har mer end nok
i Kiste og i Kande.

De tredve Kroner, som du ved,
der ligger hist paa Bunden
og vente paa en Lejlighed,
har endnu ingen funden;

vil du som jeg, min Ægteviv!
vi sætte dem paa Rente;
man aldrig ved i dette Liv,
hvad haardt man har i Vente.» —

«Ja vist, med Glæde», svarte hun,
«det maa jeg ogsaa mene;
de dovne der paa Kistebund;
lad dem gaa ud og tjene!
Men skal de sættes sikkert ud,
giv dem i Gaver milde!
saa staa paa Rente de hos Gud;
der staa de ikke ilde.»

Hun var saa sikker i sin Sag,
det hørte han paa Stemmen,
mens han sig tog ved Øret bag,
for han var lidt i Klemmen.
«Ej bedste Sparebank, jeg tror,
er Fattigfolkes Lomme;
dog jeg vil gjøre paa dit Ord;
hvem ved, hvad der kan komme?

Jeg tænker paa, hvor godt vi har;
og der er nok, som trænge.»
Og han til Bys sin Pose bar,
fik byttet sine Penge
og gik saa uden Pral og Pynt,
hvor Fattigfolk blev funden;

ved Kirkedør i Skillemynt
han delte ud til Bunden.

Og der gik Aar fem Gange fem;
han leved fro i Sinde
saa hyggelig i Fredens Hjem
alt med sin kristne Kvinde.
De leved kjærlig begge to;
dog fandt han undertiden,
hun var ham lidt vel stærk i Tro;
thi selv han havde liden.

Men Lykkefruen staar paa Hjul,
hun vender sig saa fage[1]),
og brat for dem hun løb i Skjul
paa deres gamle Dage.
Af Fjenden herjet Landet laa,
og deres Hus i Aske,
fra Tomten vild de maatte gaa
med en Bid Brød i Taske.

Som Fattigfolk med Tiggerstav
de vandrede om Lande.
«At vi dog bort som Tosser gav,
det maa du nu nok sande.
Ak! hvis vi havde nu fra før
haft Kronerne med Rente,
behøved ej for hver Mands Dør
vi Staaderbrød at hente.»

Saa knurred han iblandt saa smaat,
den gamle Mand til Kvinden
og kaldte Kronerne saa godt
som kastet ud for Vinden.
Hun trøsted ham og holdt paa sit,
at om end Skyer graane,
snart skinner Solen dobbelt blidt;
og Gud er god at laane.

— «Ja! er saa vis du i din Sag»,
han svarte halvt i Vrede,
«saa vil jeg gaa til ham i Dag
om Renterne at bede.»
Og han gik op til Kirkedør
den Sommeraften silde,
hvor rundelig af Posen før
han skifted Gaver milde.

Til Kammervraa gik Kvinden sig
og bad i Toner bløde
om Livsens Brød af Himmerig
til evig Sjæleføde,
om dagligt Brød, som Herren god
ud skifter til smaa Spurve
og Ørken selv op dække lod
i overfyldte Kurve.

Og endnu gaa de op og ned
herfra til Himmerige,

de Engle smaa med god Besked
som før ad Jakobs Stige;
saa trøst[2]) hun følte det til Trods
for alt, hvad Daarer sige,
at har i Tro vi Gud med os,
da er vi hovedrige.

Ved Kirken Manden modløs stod
og vilde hjemad hinke,
da han i Sandet ved sin Fod
lidt glimrende saa blinke.
«Det er mit Fund men lovlig knapt,
en fattig Skillings Penge;
jeg selv den her maaske har tabt;
saa har den ligget længe.»

Med Bitterhed han bar den hjem:
«Her har du, hvad jeg henter;
ja! det jeg vidne kan med Klem,
din Gud gier gode Renter.» —
«O! spot ej!» bad ham Kvinden blid,
«jeg har hørt gamle sige:
Min Lok var gul, og den blev hvid,
ej saa jeg Herren svige.»

Den lille Mynt hun gjemte glad,
gik næste Dag til Stranden
og kjøbte sig en Fisk til Mad
at mætte sig og Manden.

Men der sin Fisk med Kniv hun skar,
da tog hun til at kalde;
hun fandt en Perle fin og klar
og kostelig for alle.

«Se, Husbond! nu, hvad jeg har sagt;
min Gud med Hjælp tit lenter[3]);
men denne har til os han lagt,
og det er gode Renter.» —
Det sanded han med Skam og Skjel;
han solgte deres Gave,
og Penge nok de fik med Held
at kjøbe Hus og Have.

Der boede trygt de mange Aar
i Glæde og i Gammen,
i Herrens Frygt med hvide Haar,
indtil de hen sov sammen.
Tit sukked han: «Jeg Daare for,
der knurrede i Vrede!
I Kammer og ved Kirkedør
vor Gud er god at bede.»

---

[1]) hurtig. [2]) trøstig, tillidsfuld. [3]) tøver.

Maaltidet.

(C. I. Brandt.)

En from Abbed over Borde sad
med Brødre i fælles Gammen;
en tarvelig Ret de nøde glad,
alt mens de talede sammen.

Kun han sad stille og for sig saa,
ham timedes Syner sære;
han kunde dem ikke selv forstaa
men fik det dog snart at lære.

De alle den selv samme Spise nød;
og dog det tyktes den Herre,
en enkelt aad Honning, og somme Brød,
de fleste aad Jord og værre.

Han grunded derpaa baade Dag og Nat,
hvad Meningen var med Synet;
da løste sig Gaaden for ham brat,
da blev det ham klart som Lynet,

at de, der aad Honning, det er de faa,
i intet sig selv vil raade
men prise vor Herre for mindste Straa
og tage alt af hans Naade;

og de, der aad Brød, er de fler i Tal,
som arbejde her i Tiden
men takke dog ham i Himlens Hal,
der skjenked dem Held af Fliden;

men de, der aad Jord og værre end det,
ja, det er den talrige Skare,
der tage Guds Gaver men takke ham slet,
der æde, som Kvæg de vare.

Sankt Lavrentius.

(Povl M. Møller.)

Bonden beder med liden Ro,
naar Regnen slaar paa hans Hue;
naar Taaen er kold, og Ryggen vaad,
kun lidet hans Tanker due.

Det var Sankt Lavrentius,
han agter en Kirke at bygge,
thi ganger han ud paa den brede Vej
med Tiggerpose paa Rygge.

Ganger han ud paa den brede Vej
alt med sin Fattigmands Pose;
hans Øjne, de vare som Alterlys;
hans Kind, den var som en Rose.

Det var den hellige Herrens Mand,
han sankede Guldet røde.
Hans Sko var reven, hans Fod var hoven,
det gjorde ham megen Møde.

Han samlede møgle[1]) Guld og Sølv
alt paa de riges Trapper;
men aldrig han ejer en Kjortel ny,
han gaar i de gamle Kapper.

Han drikker stedse det klare Vand
og aldrig Vinen saa rød,
thi besken Edike Kristus drak
i sin uskyldige Død.

Og aldrig han tager ved anden Mad
end Staaderbrød det sorte;
Hunden river hans bare Skind
alt for de rige Mænds Porte.

Men da han langer til Lundeby,
hans Tiggerpose var fuld;
og aldrig et Lem han røre kunde,
saa mødig han falder omkuld.

Han tingede kunstige Mestere,
de skulde den Kirke rejse;
Muren skulde være rød og tyk,
med Taarne skulde den knejse.

Ørnen flyver i vildene Luft,
han kan sine Vinger strække;
det mente han, Sankt Lavrentius,
de Taarne skulde ham række.

Den Muldvarp kravler i dyben Muld,
hvor Snuden, den kan bunde;
der vilde han, Sankt Lavrentius,
den Sten skulde Kirken grunde.

De Mestere mure den lange Dag
alt udi den bare Skjorte;
men hver den Sten, de mure ved Dag,
den var om Natten borte.

Om Morgenen laa baade Kalk og Sten
vidt om paa den grønne Hede,
sligt gjordes af alle de Trolde smaa
og alle de Kæmper lede.

Lavrentius vaager ved Midienat,
hans Tanker løbe saa vide,
det var da den sorte Trold,
han stander ved Munkens Side:

«Hør du mig, Sankt Lavrentius!
den Kirke jeg bygger paa Slette,
vil du mig goden Murerløn
med Haand og Mund forjette.

Og du skal give mig Sol og Maane,
dertil dine Øjne baade[2]);
eller du skal sige mig, hvo jeg er;
mit Navn, det være din Gaade!»

Det var Sankt Lavrentius,
han nikker med Hovedet brat;
det var da den sorte Trold,
han bygger en Kirke ved Nat.

For Sankt Lavrentii venstre Øje,
tilmed for hviden Maane
han bygger et langt og prægtigt Taarn,
det synes[3]) i hele Skaane.

For Sankt Lavrentii højre Syn
og for den røde Sol
han bygger et andet Kæmpetaarn,
det synes ved nørre Pol.

Lavrentius den Morgenstund
staar glad for gyldne Alter;
der drikker han af den hellige Kalk
og synger en dejlig Psalter[4]).

Men den Gang Solen, hun gik ned,
og Mørket, det drev paa,
da monne den Herre saa sørgendes
paa Marken ene gaa:

«Hvor skulde jeg hitte det Troldenavn,
naar jeg det aldrig vidste?
jeg visselig maa mine Øjne to
i Nat til Troldene miste.

O Skade for mit gamle Syn,
som jeg ej kan bevare,
men aller mest for Sol og Maane,
de skinne begge saa klare.»

Den Herre lagde sig ned og bad
alt paa den grønne Høj,
da hørte han i Højen brat
en Puslen og en Støj,

Det var det arrige Troldebarn,
saa saare hans Øjne runde;
og Moderen ganger op og ned
og tysser ham, som hun kunde.

«Slaa dig til Taals, min rare Glut!
du lade Graaden fare!
nu kommer Find med Sol og Maane,
med Kristmands Øjne klare.» —

Og det var Sankt Lavrentius,
han bliver saa glad til Mode,
frelst var Sol, og frelst var Maane,
dertil hans Øjne gode.

Thi da den lede Troldemand
ad Hjemmet monne lakke,
han siger: «Du være velkommen, Find,
alt i din egen Bakke!»

Og det var da den laadne Trold,
han skreg i Højen inde;
og skrige gjorde det lidet Barn,
tilmed den lede Kvinde.

Trolden havde saa dybt under Muld
de krogede Lønnegange,
der lager han til med Barn og Viv
saa skyndelig at gange.

Og da de under Kirken kom,
da dukker han op sin Pande;
da monne han med sit Barn og Viv
paa Kirkegulvet stande.

Da griber han om den Støtte stærk,
og det med megen Harme;
at knuse den Kirke, det var hans Agt,
med sine Helvedes Arme.

Da kunde han aldrig røre et Lem
og aldrig Benet flytte;
han staar, en Kamp, i denne Stund
ved Lundekirkens Støtte.

Løser hans Kvinde sit lange Haar,
hendes Lokker i Gulvet rinde,
og om en Stolpe tyk og stærk
det Baand hun monne vinde.

Da blev hun Sten i samme Stund,
og Sten blev hendes Unge;
der staar hun med sit Hovedbaand,
naar Folk i Kirken sjunge.

---

1) meget. 2) begge 3) ses. 4) Psalme.

Faderkjærlighed.

(St. St. Blicher.)

Da Harald hin haarfagre
betvang den norske Jord,
til Søs fra Gaard og Agre
saa mangen Høvding for.

De bygte mellem Klipper
sig Hus paa Islands Kyst;
thi Modet aldrig glipper
det frihedskjære Bryst.

Nyt Hjem de atter rejste,
hvor Stolpen[1]) flød i Land;
og Grandeborge[2]) knejste
trindt paa den fjerne Strand.

Bebygget blev og ørket[3])
hel snarlig Bugt ved Bugt;
var Landet knapt, de dyrked,
gav Vandet bedre Frugt.

Bjergøen stak sin Tunge
imellem Gaard og Gaard;
hver var en liden Konge
udi sin egen Fjord.

Naar Ørnen med sin Mage
har fostret Ungen op,
han monne den bort jage
alt fra sin Klippetop.

Thi maatte Sønnen flytte,
naar han blev stærk og stor;
han stak i anden Hytte
Fod under eget Bord.

Saaledes det sig hændte,
en dygtig Ungersvend
fra Fædrebo sig vendte
til andre Egne hen.

Med Skib og Gods og Trælle
han fra sin Fader drog,
og selv en Ægtefælle
i anden Gaard han tog.

Men Stormen drev ham Vester
til Grønlands Klipperiv,
og der sin Bo han fæster
alt med sin unge Viv.

Der tømred han den Sommer,
han fiskede og jog;
da barske Vinter kommer,
han sidder lunt i Krog.

Han sidder lunt men øde
i Hytten med sin Brud;
thi Trællehoben døde
før Jul tilsammen ud.

Og under Vintrens Hjerte
han fanger Sorrig stor;
da fødte hun med Smerte
et lidet Drengenor.

Men selv saa maa hun synke
i Dødens kolde Seng;
da var vel værd at ynke
den Fader med sin Dreng.

Den stakkels spæde skriger,
thi borte er dens Trøst,
med tørre Læber higer
den efter Moderbryst.

Den Faders Taarer trille,
han ønsker sorrigfuld
med Konen og den lille
sig dybt i sorten Muld.

Men som han Hænder vrider
og sukker i sit Sind,
en Haabets Straale glider
udi hans Hjerte ind.

Saa ømt han Noret kysser
og taer det paa sin Arm;
han hvysser det og tysser
og aabner for sin Barm.

Saa ømt han det mon knuge;
han er i Hu saa mod:
«Drik, om du saa skal suge
din Faders Hjerteblod!»

Den lille Vorten fatter
alt med sin spæde Mund;
den tier, og den patter
ret udaf Hjertens Grund.

Og hør nu, hvilket Under!
Den klukker tit og tæt;
den dier, og den blunder
af Fadermelken mæt.

Den moderløse finder
hos Faderen sin Trøst;
og Livets Kilde rinder
af Mandens haarde Bryst.

Jeg tør for Sanden sige,
til saadan Amme faar
vor Jord vist neppe Lige,
hvor længe den end staar.

Og tog nu til i Kræfter
det lille Dienor,
og blev det siden efter
en Kæmpe stærk og stor.

Min Sang du ej tør vrage
som Digt, o Læser kjær!
thi Erik Rødes Sage
jeg dig fortalte her.

---

[1]) Højsædesstøtten, som havde staaet ved Bondens Stol i hans Hjem; men han tog den med paa Rejsen og kastede den over Bord, naar han nærmede sig Land. [2]) Nabogaarde. [3]) bearbejdet.

Ælvehøj.

(Gammel Kæmpevise.)

Jeg var mig en fattig Ungersvend,
jeg skulde at gilje[1]) ride;
saa red jeg mig ud i Rosenslund,
mig lystede der at hvile.
— Siden jeg først hende saa!

Jeg lagde mit Hoved til Ælvehøj,
mine Øjne de finge en Dvale;
der kom tre Jomfruer gangendes ud,
de vilde gjerne med mig tale,
— Siden jeg først hende saa!

Den ene klapped mig ved hviden Kind,
den anden hvisked mig i Øre:
«I vaager op, fagren Ungersvend,
om eder lyster Dansen at røre.

I stander op, fagren Ungersvend,
om eder lyster Dansen at røre;
min Jomfru skal for eder en Vise kvæde,
den fejerste, I lyster at høre.»

De bare frem en Stol af Guld,
den Jomfru skulde derpaa hvile;
men det vil jeg for Sandingen sige,
det ligtes[2]) mig saa ganske ilde.

Hun bar op[3]), en Vise hun kvad,
saa herlig da monne hun synge;

de stride Strømme, de stilledes derved,
som førre var van at rinde.

De stride Strømme, de stilledes derved,
som førre var van at rinde;
den liden smaa Fisk i den salte Flod,
han stilledes alt med sin Finne.

Den liden smaa Fisk i den salte Flod,
han stilledes alt med sin Finne;
og de vildene Dyr, i Skoven vare,
de glemte deres Spring at springe.

De vildene Dyr, i Skoven vare,
de glemte deres Spring at springe;
de lille smaa Fugle, paa Kviste sad,
de fældte[4]) deres Sang for hende.

De dansed ud, og de dansed ind,
og hver med Kjæreste sin;
alt sad jeg fattig Ungersvend,
jeg havde min Haand under Kind.

«Hør du, fagren Ungersvend!
og vilt du hos os være,
da ville vi kjende[5]) dig ramme Runer[6])
og have dig alt saa kjær.

Vi ville dig kjende Bassen[7]) at binde
og Ørnen op under Sky,
og Dragen med det møgle[8]) Guld
skal for dig af Landet fly.»

De dansed ud, og de dansed ind
alt i den Ælvefærd;
alt sad jeg tavs og saa derpaa
og støtted mig paa mit Sværd.

«Hør du det, fagren Ungersvend!
vilt du ikke med os tale,
da skal Sværd og hvasse Kniv
lægge dit Hjerte i Dvale.»

End kom en Jomfru gangendes ud
med hvide Sølvkar paa Hænde;
hun spildte Drikken alt for sin Fod,
saa gjørlig[9]) monne hun mig kjende.

«Hild være nu dig, kjære Søster min,
den fagreste Jorderigs Terne!
hver den Skaal, der du mig bær,
den drikker jeg alt saa gjerne.»

«Lad Hornet saa listelig til din Mund!
lad Mjoden ad Brystet ned rinde!
Det er saa ledt i Bjerget at være
alt hos de Ælvekvinder.»

Saa satte jeg Hornet for min Mund,
det[10]) Mjøden ad Brystet ned runde;
de Ælvekvinder klapped alt med deres Hænder;
de tænkte, de havde mig vundet.

«Hør du det end, kjære Søster min!
vilt du med mig bort ride?
jeg vil dig føre saa langt af Led,[11]
du skalt vel for Alver blive[12].»

«Du fører mig aldrig saa langt af Led,
vare det end til Verdens Ende,
jeg maa jo dog komme hid igjen,
før end Solen, hun monne op rinde.»

Havde Gud ikke gjort min Lykke saa god,
at Hanen havde slaget med Vinge,
da var jeg dog kommen i Bjerget ind
alt til de Ælvekvinder.

Thi raader jeg nu hver Ungersvend,
som ride vil i Skove,
han ride sig ikke til Ælvehøj
og lægge sig der at sove.

Thi raader jeg nu hver Danesvend,
som rider sig ud at gilje,
han dvæle sig ikke under Ælvehøj,
der havde jeg saa nær faret ilde.
— Siden jeg først hende saa!

---

1) bejle, vinde en Kvindes Gunst. 2) hnede, behagede. 3) begyndte. 4) lod deres Sang falde, holdt op at synge. 5) lære. 6) Tryllerunner. 7) Vildbassen, Vildsvinet. 8) meget. 9) tydelig, grangivelig. 10) at, saa at. 11) af Vejen, afsides. 12) du skal blive i Fred for Ælvefolkene.

Svend Feldings Pilegrimsfærd.

(Gammel Kæmpevise.)

Og det var Her Svend Felding,
og han red sig til Rom;
hver dansk Pilegrim maa love,
at han der nogen Tid kom.

Der de red ud af Danmark,
de var kun Pilgrime tvende;
de gjestede dem en Jomfru skjon,
stor Ære de nød hos hende.

Hun satte Svend Felding øverst til Bords
for hele den Ridderskare;
og det da lysted den stolte Jomfru
at vide, hvorfra de vare.

«Det er ingen fattig Pilegrim,
os haver i Aften gjestet;
paa Skjortelinningen jeg det ser,
den er med røde Guld fæstet[1]).

Paa Skjortelinningen jeg det ser
alt med sit røde Guldfæste,
I er vist Kongen af Danemark;
I vide at ramme vort Bedste!»

— «Ej er jeg Kongen af Danemark,
ej heller er jeg hans Lige;
en Pilegrim er jeg, som I ser,
dog født i Danemarks Rige.

Men hør I det, min stolte Jomfru,
I ville mig ikke fortykke[2])!
de Børn, som fødes i Danemark,
de fødes hver med sin Lykke.»

Og alt da sad den stolte Jomfru
og syede de Silkesømme;
for hvert et Sting, hun tog paa dem,
hendes Taarer randt i Strømme.

«Og hør I det, min stolte Jomfru!
hvi rinde de Taarer stride?
I sige mig noget af eders Nød!
jeg dulmer kanske den Kvide.»

— «Her er en Rise saa lang og led,
han vil vort Land forøde,
han vil ikke have anden Kost
end Fruer og Møer til Føde.

Jeg har det alle mine Dage hørt,
de danske Mænd er saa fromme;
jeg takker nu Gud i Himmerig,
her en af dem maatte komme.»

— «Ja, havde jeg Hest og Brynje god,
som var til de danske Mage,
da vilde for eder, min stolte Jomfru!
med Risen jeg bryde en Stage.»

Og frem kom Heste i Hundredtal,
de var baade sorte og hvide,
men alle saa for Svend Feldings Haand
de bugned til Jomfruens Kvide.

Det meldte Svend Felding og gav et Suk:
«Gid jeg mig for Guld og Penge
kun havde en Hest fra Danemark,
op drættet paa danske Enge!

Jeg førte med ud af Danemark
vel femten gode Guldringe;
og havde jeg mig en Tybohest,
da skulde for ham de springe.»

Der kom til sidst en Møllermand,
han sagde det ej i Taaget:
«Jeg har en Hest fra Danemark,
og han er danebroget.

Jeg har en danebroget Hest,
er født i Sæbylund;
og hver Gang han til Mølle gaar,
han bær sine femten Pund[3]).»

— «Og hør du gode Møllermand,
du lade mig Hesten se!
og er vi danske begge to,
da tør vi vel gaa for tre.»

Den Hest fuldgod, da han kom frem,
han var, som Mølleren sagde,
med Hofte høj og Bringe bred;
Svend Felding Sadel paa lagde.

Og han drog af sine Handsker smaa,
hans Hænder var meget hvide,
og selv han gjorded sin gode Hest,
paa andre tør han ej lide.

Han gjorded sin Hest med Gjorde tre
de stærkeste, han kunde finde;
det første, Hesten sig gjorde ud,
da brast de alle som Tvinde[4]).

Det var de Fruer af Pommerland
og mange Jomfruer kloge,
de slynged af Silke og røden Guld
en Sadelgjord til Danebroge.

Saa blev han gjordet foruden Fals;
han pusted og fnøs af Vrede,
saa ingen uden Svend Felding selv
kunde ham af Stalden lede.

«Og hør du det, min gode Hest!
og sviger du mig kun ikke,
fordi du haver lidt Mandevid,
jeg skal dig linde den Prikke.» [5]

Det første Ridt, de sammen red,
de Kæmper var begge saa starke,
deres Heste baade [6], de sank i Knæ,
deres Spær drev langt i Marke.

Det andet Ridt, de sammen red,
de Kæmper var begge saa vrede,
og Troldens Nakke da brast itu,
hans Hoved drev langt paa Hede.

Og ud da ginge de Riddere ni
Svend Felding at byde det bedste,
de bøde ham Krone og Kongenavn,
naar Jomfruen han vilde fæste.

— «Nej, jeg haver mig en Fæstemø
i Østerlands Kongerige,
for Tønder syv af det røde Guld
jeg vil hende ikke svige.

I lade kun bygge et muret Hus
for danske, som her mon gjeste!
I spare for dem paa Pilgrimsfærd
ej Brød og Vin af det bedste!»

---

1) hægtet sammen. 2) fortænke. 3) tredive Tønder Byg.
4) Traad. 5) løsne en Smule for dig. 6) begge.

Kragelille.

(Gammel Kæmpevise.)

Her Karl, han sidder ved breden Bord,
han taler til Svende sine:
«I skaffe mig hid saa væn en Mø,
som Solen mon over skinne!»

Hans Danesvende, de svared brat:
«Men hvor skal den Jomfru vi finde
saa væn at skue, saa klar at se,
som Solen mon over skinne?»

— «I lede i Øst og saa i Nør,
I lede i Land og Rige,
indtil I finde den Jomfru skjøn,
som vel maa være min Lige!»

De ledte med Flid i fire Aar,
de ledte i Land og Rige,
men aldrig de fandt saa væn en Mø,
de havde jo set hendes Lige.

Saa red de over den grønne Tved[1])
og over de grønne Enge;
og der de mødte den væne Mø,
som de havde søgt saa længe:

«Hil sidde I, min skjønne Jomfru,
alt under den Lind saa grøn!
Hvad Byrd og Slægt er I kommen af,
mens I er en Mø saa skjøn?»

— «Min Fader, han er en Hyrde graa,
og han vogter Bøndernes Kvæg,
og selv saa hedder jeg Kragelil,
og Faarene, dem vogter jeg.»

De Danesvende, de red da hjem:
«Det er alt, hvad vi kan sige,
vi har ikke fundet den Jomfru skjøn,
som vel maa være eders Lige.

Men maa det være med eders Forlov,
og er I saa fri i Sinde,
da vise vi eder saa væn en Mø,
som Solen mon over skinne.»

— «Er hun end ringe af Slægt og Byrd
og har hverken Borg eller Rige,
er hun kun dannis og dydelig,
da kalder jeg hende min Lige.»

— «Ja, vi red over den grønne Tved
og over de grønne Enge;
og der fandt vi den Jomfru skjøn,
som vi havde søgt saa længe.

Men hendes Fader er Hyrden graa,
han vogter i Mark og Mose,
og selv saa hedder hun Kragelil,
sit Navn skal hun ikke rose.»

— «I slaa over hende Silkeskrud[2]),
sætter hende paa Ganger rød
og fører hende saa til Axelborg
og lader mig se den Mø!»

De Svende red til den grønne Tved,
der sad hun i Dag som igaar
og sagde: «Jeg hedder Kragelil,
og jeg vogter Bøndernes Faar.»

De slog over hende Silkeskrud,
satte hende paa Ganger rød
og førte hende saa til Axelborg
at vise Her Karl den Mø.

Og det var Her Karl, den Ungersvend,
han klapper paa Hynde blaa:
«I trine her hid, min skjønne Jomfru,
og hvile eder herpaa!

I sige mig det foruden Tant,
I unde mig nu den Bøn;
hvad Byrd og Blod er I kommen af,
mens I er en Mø saa skjøn?»

«Stolt Sivard hed min Fader bold,
var skarp og snar som Lyn,
stolt Brynnild hed min Moder kjær,
selv hedder jeg Adelbryn.

Jeg har ej Fader, ej Moder set;
de døde, mens jeg var lille;
min Fosterfader de slog ihjel,
og siden det gik mig ilde.

I Bondehytte blev jeg opfødt,
og der kaldte de mig Krage,
og Gæslinger først, saa Lam og Faar,
jeg vogtede alle Dage.»

Det var Her Karl, den Ungersvend,
han tog hende i sin Favn:
«Hvad Guld jeg har, hvad godt jeg faar,
os være til fælles Gavn!»

Og frem tren Jomfru Adelbryn,
hun rakte ham hviden Hand,
og siden skinned hun som en Sol
ud over det ganske Land.

---

[1]) Skovslette. [2]) Silkedragt.

Sivard Snarensvend.

(Gammel Kæmpevise.)

De vare syv og syvsindsti,
der de droge ud fra Halde;
og der de komme for Brattingsborg,
da sloge de op deres Tjalde[1]).
Det dønner under Hov for danske Hofmænd, naar de ud ride.

Kong Nilavs stander paa højen Tind,
og ser han sig om saa vide:
«Hvi holde de Kæmper deres Liv saa fal[2]),
at dem lyster her at stride?»
Det dønner under Hov for danske Hofmænd, naar de ud ride.

«Og hør du, Sivard Snarensvend!
om vanket har du saa vide;
og friste[3]) skal du disse Kæmpers Mod,
til dem under Tjalden ride.»

Og det var ham, Sivard Snarensvend.
han red under Tjald med Ære:
«Velkommen, I Danerkongens Mænd!
velkomne saa skal I være.

Og hvilken af eder, I danske Hofmænd!
som regner sig med de bedste,
med ham vil jeg vove en Dyst i Dag
om begge vore gode Heste.»

De Kæmper leged paa Tavlebord,
de Terninger randt saa vide;
og det faldt unge Her Humle til,
han skulde med Sivard stride.

Saa slog han sammen det Tavlebord,
ham lysted ej mer at lege;
ej vil jeg dølge, hvad Sandhed er,
hans Kinder, de bleve saa blege:

«Og hør du, Vidrik Velandsøn!
du est en Mand fribaaren;
og vil du laane mig Skimming i Dag,
jeg sætter dig Pant til i Morgen.»

— «Men skal jeg laane dig Skimming i Dag,
som haver ej Mage blandt Heste,
i Pant du sætte mig Løsning-Skov
og Borgene tolv af de bedste!»

— «Af Borgene stoltest i Birtingsland
jeg byder dig otte til Fæste,
dertil min Søster, den Lilievand;
jeg mener, hun er af de bedste.»

— «Men Sivard, han er en stærblind Svend;
han ser ej, hvor Glavinden ender;
og kommer til Skade saa Skimming i Dag,
det bøder ej alle dine Frender.

Og Sværdet ruller i Sivards Haand,
som Kringlen[4]) ringler i Spore;
saa, Humle hin unge, du vogte dig for
at komme i Lag med den Daare!»

— «Med Borgene ni end Riddere syv
jeg sætter i Pant, om dig lyster;
og kommer saa Skimming til Skade i Dag,
i Bod jeg dig giver min Søster.»

Saa satte han sig paa Skimmings Ryg,
saa gladelig monne han ride;
men Skimming blev underlig derved,
at hannem stak Spore i Side:

«Om alle de Borge var af Guld,
og alle de Aaer af Vin,
jeg tog dem ikke for Skimming i Dag;
jeg takker Gud, han er min.»

Det første Ridt, de sammen red,
de Helte var begge saa starke,
isønder gik Humles Sadelring,
hans Skjold drev langt i Marke.

«Mig tykkes, du est en favr Ungersvend,
din Hest kan godt du ride;
stat af og gjorde ham om igjen!
et Stød vil jeg dig bide.»[5])

Det andet Ridt, de sammen red,
de baade[6]) var Kæmper drue[7]),
da begge deres Sadler sprang itu,
og Humle fra Sadelbue.

«Nu haver for dig jeg baaret Pris,
og Skimming haver jeg vundet;
du sige mig nu, du Ungersvend,
hvad Rod du af er rundet!»

— «Min Fader er Abelon Haardestaal,
en Konning af Birtingsrige;
og Dronning Ellen saa fin og gjæv,
min Moder er hun tillige.

Min Kæmpeslægt er saa vidt berømt,
som nogen Mand kan fare;
og Humle, det er mit eget Navn,
vel kjendt i Kæmpeskare.»

— «Er Dronning Ellen din Moder huld,
hun er min gode Veninde;
og selv er du min Søsterson,
fra dig vil ej Skimming jeg vinde.

Men tag mine Skjolderemme to,
og bind mig fast til Egen,
og rid saa hjem med Lykke din,
og sig, du vandt ved Legen!»

Og ind kom Humle i Kjortel grøn:
«Nu haver jeg Spillet vundet;
det saa han, Sivard den stærblinde Svend,
han stander i Skoven bundet.

Saa vel har jeg været i grønne Lund
og fanget en Fugl om Foden,
jeg fangede Sivard Snarensvend
og bandt ham ved Egeroden.»

— «Vel højt saa braller du Ungersvend
og farer dog kun med Tant;
for vist var det med Villie gjort,
om Sivard i Skov du bandt.»

Og det var Vidrik Velandsøn,
for han vilde Sandhed vide:
«Saa rider jeg mig i Rosenslund
og ser, hvor Sivard mon lide.»

Det meldte Sivard i grønne Lund:
«Hist ser jeg Vidrik ride;
og finder han mig, ej bliver helt
et Ribben i min Side.»

Og Vidrik, han red paa Skimming frem,
han knejsed alt som en Løve;
da rykked op Sivard den Eg med Rod,
han turde ej længere tøve.

Og Dronningen staar i Højeloft,
hun ser sig om saa vide,
hun ser ham, Sivard Snarensvend,
med Egen ved sin Side.

Det meldte Dronningen saa mild,
der hun saa Sivard komme:
«Saa Mænd, det var i Nød og Trang,
du plukked slig en Blomme[8].»

Og Kongen stander ved Borgeled
alt i sin Brynie ny:
«Hist kommer Sivard Snarensvend,
og han løber Sommer ad By.»

Og der gaar Dans paa Brattingsborg,
der danse de stærke Helte,
der danser og den stærblinde Svend
med Egen under sit Belte.
Det dønner under Hov for danske Hofmænd, naar de ud ride.

---

[1]) Telte. [2]) ringe af Værd. [3]) prøve. [4]) Hjulet. [5]) ble paa dig. [6]) begge. [7]) drøje. [8]) Blomst.

Thor af Havsgaard.

(Gammel Kæmpevise.)

Det var Thor af Havsgaard,
rider over de grønne Enge;
table han sin Hammer af Guld,
og borte var den saa længe.
Thor, han tæmmer Fole sin i Tømme.

Det var Thor af Havsgaard,
taler til Broder sin:
«Du skalt fare til Nørrefjeld
og lyse efter Hammer min.»
Thor, han tæmmer Fole sin i Tømme.

Det var Lokke Løjemand,
satte sig i Fjederham;
saa fløj han til Nørrefjeld
alt over det salte Vand.

Midt udi den Borgegaard,
der axler han sit Skind[1]);
saa ganger han i Stuen
alt for den Tossegreve ind.

«Du vær velkommen, liden Lokke!
du vær velkommen her!
Hvor stander Huen[2]) i Havsgaard?
og hvor stande Landen[3]) der?»

«Vel stander Huen i Havsgaard,
og vel stande Landen der;
men Thor, han haver sin Hammer mist[4]):
fordi[5]) er jeg kommen her.»

«Ikke fanger[6]) Thor sin Hammer igjen
for Guld eller gode Ord;
femten Favne og fyrretyve,
der ligger han[7]) graven i Jord.

Ikke fanger Thor sin Hammer igjen,
det maat du lide paa,
før end jeg faar Jomfru Frøjeborg
med alt det Gods, hun aa[8]).»

Det var Lokke Løjemand,
satte sig i Fjederham;
saa fløj han tilbage igjen
alt over det salte Vand.

Midt udi den Borgegaard,
der axler han sit Skind;
saa ganger han i Stuen
for Thor, sin Broder, ind.

«Ikke kan du din Hammer igjen
af Tossegreven faa,
med mindre vi give hannem Frøjeborg
med alt det Guld, hun aa.»

Det var Jomfru Frøjeborg,
hun blev i Hu saa vred;
Blodet af hver en Finger sprang
og randt paa Jorden ned.

Mælte det den stolte Jomfru,
hun op fra Benken sprang:
«Ret aldrig tager jeg til Mand
den Trold saa led og lang.»

«Hør du, kjære Søster min!
du vær nu ikke saa braad[9])!
Hvor meget røde Guld giver du mig,
om jeg finder bedre Raad?

Tage vi Thor, vor gamle Broder,
saa vel vi børste hans Haar,
føre vi ham til Nørrefjeld
alt for saa væn en Maar[10]).»

Det var Thor af Havsgaard,
lader Bryllupsklæder skære;
og det var Lokke Løjemand,
skulde Brudeterne være.

Førte de den unge Brud
alt i den Bryllupsgaard;
det vil jeg for Sanden sige,
der var Guld ej for Legerne[11]) spart.

Saa toge de den unge Brud,
satte hende paa Brudebenk;
frem da gik den Tossegreve,
han bar for hende Skjenk.

En •Oxekrop saa aad hun op,
vel tredive Svineflykke[12]),
syv Hundred Brød hendes Maaltid var,
saa lyste[13]) Bruden at drikke.

En Oxekrop saa aad hun op,
vel tredive Svineflykke;
tolv Tønder Øl saa drak hun ud,
for hun kunde Tørsten slukke.

Tossegreven paa Gulvet gik,
han mon sig saa ilde kære[14]):
«Hveden er saa[15]), den unge Brud,
hun vil saa meget æde?»

Svared det liden Lokke,
smiler under Skarlagenskind[16]):
«I otte Dage fik hun ikke Mad,
saa haver hun stunded til din[17]).

Det var gamle Tossegreve,
han glædtes ved de Ord:
«Bærer nu ind den Hammer af Guld!
bærer han for Brudebord!»

Otte vare de Kæmper,
bare Hammeren ind paa Træ[18]);
det vil jeg for Sanden sige,
de lagde ham over Brudens Knæ.

Det var da den unge Brud,
tog Hammeren i sin Haand;
og det vil jeg for Sanden sige,
hun slyngte ham som en Vaand.

Slog hun den Tossegreve ihjel,
den Trold baade led og lang;
saa vog[19]) hun alle de andre smaa Trolde,
at Retten maatte have sin Gang.

Det var Thor af Havsgaard,
holdt med de Trolde godt Ting[20]);
femten Trolde og fyrretyve,
de laa der i en Ring.

Mælte det Lokke Løjemand,
monne sig saa vel om tænke:
«Nu ville vi fare til vort eget Land,
mens[21]) Bruden er vorden Enke.»
Thor, han tæmmer Fole sin i Tomme.

---

1) kaster sin Kaabe over Axlerne, Skuldrene. 2) hvorledes er man til Mode. 3) Landene. 4) mistet. 5) for det, derfor. 6) faar. 7) den, Hammeren. 8) ejer. 9) brat, hidsig, heftig. 10) i-teden for, som om han var en væn Mø. 11) Spillemændene. 12) Svineskinker. 13) lystede. 14) klage. 15) hvor af kommer det, at .. (hveden = hvorfra). 16) Skarlagens Kaabe. 17) saaledes har hun længtes til, efter dlg. 18) en Træbrikke, Træbakke. 19) vejede, dræbte. 20) Retsmøde. 21) saasom, fordi.

Rosmer Havmand og Svanlille.

(Gammel Kæmpevise.)

Der sidder en Frue i Danemark,
Fru Hilde hun lader sig kalde;
og hun lader bygge en Borg af ny,
den skinner over Skovene alle.
Det gaar saa godt i Danmark.

Hendes Datter, hun blev hende stjaalen fra,
hun ledte efter hende saa vide;
jo længer hun ledte, des mindre hun fandt;
det gjorde hende Angest og Kvide.
Det gaar saa godt i Danmark.

Da lader hun bygge et Skib af ny,
guldprude var alle dets Brande, [1])
med Riddere og saa med raske Sømænd
hun lader den Snekke bemande.

Stolt Hildes Sønner blev fulgt til Strand
af hende med Tugt og Ære,
de sejlede vildt udi otte Aar,
det var hendes højeste Kære [2]).

De sejlede vildt gjennem otte Aar,
de Timer dem bleve saa lange,
de sejlede frem for saa højt et Fjeld,
de landed omkring det at gange.

Det meldte da Jomfru Svanelil
i Bjerget alt paa det næste:
«Hvor er de fremmede Svende fra,
som monne i Aften os gjeste?»

Da svared den Broder, som var yngst,
hans Ord vare alle saa snilde:
«Vi er en fattig Enkes Sønner tre,
vore Veje var alle saa vilde.

Vor Moder, Fru Hilde i Danemark,
hun ganger os aldrig af Minde;
vor Søster, hun blev os stjaalen fra,
om hende vi lede i blinde.»

— «Er født du og baaren i Danemark,
og er saa Fru Hilde din Moder,
da er jeg og Svane, kjær Søster din,
og du er min snildeste Broder.

Men hør du, min snildeste Broder kjær!
hvi blev du ej hellere hjemme?
For havde du hundrede Tusind Liv,
du slap ikke ud af den Klemme.»

Hun satte ham i den mørkeste Vraa,
hun kunde i Huset op lede;
hun bad ham for Guds og hans egen Skyld,
han skulde ej le eller græde.

Da Rosmer, han kom fra Hvalfangst hjem,
han sagde: «Du troløse Kvinde!
jeg lugter det godt paa min højre Haand,
at her er en kristen Mand inde.»

— «Hen over vort Salhus der fløj en Fugl
med kristen Mands Ben udi Munde;
den kasted det ind, og jeg smed det ud,
det snareste helst jeg kunde.»

Hun laved til Rosmer saa godt et Bad,
hun kaldte saa mildt ham: Min kjære:
«Hid til mig er kommen min Søstersøn,
ham kan jeg slet ikke undvære.

Hid til mig er kommen min Søstersøn
fra Fædernelandet det glade;
min kjære! I give mig eders Ord,
I ville ej gjøre ham Skade!»

— «Er til dig nu kommen din Søstersøn
fra Fædernelandet det glade,
jeg sværger derpaa min højeste Ed,
jeg gjør ham ej ringeste Skade.»

Og det var Havkonningen Rosmer høj,
han kalder paa to sine Svende:
«I føre stolt Svanelils Søstersøn
herind mig i Stuen til Hænde!»

Og det var stolt Svanelils Broder bold,
han skulde for Rosmer ind gange;
hans Hjerte, det bæved; hans Krop, den skjalv,
saa tyktes hans Kaar hannem bange.

Og Rosmer, han satte ham paa sit Knæ
og klapped hans Kinder kjønne;
han klapped dennem saa listelig,
de blev baade gule og grønne.

Stolt Svanelil sagde saa snildelig:
«Her Rosmer, I drages til Minde,
I har ikke Fingrene fine nok
at klappe Smaadrenge om Kinde!»

Den Ungersvend tøved i fire Aar,
det femte blev heftig hans Længsel,
han sagde: «Kjær Søster, for Moders Skyld
du hjælpe mig ud af mit Fængsel!»

— «Her Rosmer! nu klager min Søstersøn,
her trækker saa koldt under Vandet;
jeg godt det kan mærke, han længes fast,
den Dreng, efter Fædernelandet.»

— «Og finder nu Svenden det Hav for koldt
og længes ad Skoven der hjemme,
da vil jeg ham give syv Tønder Guld;
saa haver han noget at gjemme.»

— «Og vil I ham give syv Tønder Guld,
han kan dem dog aldrig hjem bære,
uden I vil bære baade Guld og ham;
o, gjør det, min Hjertens Kjære!»

Og det var stolten Fru Svanelil,
med Lempe hun for og med Liste,
hun lagde til Side det røde Guld,
hun lagde sig selv udi Kiste.

Og Rosmer tog Svenden paa sin Bag,
Guldkisten han tog udi Munde,
saa vadede han den lange Vej,
stak op fra de dybe Havgrunde:

«Nu haver jeg baaret dig i Land,
du ser baade Sol og Maane;
jeg beder dig nu for Himlens Skyld,
du nævner ej Jomfru Svane.»

Og lukt sprang Rosmer i Havet ud;
det bruste i Sky, før han bunded;
men da han kom atter i Bjerget ind,
stolt Svanelil, hun var forsvundet.

Der Rosmer, han kom i Bjerget ind,
hans Hjertens Kjær, hun var borte;
da ellevild sprang han i Bjerget om
og sprang saa i Flint hin sorte.

Men der var stor Glæde i Hildes Gaard,
og Glæde i Danemarks Rige,
de Venner, som før var vidt ad skilt,
med Svane blev samlet tillige.
Det gaar saa godt i Danmark!

---

[1]) Forstavnsbjelker. [2]) Klage.

Den ømskindede Brudgom.

(Gammel Kæmpevise.)

Og det var om en Løverdag,
det regned under Ø;
og det var Tyge Hermansøn,
skulde hente sin Fæstemø.
Jeg skal ride ud imod saa væn en Mø.

Den Herre ud ad Vindvet saa,
de Bække løb saa stride:
«Ej kjøber jeg saa dyrt en Mø,
jeg rider mig til Kvide.
Jeg skal ride ud imod saa væn en Mø.

Men hør du, Nilaus Bendiktson
alt med de lange Skanker,
rid ud i Dag min Brud imod,
sig hende mine Tanker!»

Og det var Nilaus Bendiktson,
han sagde ej Ordene flere:
«Og skal jeg ride for dig i Dag,
jeg gjør for dig vel mere.»

De klædte ham i Silke fin
og saa i gylden Skrud[1]),
og saa drog de til Kirke brat
alt med den unge Brud.

Og Bruden stod for Kirkedor
alt som en Rosensblomme;
og hun bad dem til Vandet se,
om Brudgommen ej mon komme.

Det svared Nilaus Bendiktson:
«Det nytter ej at bide[2]);
Her Tyge kommer ej i Dag,
de Bække løb saa stride.

Men er her intet bedre Raad,
saa er jeg flux til rede;
Her Tyge har dertil mig sendt,
jeg i hans Sted skal træde.»

Han traadte i Her Tyges Sted
i Kirken og paa Benken,
og saa tog han den unge Brud
saa vel som Brudeskjenken.

Og det var Onsdag næst derpaa,
der Bækkene mon falde,
da kom Her Tyge Hermansøn
med sine Brudmænd alle.

Han kom alt til den Bryllupsgaard
og til det skjønne Gilde,
det svared da den unge Brud:
«Rid hjem! du kom for silde.»

— «Og hør du, stolte Sidselil!
det er dog alt for meget
at ride langt for ingen Ting,
og stygt har du mig sveget.»

— «Og hør du, Tyge Hermansøn!
det maatte du vel vide,
at ingen Mø den Svend er huld,
som ej i Regn tør ride.

Var du en ærlig Jomfrusvend
og havde haft mig kjær,
du havde brudt den Bølge blaa
alt med dit blanke Sværd.»

— «Ja, saa vil jeg i Kloster gaa,
en Munk saa vil jeg være;
saa Mænd ved, stolten Sidselil!
I ser mig aldrig mere.»

— «Men falder dog din Vej forbi,
naar Vand er lavt i Bækken,
har jeg af Oste fler end to,
da faar du en i Sækken.»
Jeg skal ride ud imod saa væn en Mø.

---

1) Gyldenstykkes Kaabe. 2) ble.

Anmærkning.

Nyere Undersøgelser (af Sv. Grundtvig i Indledningen til Niels Ebbesøns Vise i Danmarks gamle Folkeviser) have gjort det til en saa godt som afgjort Sag, at Niels Ebbesøns Borg har ligget i Foldby Sogn og ikke i Roum Sogn.

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 09 10 01 05 007 3